

Rapport 2005:63

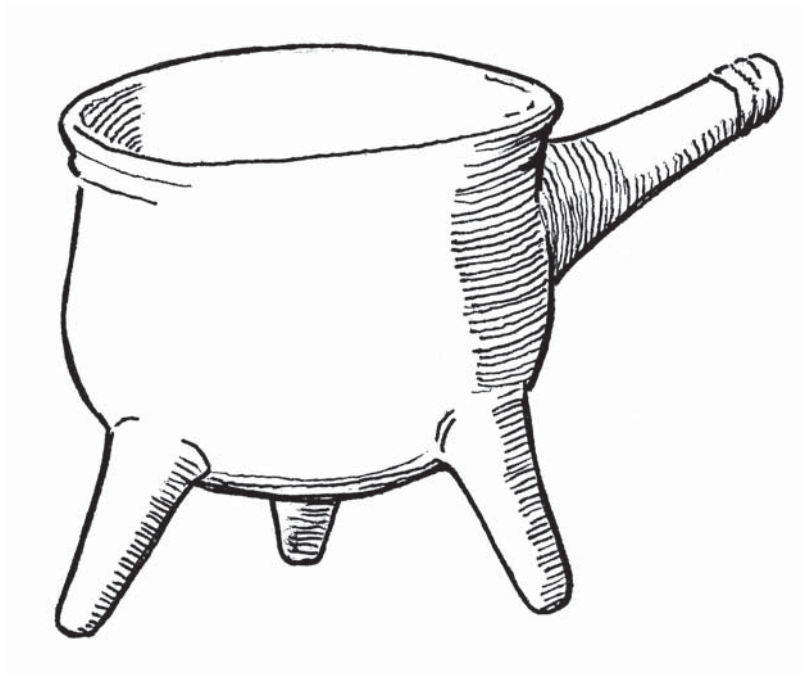
Arkeologisk förundersökning

Felbränd keramik och modern teknik fjärrkyla genom det medeltida Linköpings östra delar

Repslagaregatan - Ågatan - Nygatan - Snickaregatan
Från kv Blandaren 17 till kv Detektiven 25
RAÄ 153

Linköpings stad och kommun
Östergötlands län

Ann-Charlott Feldt

Felbränd keramik och modern teknik fjärrkyla genom det medeltida Linköpings östra delar

Innehåll	
Sammanfattning	2
Inledning	4
Områdesbeskrivning	4
Badhusgatan	6
Drottninggatan	6
Kungsgatan	7
Lilla Torget	7
Nygatan	8
Repslagaregatan	8
Snickaregatan	8
Storgatan	9
Ågatan	9
Syfte	11
Metod och dokumentation	11
Resultat och tolkning	12
Nygatan längs kv Duvan	12
Repslagaregatans södra schaktsträckning	12
Repslagaregatans norra schaktsträckning	14
Snickaregatan	16
Ågatan längs kv Braxen	18
Keramiktillverkning i Linköping	20
Referenser	24
Tekniska uppgifter	26
Bilaga 1 Lagerbeskrivningar	27
Bilaga 2 Anläggningsförteckning	29
Bilaga 3 Fyndlista	30
Bilaga 4 Ritningsförteckning	36
Bilaga 5 Ritningar	37

Ö S T E R G Ö T L A N D S L Ä N S M U S E U M
K U L T U R M I L J Ö A V D E L N I N G E N

Box 232 • 581 02 Linköping • Tel 013 - 23 03 00 • Fax 013 - 12 90 70
lansmuseum@lansmus.linkoping.se • www.linkoping.se/lansmuseum

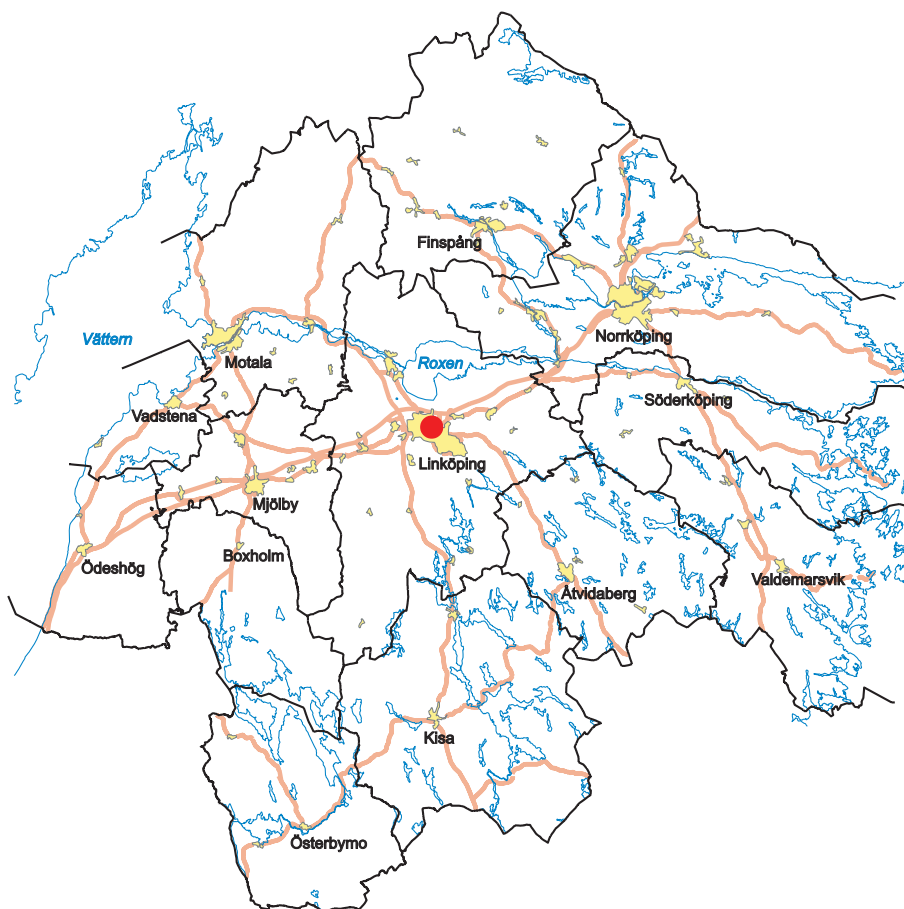
Sammanfattning

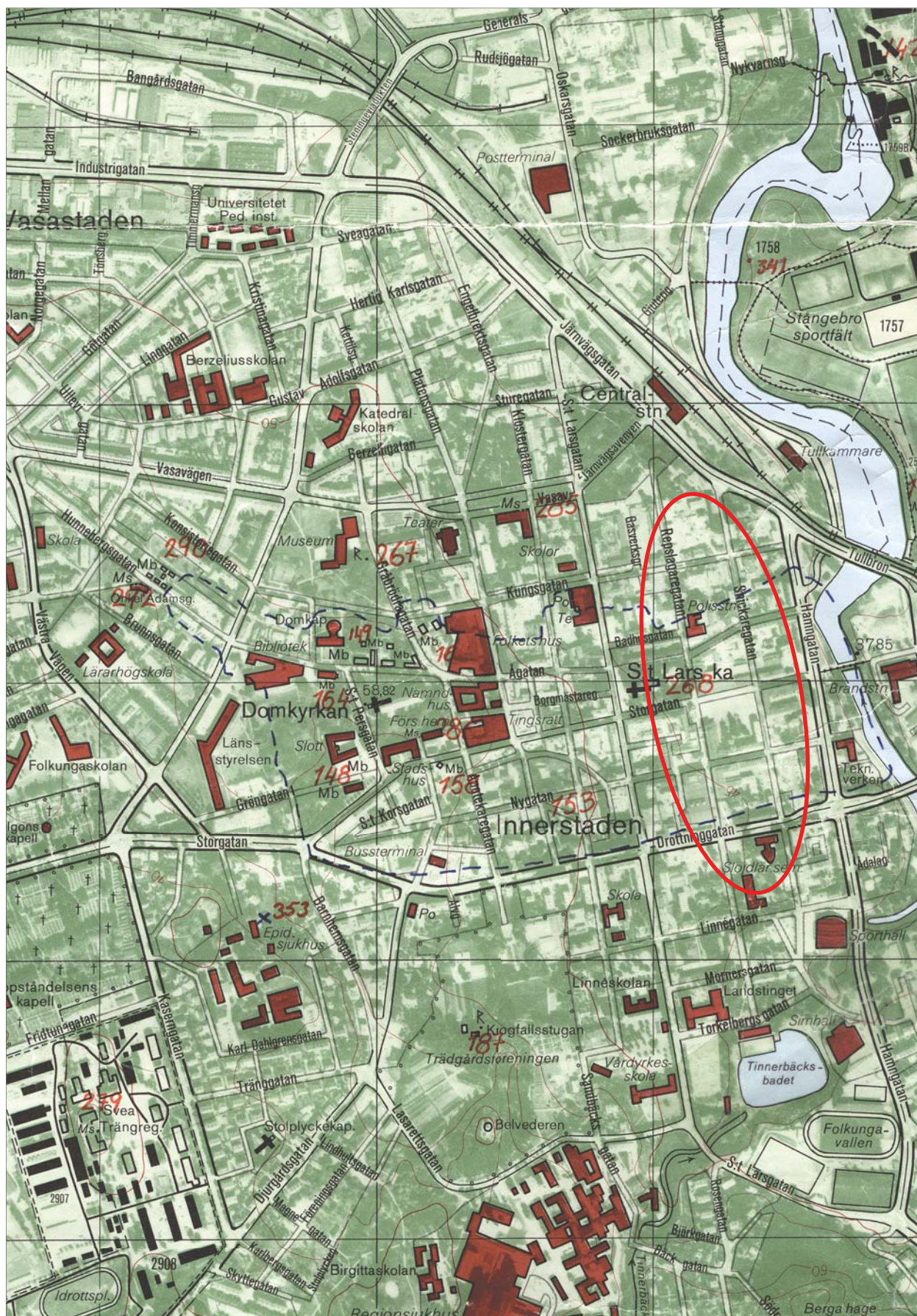
I samband med schaktningar för fjärrkyla i Linköpings innerstad, längs Repslagaregatan, Ågatan, Snickaregatan och Nygatan, genomfördes en arkeologisk förundersökning som sammanlagt berörde en 765 m lång sträcka. Det aktuella området ligger i den östra delen av det medeltida stadsområdet, RAÄ 153. Kultur- och odlingslagren i området hade en mäktighet som varierade mellan 0,1 och 0,9 m. Orörd mark uppträder på 0,7-1,4 m djup under nuvarande markyta.

Förundersökningen förmodades ge en möjlighet att besvara frågor rörande utbredningen av S:t Larskyrkans kyrkogård, omfattning och datering av tidigare påträffade krukmakerilämningar samt frågor rörande medeltida gatusträckningar, stadslagrens utbredning och den ofta diskuterade hypotesen om en by vid S:t Larskyrkan.

Kultur- och odlingslager dokumenteras längs i stort sett hela den berörda sträckningen. Det kunde fastställas att S:t Larskyrkans kyrkogård inte har sträckt sig ut i nuvarande Repslagaregatan eller berörda delar av Ågatan. I Ågatan fanns byggnads- och gatulämningar som kan dateras till senmedeltid och 1500-tal. I Repslagaregatan påträffades rikligt med keramikavfall som bl a hade använts som beläggning på en gata eller gårdsplan. Skärvorna ger en god bild av vad för slags kärl krukmakarna i området producerade. Bland skärvorna fanns flera med tydliga spår av att ha blivit felbrända eller att kärlet gått sönder redan före bränningen.

Ann-Charlott Feldt
antikvarie

Figur 2. Utdrag ur Ekonomiska kartans blad 085 57 med undersökningsområdet markerat. Skala 1:10 000.

Inledning

Med anledning av nyschaktningar för fjärrkyla inom de östra delarna av RAÄ 153, Linköpings medeltida stadsområde, genomfördes en arkeologisk förundersökning. Denna utfördes i samband med schaktningarna efter beslut av Länsstyrelsen i Östergötlands län.

Uppdragsgivare var Tekniska Verken i Linköping AB, vilka även svarade för de arkeologiska kostnaderna. Ansvarig för arbetet i fält samt rapporten var undertecknad. Vid fältarbetet deltog även antikvarie Marie Ohlsén och arkeologbiträde Lasse Norr.

Områdesbeskrivning

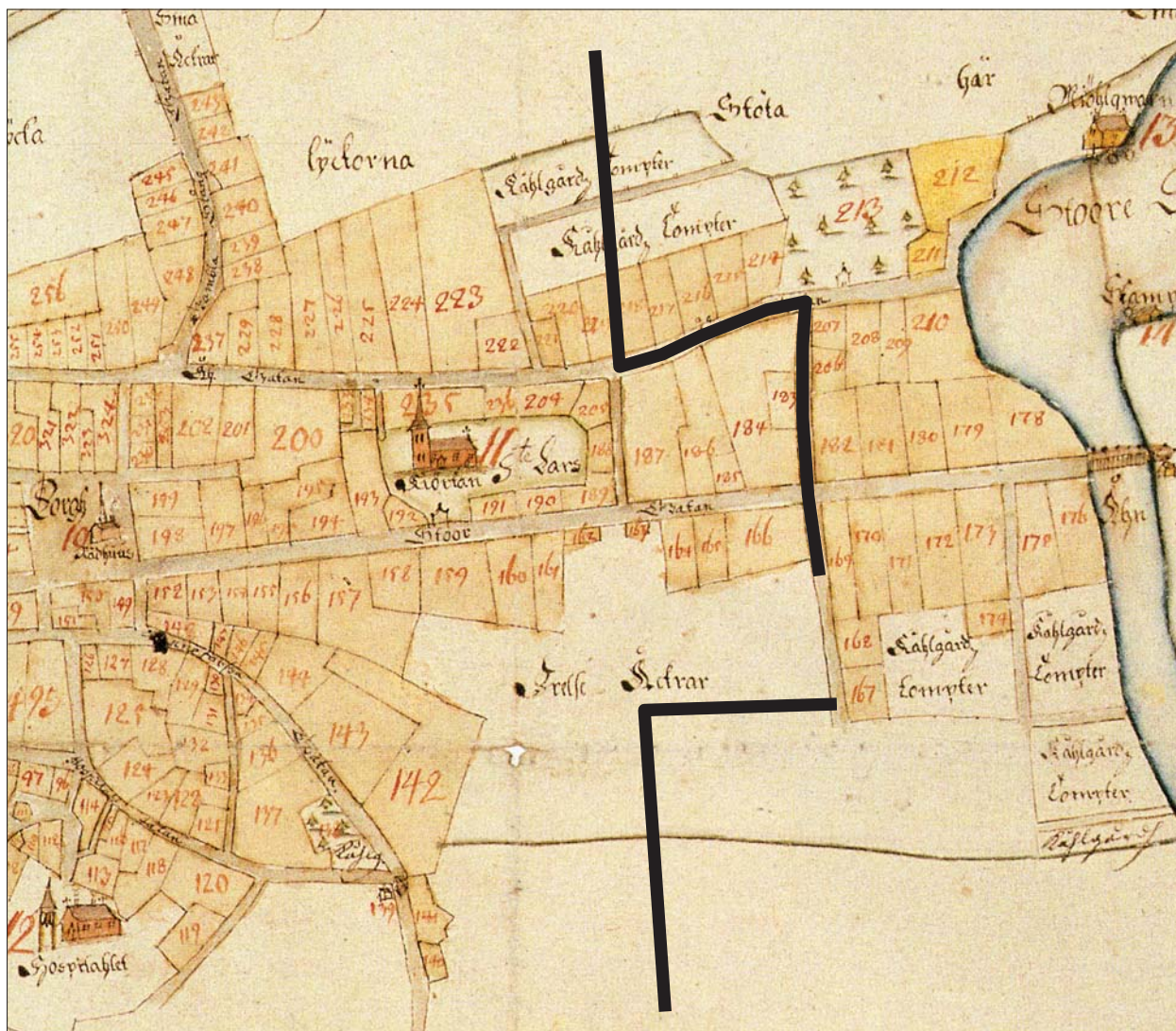
Det aktuella området ligger i Linköpings innerstad, i den östra delen av det medeltida stadsområdet RAÄ 153. Ledningssträckningen är delvis förlagd till den medeltida stadens utkantsområden. Vid tidigare genomförda undersökningar i anslutning till den här

aktuella sträckningen har både medeltida och yngre kulturlager och anläggningar påträffats. Kulturlagren längs sträckan varierar mycket i omfattning.

De gator som berörs av schaktningarna är från norr till söder följande; Repslagaregatan, Ågatan, Snickaregatan och Nygatan. Dessutom korsas Kungsgatan, Badhusgatan, Storgatan och Drottninggatan av schaktet och berörs därmed på ett kortare parti. Några av de aktuella gatorna har medeltida anor medan andra tillkommit först under sen tid.

Ledningsschaktet ansluter till ett schakt i Snickaregatan som undersöktes hösten 2000 (Feldt 2001b). Ett anslutande schakt för fjärrkyla har även dragits västerut från korsningen Repslagaregatan – Kungsgatan (Feldt 2005). Området ligger på lera till skillnad från de högre belägna delarna av staden där undergrunden utgörs av grus eller sand.

Hela sträckningen löper inom den del av staden där den medeltida bebyggelsen sannolikt varit av utkantskaraktär med verkstäder och ekonomibygnader.

Figur 3. 1696 års stadskarta med den aktuella schaktsträckningen markerad.

Denna typ av bebyggelse har bland annat påträffats vid arkeologiska undersökningar på Magasinstorget/kv Drabanten (Feldt & Ohlsén 1998).

Kulturlagren i dessa utkantsområden utgörs ofta av leriga homogena massor. Liknande lager har tidigare undersökts på flera platser inom Linköpings medeltida stadsområde (Björkhager m fl 2004). Diskussioner har förts rörande tolkningen av dessa lager som uppträder i städernas utkanter (Björkhager m fl 2004, Feldt & Ohlsén 1998). Vid undersökningar har man konstaterat att det ofta förekommer en tydlig fyndstratigrafi inom lagren. Det händer även att dessa lager innehåller konstruktioner av skilda slag som tycks ostörda av odlingsverksamhet (se t ex Feldt & Ohlsén 1998, Ohlsén & Ternström 2001).

I en skildring från slaget vid Stångebro 1598 uppges det att staden låg på 300 stegs avstånd från Lilla Stångebro (Kugelberg 1972). Detta skulle innebära att stadens bebyggelse låg ca 170-200 m från ån och därmed skulle ha tagit slut strax öster om nuvarande

S:t Larsparken, i kv Braxen, något som arkeologiska fynd öster därom motsäger (Feldt 2000, Feldt & Ohlsén 1998).

Årtiondena vid mitten av 1600-talet i Linköping präglas av en intensiv stadsreglerande verksamhet. En ny bro över Stångån byggs för att ersätta Stora Stångebro vid Nykvarn som låg utanför staden. En rak gata, Storgatan, dras också fram genom staden (och det nu aktuella undersökningsområdet) till den nya bron. Följderna av den nya Storgatans framdragande blev att gamla tomtstrukturer fick upplösas och de drabbade tilldelades ersättningstomter bland annat i området mellan Stångån och S:t Larskyrkan (Kugelberg 1972).

År 1622 inrättas Lilla tullen i Sverige och städernas avgränsning mot omlandet kom att bli mer betydelsefull. Staket som inhägnade städerna sattes upp och tillstugor eller tullportar inrättades på städernas infartsvägar. I Linköping har det funnits sju eller möjligen åtta tullar med stugor eller bommar (Bengtsson

1998). Det aktuella undersökningsområdet ligger i huvudsak innanför det område som från och med 1622 kom att tillhöra staden.

Tre av Linköpings tullar utgör begränsningar i anslutning till undersökningsområdet. Östra tullen finns belagd som tullport 1624. Den var belägen öster om Stångån, vid Stångebro, och där fanns en tullstuga före 1687. I söder fanns en tull benämnd Tanneforstullen, som var placerad vid S:t Larsgatan, strax norr om Drottninggatan. Denna port öppnades 1638 och även här fanns en tullstuga före 1687. I norr fanns Gamla Stångsbommen som låg i hörnet Klostergatan – Kungsgatan. De delar av lednings-schaktet som ligger i Kungsgatan eller norr

Tomt nr	Ägare 1696	Nuvarande beteckning
166	Börje Färgares	Kv Decimalen 17
167	Nils Olüfsons Orres	P-huset Druvan
168	And. Olüfson Kiörkiobyg	P-huset Druvan
169	Nils Kardmanz Maka	Kv Druvan 22
170	Petter Klintz	Kv Druvan 22
181	Nils Erichssons: Fohlåsa	Kv Blålockan 24
182	Knüth Pehrson, Giöran Olüfson	Kv Blålockan 24
183	Lars Glamildh	Kv Braxen 19
184	Rådm Pehr Haraldsons	Kv Braxen 19
185	Tillian Sporsmedhz	Kv Braxen 19
186	Mr Olüf Månson Rotzske	Kv Braxen 19
187	Anders Jönsson Steenhüggare	Kv Braxen 17 och 19
204	Nils Hästekrogares	S:t Larsparken
205	Bothwid Remsnidares	S:t Larsparken
206	Mr Gústaf Sämskares Arf	Kv Blålockan 22
207	Mr Samüel Jonson Sämskare	Kv Blålockan 21
208	Pehr Börjesons Arf	Kv Blålockan 21-23
213	Sahl Frihes Arf trägård	Kv Bajonetten 18-20
214	Casten Jonson Sämskares	Kv Bokbindaren 26
215	Nils Jöhranssons Arf	Kv Bokbindaren 25
216	Pehr Jonson tündebindare	Kv Bokbindaren 25
217	Pehr Arfidsons Arf	Kv Bokbindaren 27
218	Jöns Hakansson Skomakare	Kv Bokbindaren 27, Repslagaregatan
219	Knütz Joensons	Repslagaregatan
220	Sven Ingmarson Skomakare	Kv Borgmästaren 11
221	Jöns Snickares	Kv Borgmästaren 11

Figur 4. Tabell över tomtinnehavare längs schaktsträckningen enligt 1696 års karta.

därom, samt de delar som ligger i anslutning till eller söder om Drottninggatan, är placerade utanför 1600-talets stadsgräns.

Att delar av schaktet ligger utanför 1600-talets administrativa stadsgräns behöver inte betyda att samma förhållanden är gällande när det gäller den faktiska medeltida stadsgränsen. Det har vid flera tillfällen påträffats kulturlager och konstruktioner utanför den stadsgräns som tullar och kartor från 1600-talet uppvisar (Björkhager m fl 2004).

För att få en uppfattning om schaktsträckningens närmaste omgivning i 1600-talsstaden har en genomgång gjorts av vilka som enligt 1696 års stadskarta ägde tomtmark i anslutning till schaktet.

Som framgår av tabellen fanns vid slutet av 1600-talet flera hantverkare i det aktuella området. Särskilt vanligt tycks skinnförädling ha varit om man utgår från tillnamn som skomakare och sämskare. Där finns även andra hantverkare såsom snickare, remsnidare, tunnbindare, färgare, stenhuggare och sporrsmid. Dessutom finns det en kyrkobyggare och en person som benämns hästekrogare. Detta var benämningen på krögare som hade skyldighet att hålla med häst(ar) för resande. Det är rimligt att anta att ett stort antal andra hantverkare levde och arbetade inom de olika tomtarna men att de inte ägde marken utan hyrde av tomtägaren.

I det följande kommer de olika gatornas schaktsträckningar att redovisas var för sig avseende känd äldre bebyggelse, gatusträckningar och resultat från tidigare genomförda undersökningar. Även de gator som endast berörs indirekt beskrivs kortfattat.

Badhusgatan

Badhusgatan sträcker sig mellan Repslagaregatan och S:t Larsgatan. Det är endast dess östligaste del där den ansluter till Repslagaregatan som berörs av den aktuella schaktningen. Gatan har fått namn efter det badhus som uppfördes 1886 på hörnet mot Repslagaregatan (Hök 1968). Gatan utgjorde 1882 en del av den planerade Biskopsgatan. Gatstumpen som endast är ett kvarter lång åtskiljer kvarteren Badhuset och Borgmästaren.

På en karta upprättad direkt efter den stora stadsbranden 1700 har man skissat in en ny gata som sträcker sig från det nordöstra hörnet på domkyrkans kyrkogård och ner till Stångån. Nuvarande Badhusgatan är belägen inom sträckningen för den då planerade gatan. Gatan finns även med på en karta från 1733 som en av de "...Projecterade ny Gator efter branden...", liksom på 1734 års stadskarta. På 1757 års karta har den ännu inte blivit verklighet. På 1850 års stadskarta återkommer tankarna på en ny, rak ersättare för Ågatan. Den fortsätter dock att vara på planeringstadiet ännu på 1867 års stadskarta. Först på

stadskartan från 1882 kan vi konstatera att delar av den planerade gatan kommit till stånd under namnet Biskopsgatan, ett namn som den behåller ännu på stadskartan från 1914.

Endast ett fåtal arkeologiska undersökningar har utförts i och i anslutning till Badhusgatan. Inne i kv Badhuset påträffade man 1929 en grav (SR 23). En mindre undersökning utfördes i Repslagaregatan i anslutning till kv Badhuset 13 (Skoglund 1996). Vid denna konstaterades kulturlager med en mäktighet på ca 0,6 m. Det övre lagret utgjordes av ett brandlager och därunder fanns ett homogent lerigt kulturlager av samma karaktär som är vanligt förekommande i den östra och norra delen av staden (se t ex Björkhager m fl 2004). En likartad lagerbild framträdde vid undersökningar i kv Badhuset 14 (Lindberg 2002).

Drottninggatan

Drottninggatan sträcker sig från Borggårdsgatan och Barnhemsgatan i väster till Drottningbron och Stångån i öster. Den aktuella schaktningen berör Drottninggatan endast på den punkt där den korsas av Repslagaregatan. Denna gata tillhör, liksom Kungsgatan, de gator som tillkom i och med den nya stadsplan som utarbetades vid mitten av 1800-talet, på grund av den stora befolkningsökningen i staden (Hök 1968). Det aktuella området ingick tidigare i Svartebergsgärdet som ligger utanför stadens staket (Borna-Ahlkvist & Tollin 1994).

I samband med uppförandet av parkeringshuset och Missionskyrkan i kv Detektiven konstaterades att det förekom kulturlager och anläggningar i området. Dessa kom dock aldrig att undersökas närmare (Hörfors 1992b). En arkeologisk undersökning i gatan mellan kv Detektiven och Djäknen påvisade endast sentida fyllnadsmassor över den naturliga undergrunden (Ohlsén 2002a).

Vid en undersökning i Drottninggatan, söder om Magasinstorget/kv Drabanten, framkom ett 0,6 m tjockt homogent kulturlager, tolkat som möjligen ett odlingslager (Ohlsén 2001). Vid undersökningar på Magasinstorget påträffades 0,5 m tjocka kulturlager avfallsgropar, en syllstensgrund och spår efter 1600-talets stadsgräns som löpte parallellt med Drottninggatan (Feldt & Ohlsén 1998).

I kv Djäknen, söder om Drottninggatan, har en arkeologisk utredning (Björkhager & Skoglund 1998) och en arkeologisk förundersökning (Ohlsén 2002b) utförts. Vid dessa konstaterades att det saknades medeltida kulturlager inom kvarteret. De fynd som gjordes i odlingslagren kunde dateras till 1600-talet och senare. Odlingslagrens mäktighet ökade mot väster. Mot den orörda leran avtecknade sig mörkfärgningar tolkade som naturbildningar i form av skredsprickor (se Feldt 2003) och stenlyft.

Utifrån arkeologiska undersökningar och andra iakttagelser i Drottninggatans östra del tycks begränsningen av den medeltida stadens lämningar följa gatans sträckning i detta parti av Linköping. Söder om gatan tar stadens jordar vid. Huruvida så är fallet även väster om Repslagaregatan är osäkert.

Kungsgatan

Kungsgatan tillhörde de nya gator som tillkom vid mitten av 1800-talet (Hök 1968). Idag sträcker den sig från Gråbrödragatan i väster nästan ända fram till Hamngatan och Stångån i öster. Tidigare har gatan nått ända fram till Stångån. Den aktuella schaktningen berör Kungsgatan endast på den punkt där den korsas av Repslagaregatan.

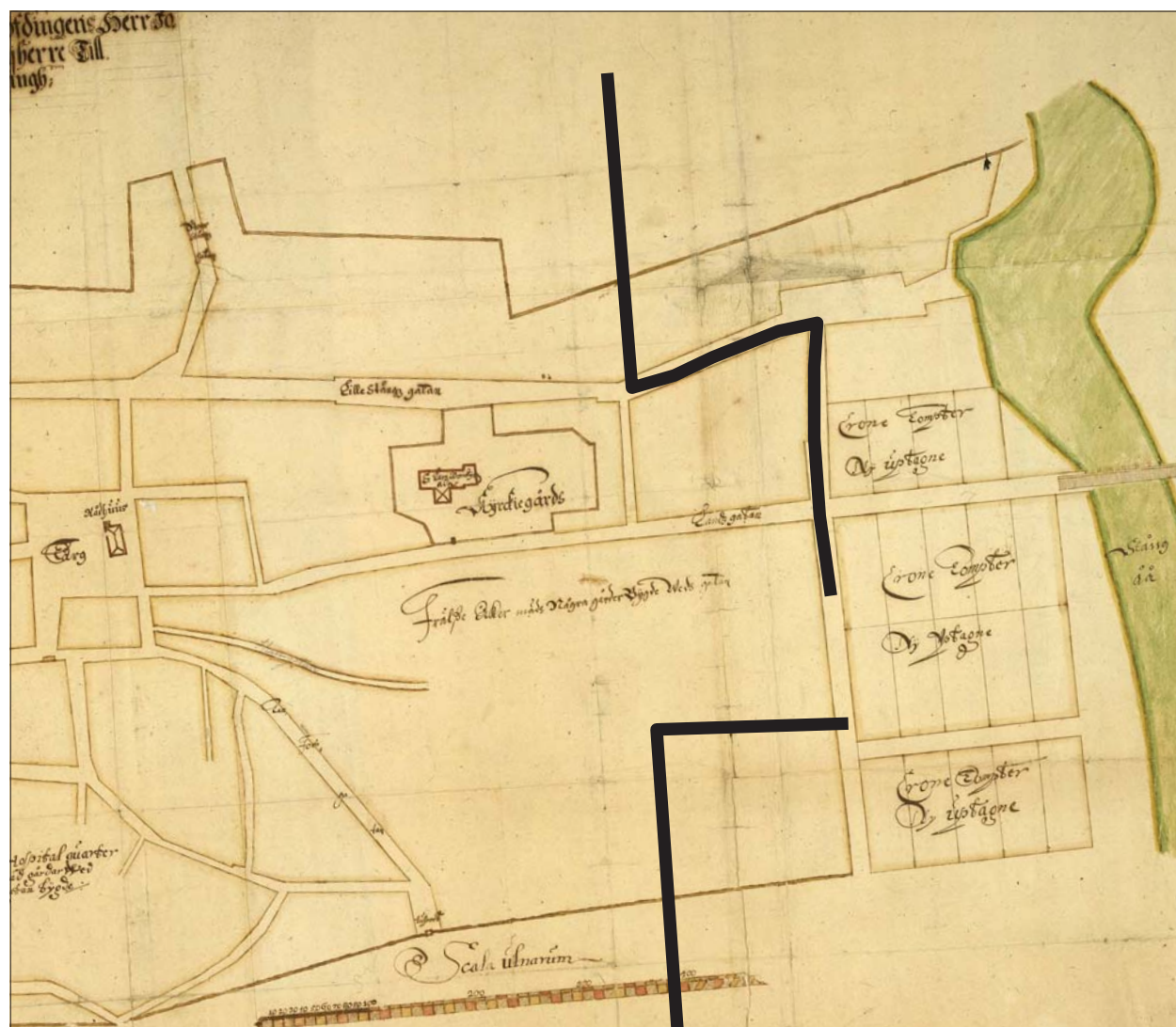
Området ingick tidigare i den Nedre Stigslyckan som utgjordes av både ängs- och åkermark (Bornahlkvist & Tollin 1994). På 1696 års stadskarta ligger undersökningsområdet strax norr om ytor markerade som Kåhlgårds tompter, i ett område som

på kartan benämns Brүүks lyckorna. Bruket som hänvisas till är sannolikt det Salpetersjuderi som finns markerat norr om staden på en karta från 1639 (a a).

Den enda arkeologiska undersökning som utförts i anslutning till det här aktuella schaktet är den anslutande fjärrkyleledning som drogs fram i Kungsgatan vintern 2001-2002 (Feldt 2005). I den anslutande delen av ledningsschaktet framkom endast sentida fyllnadsmassor. Längre åt väster, i höjd med korsningen Kungsgatan-Klostergatan, påträffades en dubbelgrav som daterats till senare delen av 1500-talet.

Lilla Torget

Lilla Torget anläggs efter ett beslut av stadsfullmäktige 1949 i hörnet Nygatan – Repslagaregatan, på en tomt i kv Dynamon (Hök 1968). Endast det sydöstra hörnet av torget berörs av schaktningarna, där schaktet följer Nygatan österifrån och viker av åt söder in på Repslagaregatan.

Figur 5. 1651 års stadskarta över Linköping med den aktuella schaktsträckningen markerad.

På 1651 och 1696 års kartor utgörs det aktuella området av åkermark som betecknas som Frelse åkrar. På 1651 års stadskarta finns tillägget "...med Några gårdar bygde Wid gatan". På båda 1600-talskartorna ingår detta område med åkrar i stadsområdet. På kartan från 1651 finns en väg utritad som sträcker sig från Stora Torget, parallellt med Tanneforsgatan, fram till det område där det nuvarande Lilla Torget är beläget. Torget har inte berörts av några arkeologiska undersökningar.

Nygatan

Nygatan etableras efter stadsbranden 1700. Den sträcker sig idag mellan Drottninggatans västra ände och Stångån. Det schakt som berörde Nygatan sträckte sig mellan Snickaregatan och Repslagaregatan, mellan kvarteren Decimalen och Duvan. Nygatan har genom åren haft flera olika namn. År 1701 benämns gatan Nya Longgatan, 1703 Södra Långgatan, 1734 Södra Ågatan, 1757 Wattengatan, 1759 Nya eller Södra Vattengatan, 1769 och 1773 Vattengatan, 1800 Vattengatan eller Nygatan, 1815 Ny gatan eller Watten gatan, 1834 Stora Nygatan (Hök 1968).

Nygatan tillkom etappvis under 1700-talet och det tog mer än 150 år innan den fick sin nuvarande sträckning. En mindre del i väster tillkom redan i början av 1700-talet. Vid mitten av 1700-talet var behovet stort av en ny transportled för vatten istället för den gamla slitna och krokiga Ågatan. År 1770 når Nygatan ner till Hamngatan och först 1817 når den ner till Stångån. Sin fulla längd får inte Nygatan förrän 1863 (Hök 1968).

Den del av Nygatan som berördes av schaktningarna är belägen inom ett område som på 1600-talskartorna utgjordes av de ovan nämnda frälseåkrarna. I den allra östligaste delen av ledningsschaktet finns två tomter, nr 167 och 168, markerade på 1696 års karta. Dessa innehåller vid denna tid av Nils Olufson Orre och Anders Olufson Kiörkiobyg(gare).

Vid undersökningar som genomfördes 1998 i det intilliggande Magasinstorget påträffades kulturlager av utkantskaraktär med bland annat avfallsgropar och en mindre byggnad på syllstensgrund. Byggnaden kan sannolikt dateras till senmedeltid eller 1500-tal. Området tycks i huvudsak ha brukats för odling och enklare bebyggelse. Kulturlagertjockleken på Magasinstorget var ca 0,5 m (Feldt & Ohlsén 1998).

Repslagaregatan

Repslagaregatan sträcker sig mellan Järnvägsgatan och Torkelbergsgatan. Den här aktuella schaktningen berör två partier av Repslagaregatan, dels från en punkt strax norr om Kungsgatan fram till Ågatan, dels från Nygatan till strax söder om Drottninggatan. Väster om gatan ligger på de berörda partierna kvar-

teren Blandaren, Badhuset, Borgmästaren, Disponenten och Detektiven. Öster om gatan ligger kvarteren Byggmästaren, Bokbindaren, Duvan och Djäknen.

Gatan uppträder på 1700-talet under olika variationer av namnet Sankt Larsgatan. Först 1854 får den namnet Repslagaregatan. Det nya namnet anknyter till de två repslageribanor som ända in på 1870-talet låg längs gatan (Hök 1968). Gatan etablerades efter stadsbranden 1700 och finns med på kartorna från och med då. På 1696 års karta finns redan ett mindre parti mellan Ågatan och Storgatan, öster om S:t Larskyrkan.

I den norra delen av schaktsträckningen finns på 1696 års karta två tomter, nr 218 och 219, som innehades av Jöns Hakansson Skomak(are) och Knütz Jonson. Norr om dessa tomter finns Kåhlgårds tompter markerade och norr om dessa ligger Brüüks lyckorna. I den södra schaktsträckningen finns de ovan nämnda frälseåkrarna och söder därom låg Svartebergsgärdet.

Vid undersökningar för VA och dränering inne i kvarteret Bokbindaren 27 påträffades 0,3-0,8 m tjocka flerskiktade kulturlager (Feldt & Wastesson Jonsson 1992). På den sida som vetter mot Repslagaregatan framkom bl a syllstensgrunder till två byggnader, vilka sannolikt kan dateras till 1700-1800-talen. Bland fynden fanns även keramikplattor som brukats vid keramikbränning. Vid undersökningar i korsningen Repslagaregatan-Ågatan påträffades rikligt med keramik som tolkades som avfall från intilliggande krukmakerier (Hörfors 1992a). En stor andel av keramiken uppvisade tillverkningskador av olika slag.

Snickaregatan

Snickaregatan är en parallellgata i öster till Repslagaregatan och sträcker sig mellan Järnvägsgatan och Torkelbergsgatan. Det parti som berördes av schaktningarna var beläget mellan Ågatan och den namnlösa gränd som delar kv Druvan i två delar. Schaktet löpte mellan kvarteren Braxen och Decimalen i väster och Blåklockan och Druvan i öster. Redan tidigare har schaktningar för fjärrkyla skett på sträckan från den namnlösa gränden fram till Nygatan (Feldt 2001b).

Snickaregatan finns med på den äldsta stadskartan från 1651, dock utan att namnges. Den sträcker sig då från Ågatan i norr till den dåvarande stadsgränsen i söder. Sitt nuvarande namn fick gatan 1862 efter de snickarverkstäder som varit belägna längs gatan. På 1860-talet hade likkistsnickare Scherman sin verkstad vid gatan och 1872-1880 låg Linköpings snickeribolag där. 1915 fanns snickeriverkstaden Lindell & Carlsson vid gatan. År 1757 och 1769 benämns gatan Nygatan och 1834 Lilla Nygatan (Hök 1968).

I kv Bajonetten mellan Kungsgatan och Ågatan, med långsidan mot Snickaregatan, låg den s k Wernerska trädgården under 1800-talet och fram till 1917 då den delades in i fem tomter som försålles. Denna stora tomt har funnits som trädgård ända sedan 1600-talet. 1696 benämns den Sahl Frihes Erf trädgård och på kartan har trädgården en port eller en grindstuga mot Ågatan. Under 1700-talet gick den under benämningen Göthens trädgård efter sin dåvarande ägare. Den var då bebyggd med en stuga som sannolikt revs vid slutet av 1700-talet. Vid mitten av 1800-talet förekom teaterföreställningar och visning av "levande bilder". Trädgården kom att få en central roll i det tidiga 1900-talets arbetarrörelse som samlingsplats för diskussioner och föredrag (Hök 1968, Kugelberg 1972).

Figur 6. Utsnitt ur 1696 års stadskarta med trädgården på tomt 213.

Det är oklart vilken verksamhet som bedrivits i denna den östligaste delen av den medeltida staden. Troligt är att det rört sig om odling och kanske även vissa sorters hantverk. Närheten till vatten, dvs Stångån, gör att man kan förmoda att vissa vattenkrävande sysslor kan ha utförts inom området. På 1651 års stadskarta benämns tomterna närmast Storgatan i kvarteren Blåklockan och Druvan som Cronotompter Ny upptagne. Kvarteren Braxen och Decimalen, belägna väster om Snickaregatan, är vid denna tid markerade som bebyggda.

Vid de ovan nämnda undersökningarna i Snickaregatan, som genomfördes under hösten 2000, påträffades kultur- och odlingslager av varierande omfattning (Feldt 2001b). På större delen av sträckan var de kulturlager som framkom leriga och homogena, liknande de som undersöktes på Magasinstorget 1998 (Feldt

& Ohlsén 1998). Kulturlagrens omfattning ökade ju närmare Nygatan schaktet kom. De blev även mer flerskiktade och varierade. Detta var något som vid det tillfället tolkades som att det redan innan Nygatan etablerades kan ha funnits en gränd eller gata mot vilken olika verksamheter varit orienterade, något som avsatt spår i form av mer varierade och omfattande kulturlager.

Vid en schaktning i Snickaregatan, norr om Storgatan, påträffades endast fyllnadsmassor och sentida raseringsmassor (Feldt 2001a). Detta schakt grävdes inte ner till orörd mark varför kulturlager kan finnas kvar under de sentida massorna.

Vid en arkeologisk provundersökning i kv Decimalen 17 öppnades två sökschakt på tomtens östra del (Wigren 1978). I dessa påträffades endast sentida fyllnadsmassor. Längre västerut på tomtens framkom flerskiktade kulturlager som bedömdes vara efterreformatoriska. Provundersökningens resultat innebar att tomtens schaktades ut utan ytterligare undersökningar.

I samband med undersökningar vid Stångåstranden, dels i kv Dolken och Draken (Feldt 1994, Ohlsén 2004) och norr därom mellan Tullbron och Storgatan (Feldt 2000), påträffades strandnära kulturlager under kraftiga utfyllnader av grus, rivningsmassor och sprängsten. I vilken omfattning även områdena väster om Hamngatan var utfyllda på likartat sätt är oklart.

Storgatan

Storgatan, som sträcker sig mellan Östgötagatan/Karserngatan och Stångån, tillhör inte stadens medeltida gatunät utan lades ut under tidigt 1600-tal. Den nuvarande sträckningen av gatan fick den 1651 då den gamla Storgatan lades igen och ersattes av den nuvarande. Vid detta tillfälle går den under benämningen Landz gata och 1655 kallas den Kungsgatan (Hök 1968). Namnet Stoor gatan förekommer på 1696 års karta. När Storgatan drogs fram fick de drabbade ersättningstomter bland annat i området mellan Stångån och S:t Larskyrkan (Kugelberg 1972).

Storgatan berörs endast på en punkt av schaktningarna, just där den korsar Snickaregatan. Denna östra del av Storgatan har ytterst sällan berörts av arkeologiska undersökningar. Den närmaste undersökningen utfördes vid schaktningar i S:t Larparken vid korsningen Storgatan-Repslagaregatan. Där påträffades två trähorisonter samt diken (Feldt 1990).

Ågatan

Ågatan sträcker sig mellan Barfotegatan och Hamngatan. Det aktuella schaktet sträckte sig mellan Repslagaregatan och Snickaregatan, mellan kvarteren Bokbindaren och Braxen. Gatan tillhör den medeltida

stadens gatunät och finns omnämnd 1486 som Badstuvugatan. Den återkommer sedan i de skriftliga notiserna under flera olika namn såsom; Badstugatan 1492, Vattengatan på 1650-talet, 1696 och 1725 Åågatan. År 1800 har Ågatan flera olika namn på olika etapper; på sträckan Repslagaregatan – Stångån benämns den Ågatan. Längre åt väster, mellan Repslagaregatan och Klostergatan heter den Nygatan. Mellan Klostergatan och Domkyrkoplan kallas den Prästgatan och norr där om för Biskopsgatan (Hök 1968).

Denna medeltida gata har i mycket fått behålla sin forna karaktär där den vindlar sig fram genom staden. Den har fungerat som en genomfartsled för den östvästliga trafiken men även som en transportled för vatten. Gatan var 1698 i ett så uselt skick att de borgare som nyttjade den för vattentransporter beslutade att gemensamt se till att den blev stensatt (Hök 1968). Vid flera tillfällen har man planerat att rätta ut eller ersätta gatan, något som avsatt spår i de olika stadskartorna. Det har även föreslagits att den helt skulle läggas igen men den har trots allt fått behålla sin gamla böjda sträckning genom staden. I samband med den

förödande stadsbranden år 1700 klarade sig husen längs Ågatans östligaste del vilket säkert bidragit till att gatan fått behålla sin sträckning i denna del.

Till de som fick en ersättningstomt öster om S:t Larskyrkan i samband med Storgatans nya sträckning var Israel Israelsson som 1646 adlades med namnet Lagerfelt (Kugelberg 1972). Han erhöll tomten närmast S:t Larskyrkan, som han lät bebygga. Det var en stor tomt som sträckte sig från Storgatan till Ågatan. Gården har därefter bland annat ägts av garvaremästare Wennerberg under 1775-1791 och bebotts av greve Baltzar von Platen 1816-1827. Garveriet från 1770-talet fanns kvar på gården fram till 1839.

I det nordvästra hörnet av kv Braxen (Ågatan 18) påträffades rester efter ett garveri vid schaktningar. Enligt en odaterad bildtext i Östergötlands länsmuseum's topografiska arkiv påträffades inga äldre kulturlager i samband med schaktningarna. Med äldre menades antagligen medeltida eftersom garveriet fanns på plats redan på 1770-talet.

Vid schaktningar för VA i Ågatan, i höjd med den östra delen av kv Bokbindaren 27, framkom 0,2 m tjocka leriga kulturlager (Feldt 1992). Vid undersök-

Figur 7. På den vänstra sidan av fotot från 1970 ses Ågatan slingra sig fram genom staden. Foto Östergötlands länsmuseum's arkiv.

ningar för VA och dränering inne i kvarteret Bokbindaren påträffades 0,3-0,8 m tjocka flerskiktade kulturlager (Feldt & Wastesson Jonsson 1992). På den sida som vetter mot Ågatan påträffades bl a en trähorisont och stenskodda stolpar. Dessutom framkom ett rikt keramikmaterial. Även tidigare har kulturlager och keramik påträffats inom det aktuella kvarteret (Olsson 1944).

I samband med ledningsschaktningar genomfördes undersökningar i korsningen Ågatan – Repslagaregatan vid kv Borgmästaren 11 (Hörfors 1992a). Vid dessa påträffades två skikt med rustbäddar och spår av gator åtskilda av tunna kulturlager. Dessa tolkades som spåren efter den medeltida Ågatan. Under rustbäddarna framkom ett sandigt odlingslager med tydliga spår av plöjning. I kulturlagren påträffades rikligt med keramik varav en stor andel var felbränd. Utifrån undersökningsresultaten ansåg Hörfors att området varit nyttjat för åkerbruk under större delen av medeltiden, innan en gata som förmodades vara Ågatan anlades. Området hade även använts för att dumpa misslyckad keramik från de närbelägna krukmakerierna under 1500-1700-talen.

Syfte

Syftet med den arkeologiska förundersökningen var att fastställa i vilken omfattning det förekom fast fornlämning i form av kulturlager eller konstruktioner längs den aktuella ledningssträckningen. Om fast fornlämning framkom skulle den dokumenteras avseende karaktär och omfattning samt om möjligt dateras.

Vid förundersökningen var det av vikt att fastställa huruvida kyrkogården vid S:t Lars kyrka sträcker sig ända ner till korsningen Ågatan – Repslagaregatan. Det har diskuterats huruvida en bybildning funnits vid S:t Larskyrkan (Feldt & Tagesson 1997, Tagesson 2002). Inför schaktningen bedömdes det att en sådan möjligen skulle kunna lokaliseras.

Det bedömdes som intressant att datera och dokumentera ytterligare lämningar efter den keramiktillverkning som man tidigare påträffat i korsningen Repslagaregatan/Ågatan. Det var även viktigt att fastställa Ågatans status som medeltida gatustråk samt datera dess äldsta skikt. Dessutom var det av stort intresse att studera kulturlagrens art och omfattning i det utkantsområde som Snickaregatan utgör.

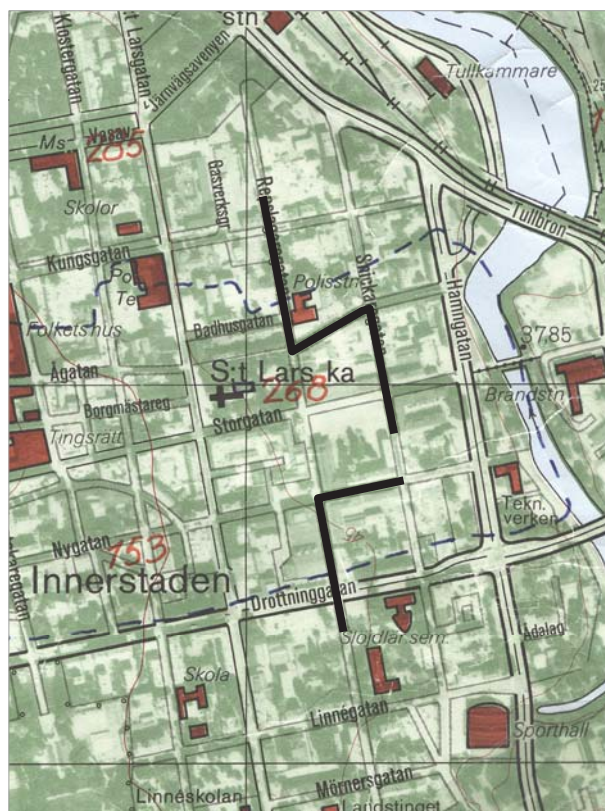
När det gäller Nygatan så är det oklart när den etableras i sin östra del. Indikationer från undersökningar i Snickaregatan (Feldt 2001b) tyder på att aktiviteterna ökar närmast Nygatan. Det kan peka på att gatan föregåtts av en vattugränd i den aktuella sträckningen. Förundersökningen skulle kunna ge svar på om så varit fallet och i så fall vilken datering denna har.

Den medeltida stadens utkantsområden är arkeologiskt dåligt kända. Det var därför av vikt att fastställa vad dessa tidigare ofta förbisedda områden haft för funktion. Det aktuella schaktet utgör en viktig pusselbit i det forskningsarbete rörande Linköpings medeltida utkantsområden som bedrivs på läns museet (Björkhager m fl, 2004).

Metod och dokumentation

Den arkeologiska förundersökningen utfördes i samband med schaktningarna. Fast fornlämning som påträffades undersöktes och dokumenterades på ritning i plan och profil. På de delar av schaktsträckningarna som uppvisade få förändringar i lagerbilden och övervägande odlingslager upprättades endast kulturlagerpelare vid utvalda punkter som bedömdes vara representativa för längre partier av schaktsträckningen. Endast ett par mindre sträckningar handgrävdes och dokumenterades i plan. Föremål som påträffades togs tillvara, rengjordes och registrerades. Dessa förvaras i avvaktan på slutgiltig fyndfördelning på Östergötlands läns museum under accessionsnummer ÖLM C4171.

Schaktets totala längd uppgick till ca 765 m varav omkring 500 löpmeter kom att dokumenteras i profil på antingen långa sammanhängande profilritningar

Figur 8. Stadskarta med den aktuella schaktsträckningen inlagd. Skala 1:10 000.

eller spridda kulturlagerpelare. Schaktdjupet varierade mellan 1,2 och 1,8 m beroende på var svetsgroparna var placerade. Bredden var ca 1,2-1,5 m. Fyra schaktplaner upprättades i skala 1:1000. Dessutom upprättades 41 profilutsnitt och planritningar i skala 1:20 upprättades. Dokumentationsmaterialet i form av ritningar m m förvaras på Östergötlands länsmuseum.

Resultat och tolkning

Längs stora delar av schaktsträckningen framkom ett homogent, grått, lerigt kulturlager av samma karaktär som de som tidigare påträffats vid undersökningen på Magasinstorget 1998 (Feldt & Ohlsén 1998). Hur detta lager uppstått är oklart. Utseendet är likartat mellan olika nivåer i lagret. Det finns inga tydliga skiktningar. Det har däremot visat sig att dessa lager ofta uppvisar en tydlig fyndstratigrafi och ibland även innehåller konstruktioner av olika slag (Ohlsén & Ternström 2001, Björkhager m fl 2004).

Nygatan längs kv Duvan

Schaktet sträckte sig från Lilla Torgets sydöstra hörn, längs med gatans södra sida, fram till anslutningen i det tidigare grävda schaktet i Snickaregatan (Feldt 2001b). Det hade en sammanlagd längd på ca 115 m. På denna sträcka upprättades två profilritningar och en planritning. För en översikt över profilernas placering hänvisas till figur 9. I det följande kommer schaktet att beskrivas med hänvisning till de olika ritningarna som återfinns i bilagan på ritning 236/01:24-28.

Den västra delen av schaktsträckningen löpte i frischakt för intilliggande byggnader och berörde endast sentida schaktfyllnader. Endast de östligaste 45 m av schaktet berörde kultur- och odlingslager. Kulturlagren uppträder 0,4-0,8 m under nuvarande markyta. Orörd mark framkom 0,6-1,3 m under markytan.

Längs hela den del av schaktsträckningen där kultur- och odlingslager fanns bevarade framkom ett mycket kraftigt lager tolkat som odlingsjord (lager 5). Större delen av lagret var fett och kulturjordsblandat. Lagrets tjocklek varierade mellan 0,1 och 0,5 m. Det övergick på ett kortare parti mellan 17 och 19 m väster om Snickaregatan till en gryinig och inte lika fet konsistens där det benämndes lager 9. Det är möjligt att denna övergång speglar en ägogräns. Den sammanfaller med ett mellanrum mellan två överlagrande syllstensgrunder (A27 och A29). På ett kortare parti under en byggnadslämning (A29) luktade lagret, som här kallas lager 12, påtagligt av gödsel och var lerigare än på övriga delar av sträckningen.

Odlingsjorden överlagras i väster av en hård och kompakt kulturjord (lager 10). Denna ersätts längre åt öster av en kompakt mörk kulturjord (lager 8) som skulle kunna vara en hårdtrampad gatunivå som inte haft någon beläggning. Möjligen kan även lager 10 tolkas som en gata men det är mer tveksamt. Sammanlagt går det att följa de båda lagren på en 27 m lång sträcka. Längst i öster överlagras odlingsjorden av en brun homogen kulturjord med inslag av tegelflor (lager 4). Detta lager påminner starkt om de som undersökts bl a på det intilliggande Magasinstorget (Feldt & Ohlsén 1998).

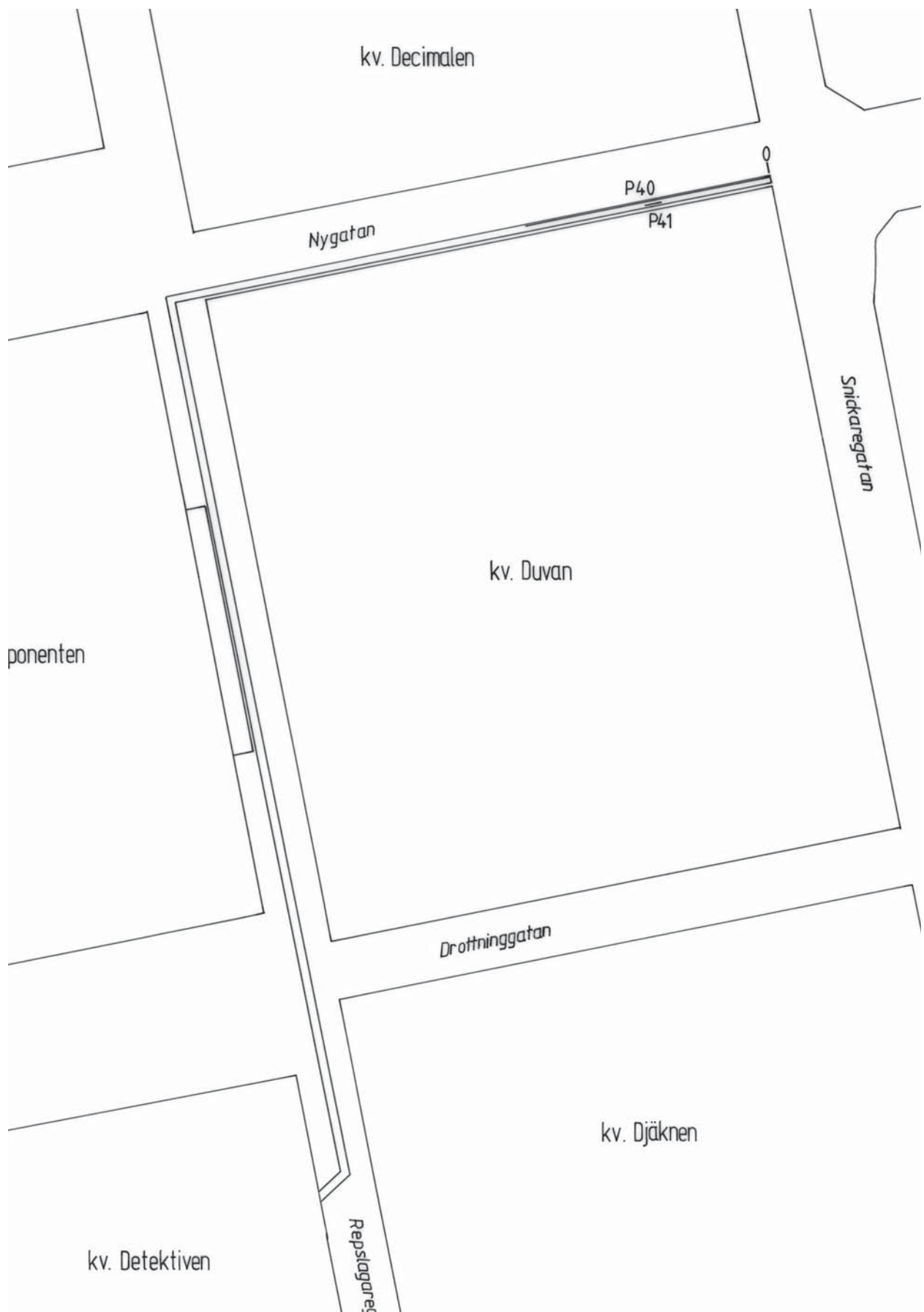
I schaktets östra del framkom sex anläggningar; A26-29 och A31-32. En av dessa var en sentida träkonstruktion (A26) som var grävd genom odlingslagren och delar av de överlagrande fyllnadsmassorna. Nedgrävningen grävdes inte i botten. Den fortsatte in i den norra schaktväggen, dess funktion är okänd och fyllningen utgjordes av raseringsmassor, betong, sand och sten. De övriga anläggningarna utgjordes av två syllstensrader, två stolpar och en stensatt nedgrävning.

I den södra schaktväggen framträdde de två syllstenskonstruktionerna A27 och A29. Dessa vilade på ett lager sand (lager 11) direkt över odlingslagret som under A29 var lerigare än på den resterande sträckningen och dessutom hade det en tydlig doft av gödsel (lager 12). A29 utgjordes av en rad av 0,3-0,5 m stora bullerstenar som tätats med 0,1 m stora stenar. Det fanns inga spår efter träkonstruktioner eller daterade föremål i anslutning till stenraden. Det är möjligt att det rör sig om lämningar efter ett fähus.

Den östra syllstensraden bestod av 0,15-0,5 m stora bullerstenar. I väster avslutas raden av en igenfylld brunn (A28). Brunnen är igenfylld i sen tid och i fyllningen finns bl a trasiga cementplattor. I anslutning till syllstensraden finns två stolpar (A31 och A32) som sannolikt är yngre än byggnadslämningen. Det påträffades inga daterande föremål som kunde kopplas till lämningarna.

Repslagaregatans södra schaktsträckning

Schaktet sträckte sig från Lilla Torgets sydöstra hörn fram till P-huset i kv Detektiven. Det hade en sammanlagd längd på ca 170 m. För en översikt över schaktet hänvisas till figur 9. I denna del av schaktet påträffades överhuvudtaget inga kulturlager. På stora delar av sträckan mellan Nygatan och Drottninggatan framkom berg på ett djup av ca 0,80-1,20 m under markytan. Över berget, alternativt den orörda leran, fanns endast sentida fyllnadslager av i huvudsak grus. Detsamma gällde för den del av schaktet som var beläget söder om Drottninggatan liksom i korsningen Repslagaregatan – Drottninggatan.

Figur 9. Schaktplan över Nygatans och Repslagaregatans södra schaktsträckning. Skala 1:2 500.

Repslagaregatans norra schaktsträckning

Schaktet sträckte sig från det tidigare polishuset i kv Blandaren 17 fram till Ågatan i söder. Det hade en sammanlagd längd på 200 m. På denna sträcka upprättades 24 profilritningar. Dessa utgjordes i huvudsak av korta kulturlagerpelare som omfattade sträckor på 1-4 m. Undantagen utgörs av P23 på 6 m och P24 som hade en längd på 29 m. För en översikt över profilernas placering hänvisas till figur 10. I det följande kommer schaktet att beskrivas från norr till söder med hänvisning till de olika profilritningarna som återfinns i bilagan på ritning 236/01:5-15.

I den norra delen av schaktet var kulturlagrens omfattning ringa, förändringarna i lagerföljderna få och där påträffades endast ett fåtal anläggningar. Anläggningstätheten ökar ju längre mot söder man kommer i schaktet. Även kulturlagren blir kraftigare och dessutom mer flerskiktade och varierade till innehåll och ursprung.

Schaktets nordligaste del, norr om Kungsgatan (P1-4), uppvisar en likartad lagerföljd. Naturlig undergrund påträffas ca 0,95-1,10 m under markytan. Över den orörda leran finns ett infiltrationslager och däröver en brun homogen kulturjord som sannolikt kan tolkas som odlingsjord. Över odlingsjorden fanns sentida fyllnadslager av olika karaktär. Dels utgjordes fyllnadslagren av bärlager till Repslagaregatan, dels av kulturjord blandad med lera eller grus och tegel. Längst i norr, i P1, fanns endast fyllnadslager och orörd lera.

Söder om Kungsgatan, från och med P5, framträdde ett tunt kulturlager över odlingslagret. Själva Kungsgatan och schaktsträckningen närmast söder därom var störd av sentida ledningsdragningar varför det inte går att avgöra när det tunna kulturlagret först uppträder. Kulturlagret består längst i norr av en grå lerig kulturjord för att längre söderut, i P6-8, innehålla småsten. I de tre sistnämnda profilerna finns även ett lager med raseringsmassor (lager 14) mellan kulturlagret och odlingsjorden. Detta raseringslager kan följas på en 10 m lång sträcka.

När schaktet nått fram till P7 kan man konstatera att den naturliga undergrunden uppträder allt ytligare. I P7 finns den redan på 0,9 m djup för att i P8 ligga på 0,7 m. Först i P11 ligger den orörda leran åter på samma nivå. Någon förklaring till dessa höjdskillnader får man inte genom att titta på dagens nivåer eftersom gatans nivå stiger mycket långsamt från norr mot söder. Nivåskillnaden på den naturliga undergrunden bör därmed visa på ursprungliga höjdvariationer i landskapet.

I P11, ca 24 m söder om Kungsgatan, påträffades en 1,4 m djup nedgrävning. I nedgrävningen fanns konturerna efter en träkonstruktion, A5. Fyllningen innanför det närmast förmultnade trävirket består av

en fet brun kulturjord (lager 18), emedan det på utsidorna finns en blandning av kulturjord och lera (lager 19). I fyllningen inuti A5 påträffades en bit av profilhuggen kalksten och en skärva keramik av BII:3 typ.

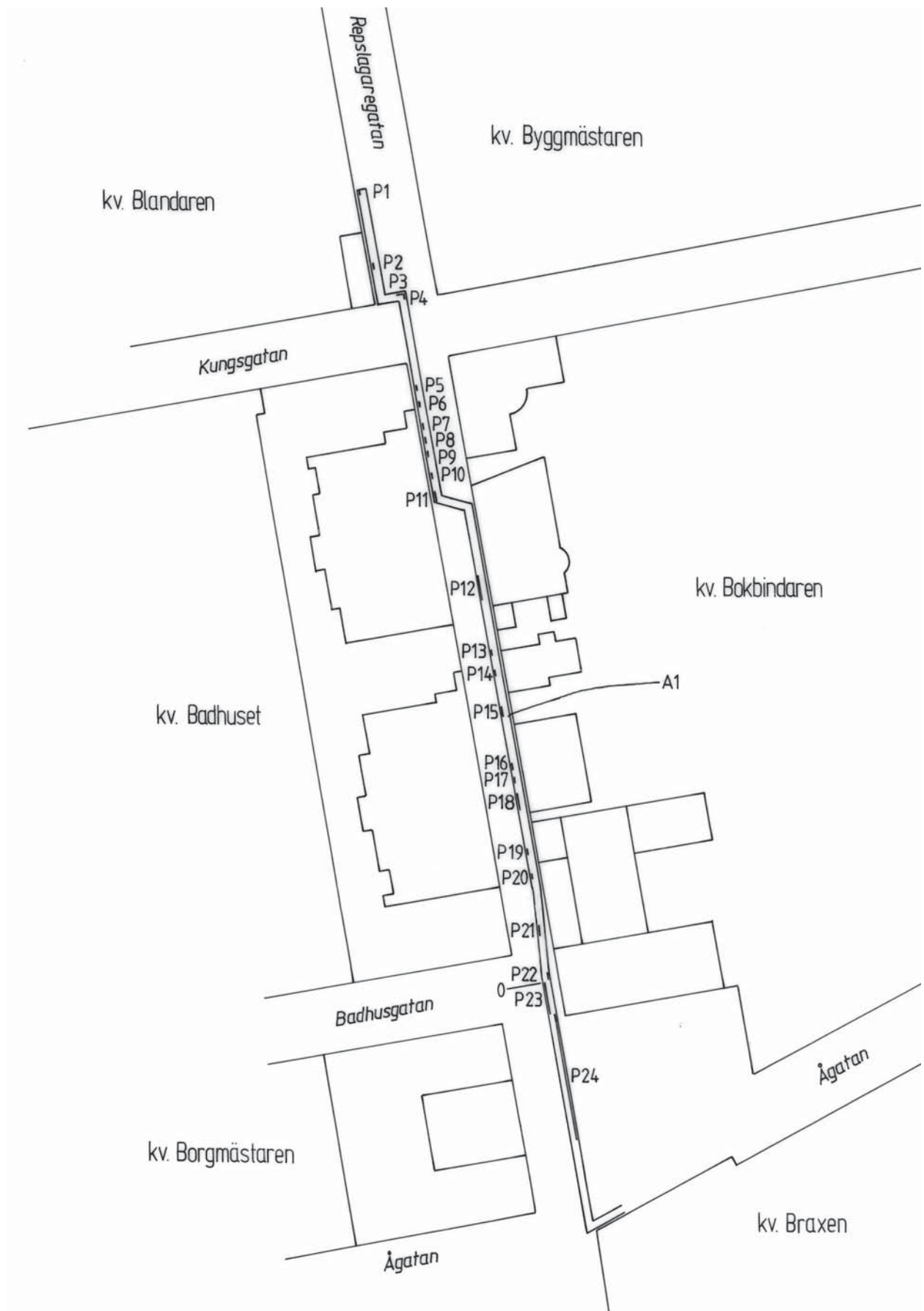
Konstruktionen överlagras av ett raseringslager med murbruk, tegel och bitar av rumpkavel. De övre delarna av träkonstruktionen sticker upp i raseringslagret. Den troligaste tolkningen av A5 är att det är en brunn. Det är även möjligt att det kan röra sig om en träklädd avfallsgrop. Den sistnämnda tolkningen motsägs dock av det faktum att inga av de sedvanliga avfallsfynden, såsom djurben och hantverksspill, påträffats i gropen.

Vid 40 m söder om Kungsgatan börjar fler och mer differentierade lager att uppträda. I botten finns dock fortfarande ett odlings- och infiltrationslager. Över detta har det tidigare nämnda kulturlagret blivit kraftigare. Det uppgår som mest till 0,35 m tjocklek. I kulturlagret påträffades en skärva av yngre rödgods (BII:4-typ) med dekor av vitlera. I lagret finns en tydlig horisont av delvis multnat trä, A3, mellan odlingslagret och kulturlagret. Vad denna träkonstruktion representerar är oklart. Möjligen kan det vara lämningar efter ett trägol.

Över det kraftiga kulturlagret finns ett skikt av påförd lera (lager 21). Lerskiktet går att följa ca 3 m norr om P12. Ett likartat lerskikt återfinns även i P14 ca 15 m längre söderut. I vilket syfte leran påförts är oklart. Liknande lerlager har påträffats vid andra schaktningar i medeltida stadsmiljöer, bl a i Söderköping (Claesson & Feldt 1999). De härrör vanligen från efterreformatorisk tid. I Söderköping kunde det dateras till 17-1800-tal. I P14 påträffades en skärva av flintgodsporslin som daterar lagret till 1800-tal. Lerlagret i P12 överlagras av ett brandlager som ligger direkt under de sentida fyllnadsmassorna. Om lerlagren i båda partierna är samtida måste brandlagret dateras till 1800-1900-talen och kan därmed inte häröra från den stora stadsbranden 1700.

Det kombinerade odlings- och infiltrationslagret är mycket tjockt söder om P12. I P13 uppgår det till hela 0,5 m. Det fortsätter att vara kraftigt ända fram till och med P15 för att därefter avta i tjocklek. Det går inte att urskilja några lagerskillnader inom lagret. Det är osäkert huruvida dessa lager ska tolkas som rena odlingslager eller om de representerar något annat (t ex Björkhager m fl 2004). I den aktuella schaktsträckningen påträffades dock inga konstruktioner inne i lagret, men väl direkt över och under.

Vid P15, ca 65 m söder om Kungsgatan, framträdde två anläggningar, A1 och A2, mot den sterila leran. Dessa utgjordes av grunda nedgrävningar fyllda med en mörkt gråbrun kulturjord med stänk av kol. A2 avtecknade sig mot schaktväggen i P15 medan A1 endast kunde iaktas i plan (se ritning 236/01:15).

Figur 10. Schaktplan över Repslagaregatans norra schaktsträckning.

Dessa nedgrävningar har tolkats som spår efter diken. Den långsmala plan som A1 uppvisar stöder den tolkningen. Möjligen kan de utgöra två delar av samma anläggning. En liknande nedgrävning (A4) återfanns i P18.

Från och med P19, ca 90 m söder om Kungsgatan, framträder den äldre gatubeläggningen (A14) i form av ett skikt med kullerstenar ca 0,25 m under den nutida markytan. Denna går sedan att följa ända fram till Ågatan. Kullerstenarna är lagda i ett kraftigt lager med grus och sättsand.

Mellan 90 och 100 m söder om Kungsgatan övergår det kraftiga lager som tolkats som odlingslager allt mer till ett grått och senare gråbrunt kulturlager med inslag av tegelkross (lager 29 och 31). Mitt för Badhusgatan övergår lagret i ett lerigt grått kulturlager som överlagras ett infiltrationslager (lager 50 och 6). I detta område blir de bevarade kulturlagren mer omfattande och flerskiktade och i dem påträffas skärvor av yngre rödgods utan spår av vitleredekor. Dessutom uppträder ett lager med påförd lera som överlagras av ett brandlager liknande de som framkom ca 70 m längre norrut.

I schaktets sydligaste del, i höjd med kv Borgmästaren, framkom ett tydligt lager med krossad keramik (A13) på en sträcka av 5 m. Lagret låg ca 0,7 m under dagens gatunivå direkt över ett kraftigt kulturlager (lager 42) som kunnat följas på en längre sträcka i den södra delen av schaktet. Keramiken ingår i ett påfört lager som även innehåller byggnadsavfall såsom tegelkross och kalkbruk. Det är rimligt att anta att lagret fungerat som ytbeläggning på en gata eller gård. Man har helt enkelt nyttjat avfall från intilliggande krukmakerier.

Förutom lagret med keramikskärvor påträffades fyra avfallsgropar (A6, A7, A9 och A11) och ytterligare ett kulturlager (lager 48) innehållande stora mängder keramikskärvor. Ett urval av skärvor från de olika anläggningarna och lagren grävdes fram ur profilen och togs tillvara. Keramiken utgörs till övervägande delen av yngre rödgods som helt saknar dekor av vitlera. Några av skärvorna uppvisar spår av tillverkningskador såsom blåsor i glasyren, glasyr på brottytor och kollapsade käriformer. Mer om keramikfynden följer i ett eget avsnitt.

I den södra delen av schaktet var kulturlagren flerskiktade och där påträffades även andra anläggningar förutom de som innehöll keramikavfall. Överst, direkt under den nutida gatans bärlager, fanns ett brandlager (lager 36) som längre söderut ersattes av ett fett mörkbrunt kulturlager (lager 40). Dessa båda överlagrade fyllnadslager av varierande karaktär, däribland det ovan nämnda keramiklagret.

I lager 37 i P23 påträffades en skärva stengods. Skärvan var av CII:2-typ, med ett tunt, mörkt genom-

sintrat gods och en rödaktig slamning utan glasyr. Vid en jämförelse med fyndmaterial från två undersökningar med rikligt med stengods; kv Brevduvan i Linköping (ÖLM C3861) och kv Köpmannen i Söderköping (ÖLM C4260) påträffades inga skärvor med liknande slamning. Det mörka genomsintrade godset förekommer dock i båda fyndmaterialen. Möjligen kan skärvan härstamma från ett senmedeltida kärl tillverkat i Raeren i Tyskland (Gaimster 1997).

Direkt över infiltrationslagret påträffades de nedersta delarna av en tunna (A12). Fyllningen i tunnan skilde sig inte från det omgivande lagret (lager 50). Från samma lager har en grop (A10) grävts genom infiltrationslagret ner i den orörda leran. I botten på gropen fanns ett lager med sotig kulturjord. Lager 50 överlagras även en nedgrävning för en stolpe (A8). Stolpen fanns bevarad till en höjd på 0,7 m men den var inte i ett sådant skick att det var möjligt att genomföra en dendrokronologisk datering. Fyllningarna i nedgrävningen för stolpen var sotiga och saknade daterande föremål.

Snickaregatan

Schaktet sträckte sig från Ågatan i norr, fram till den namnlösa gränd som delar kv Druvan i två delar. Det hade en sammanlagd längd på 170 m. På denna sträcka upprättades sju profilritningar och en planritning. Profilritningarna utgjordes av korta kulturlagerpelare som omfattade sektioner på 1-2 m. För en översikt över profilernas placering hänvisas till figur 11. I det följande kommer schaktet att beskrivas från norr till söder med hänvisning till de olika profilritningarna som återfinns i bilagan på ritning 236/01:21-22.

Den norra delen av schaktsträckningen var närmast helt störd av sentida schaktningar. Endast på ett 20 m långt parti direkt norr om Storgatan framkom bevarade lagerföljder (se P33-36). De fyra profilerna uppvisar en likartad lagerföljd. Orörd mark påträffades ca 1,0-1,15 m under nuvarande markyta. Över den naturliga leran fanns ett infiltrationslager och däröver ett brunt homogent lager som sannolikt kan tolkas som odlingsjord. Endast i P36, närmast Storgatan, framträdde ett kulturlager (lager 4) bestående av sandig kulturjord med inslag av murbruk och småsten.

Söder om Storgatan får lagren en mer varierad karaktär. Där framkom rester efter gatans äldre kullerstenbeläggning (A25) som uppträdde ca 0,3 m under nuvarande markyta. Under denna fanns fyllnadsmassor av varierande karaktär. Flera av fyllnadsmassorna innehöll raseringsmassor med byggnadsskrot (lager 11, 12, 13 och 15). I den del av schaktsträckningen som var förlagd närmast söder om Storgatan fortsatte det ovan nämnda sandiga kulturlagret (lager 4) ovanpå ett kraftigt lager av odlingsjord och infil-

trerad lera (lager 5). Ingenstans söder om Storgatan grävdes schaktet ner i orörd mark.

I schaktets södra del påträffades en grundmur bestående av obearbetade gråstenar lagda i kalkbruk (A24) samt två murade tegelkonstruktioner (A22 och A23). Samtliga murverk framkom under den stenlagda gatunivån. Hur djupt murverken går undersöktes inte. Murverken bedömdes samtliga som eftermedeltida.

A22 utgörs av en tegelmur som är en sten bred och minst sex skift hög. Den löper i öst-västlig riktning och är på båda sidor omgiven av kolblandade raseringsmassor. Den saknar spår av puts. Det är möjligt att det rör sig om en mellanvägg. A23 har samma orientering som A22. Konstruktionen utgörs av en kol- och sotfylld kanal murad av tegel. Det omgivande murverket är bevarat i minst tre skift och kanalens bredd är 0,26 m. På insidan finns ett sotigt putsskikt. I anslutning till kanalen finns ett par större bullerstenar som kan ha haft något med konstruktionen att göra. Både tegeltyp och murbruk överensstämmer i de två tegelkonstruktionerna varför det är rimligt att anta att de ingått i samma byggnad.

Ågatan längs kv Braxen

Schaktet sträckte sig från Repslagaregatan i det nordvästra hörnet av kv Braxen, fram till Snickaregatan i öster. Det hade en sammanlagd längd på 110 m. På denna sträcka upprättades 8 profilritningar (P25-P32). Fyra av dessa utgjordes av kulturlagerpelare som omfattade sträckor på ca 1 m. De resterande fyra utgjordes av längre sektioner. För en översikt över profilernas placering hänvisas till figur 12. I ett parti på 6 m handgrävdes delar av de bevarade kulturlagren och konstruktionerna. Detta parti dokumenterades på planritningar. I det följande kommer schaktet att beskrivas med hänvisning till de olika plan- och profilritningarna som återfinns i bilagan på ritning 236/01:16-20.

Längs närmare 30 löpmeter längst i väster, samt ca 15 löpmeter längst i öster, uppvisade schaktet endast fyllnadsmassor och bärlager. Mellan 30 och 55 m öster om Repslagaregatan (P25-P27) framträdde ett 0,13-0,23 m tjockt lager av odlingsjord. Lagren uppträder på 0,5-0,6 m djup under befintlig mark. De överlagrades av 0,09-0,14 m tjocka kulturlager. Inga föremål påträffades i lagren.

Längre österut, mellan 15 och 45 m väster om Snickaregatan, framkom partier med både flerskiktade kulturlager och olika konstruktioner. Överst i denna del av schaktet fanns rester efter den tidigare gatubeläggningen i form av ett skikt med kullerstenar (A8) som låg direkt under asfalten. Denna kullerstensbelagda gata finns dokumenterad på ett stort antal foton från 1900-talet. Den vilar på ett upp till

0,4 m tjockt bärlager av sand och grus. Under bärlagret finns längs stora delar av sträckningen ett lager med påförd, jordblandad lera (lager 11). Lerlagret fortsätter så långt västerut som i P27 och vilar direkt på kulturlagren.

Mellan 22 och 28 m väster om Snickaregatan fanns en långgrund svacka under de feta kulturlagren. Denna var fylld med ett grått sandigt lager med inslag av stenar (lager 9). Ställvis bildade stenarna en gles stenläggning. Direkt över lagret fanns ett sand- och gruslager (lager 12). Det är möjligt att de båda lagren är spåren efter en gränd eller inkörsel till en gård.

Cirka 20 m väster om Snickaregatan framträdde hörnet av en syllstensgrund (A19). Denna uppträdde ca 0,5 m under befintlig mark och bestod av 0,2-0,4 m stora bullerstenar. I schaktet framkom ca 1,2 m av byggnadens norra vägglinje och 0,9 m av den västra. Norr och väster om syllstensgrunden fanns en småstenspackning lagd i en grusig brun kulturjord (A20, lager 27). Stenpackningen övergår åt väster i ett mer blandat lager med inslag av tegelkross. Stenpackningen och byggnaden vilar på tunna lager med fet, kompakt kulturjord.

Hur byggnaden ska tolkas och placeringen förklaras är osäkert. Stratigrafiskt är det rimligt att anta att den kan dateras till perioden 1450-1600. Byggnadens orientering skiljer sig från Ågatans nutida orientering. Det har inte gått att relatera byggnaden till några daterbara föremål och inte heller framkom något daterbart material i eller i anslutning till konstruktionen. Det är möjligt att Ågatan i det berörda området tidigare gjort en krök som motiverat byggnadens orientering. Det finns dock inget som tyder på något sådant i de historiska kartorna. Däremot framgår det av äldre stadsbilder att byggnader kunde vara placerade på sned med hörn som sköt ut i gatan.

De mest omfattande kulturlagren i Ågatan framkom mellan 33 och 42 m väster om Snickaregatan. Längs schaktets södra sida löpte resterna efter en syllstensrad (A15) direkt under Ågatans bärlager, 0,5-0,6 m under den nutida markytan. Stenarna låg i ett lager med lera (lager 19) och vilade på kultur- och utfyllnadslager. Syllstensraden löpte obruten från 30 till 38 m väster om Snickaregatan. Därefter återkom den mellan 41,5 och 43 m. Längre åt väster är den bortschaktad. På partiet däremellan finns ett lager med lerig sand (lager 16) som överlagrar ett lerlager med träflis som är täckt av plankstumpar (lager 15).

I direkt anslutning till syllstensraden fanns på dess norra sida fragmentariska rester av träkonstruktioner (A18 och A21). Huruvida träresterna utgör en del av A15 har inte gått att fastställa men det är troligt att de hör till samma konstruktion.

Vid 38 m bryts syllstensraden och övriga underliggande kulturlager av en nedgrävd kraftig stolpe av fur

Figur 12. Schaktplan över Ågatan's schaktsträckning.

Figur 13. Ågatan med dess kullerstensbeläggning och träkäksbebyggelse. Foto Östergötlands läns museums arkiv.

(A17, se P29). Stolpen hade en diameter på ca 0,37 m och en bevarad längd på 0,9 m. Dess botten var plant avsågad. I den grop som stolpen ställts i utgjordes fyllningen av grus, småsten och tegelkross. På grund av den begränsade undersökningsytan har det inte varit möjligt att fastställa huruvida stolpen ingår i någon form av konstruktion.

Stolpens fällningsår har daterats med hjälp av dendrokronologi till 1660±4 (CATRAS 04620). I samband med den dendrokronologiska analysen konstateras att den tall varifrån stolpen hämtats sannolikt vuxit på marker i närheten av Ålandshav, dvs den svenska eller finska kusten eller dess skärgård (Linderson 2002). Varför virke från det området skulle hamna i inlandsstaden Linköping är svårt att förklara. Virke från samma område har även påträffats i Söderköpings kulturlager (Ohlsén muntligen). En möjlig tolkning kan vara att man återanvänt virke från gamla båtar.

Ett mindre parti av schaktsträckningen, vid 30-36 m väster om Snickaregatan grävdes ut för hand (ritning 236/01:19, P31). I detta parti fanns den ovan nämnda syllstensraden (A15) längs schaktets södra sida. Det är en tydlig skillnad i lagerföljden i schaktets norra och södra sida. En profilritning upprättades tvärs över schaktet (P31). Denna visar att lagren har olika skiktningar längs schaktets sidor. De båda profilritningarna av schaktväggarna (P28 och P30) visar även på detta.

Det är rimligt att anta att lagreskillnaderna mellan schaktets båda sidor ska tolkas som att vi här rör

oss i gränsen mellan gatumark och tomtmark. Längs schaktets norra sida fanns bl a ett sand- och gruslager (lager 12) som sannolikt representerar en gatunivå. Över detta låg ett fett och fyndrikt kulturlager (lager 3) som bl a innehöll rikligt med skärvor av yngre rödgods. Skärvorna daterar lagret till senmedeltid eller 1500-tal. Även under sand- och gruslagret framkom ett lerigt kulturlager, ställvis med antydning till stenläggning.

Det finns inget i lagerbilden i Ågatan som tyder på att den medeltida staden skulle ha sin östra begränsning i närheten. Bristen på bevarade kulturlager närmast korsningen med

Snickaregatan måste snarare ses som resultatet av sentida urschaktningar istället för avsaknad av avsatta kulturlager. Därmed kan man anta att den tomtindelning som visas närmast Stångån på 1600-talskartorna även speglar en åtminstone senmedeltida stadsbild i området närmast ån.

Keramiktillverkning i Linköping

Det vanligaste fyndmaterialet vid olika arkeologiska innerstadsundersökningar i Linköping är, med undantag för djurben, otvivelaktigt keramikskärvor. Av dessa är det yngre rödgodset (BII:4) det totalt dominerande. Detta börjar uppträda i de svenska medeltidsstädernas kulturlager under 1300-talet och från att inledningsvis utgöra en liten del av skärvmaterialet blir det snabbt den helt dominerande godstypen.

Vid undersökningarna i kv Brevduvan 21 i Linköping konstaterades att det yngre rödgodset dyker upp i kvarterets tredje bebyggelsefas som dateras till 1300-talets första hälft (Feldt & Tagesson 1997). Vid denna tid var det endast ett fåtal skärvor av yngre rödgods och stengodset dominerade. Det sker dock raskt en förändring och vid övergången till 1400-talet dominerar det yngre rödgodset, för att under andra hälften av 1400-talet utgöra närmare 90% av det påträffade keramikmaterialet (aa s 71).

Keramiktillverkningen är inte något som alltid förekommit i Sverige. Under förhistorisk tid produceras lerkärlen i huvudsak lokalt men när tekniken blir alltmer avancerad under tidigmedeltid övergår man

Figur 14. Den första svenska bilden av ett krukmakeri finns i Erik Kiellbergs bok *Beskrifning öfwer konstnärer och handtwäreckare, som utkom 1753*. (ur Lindqvist 1981;12)

till att importera lerkärlen. Import sker huvudsakligen från tyskt/baltiskt område men även engelsk och väst-europeiskt gods når Sverige. Dessutom förekommer enstaka kärl av mer ovanliga ursprung såsom spanska fajanser och ryskt svartgods. Skärvor av båda slagen har påträffats i Linköping (Feldt 1998, Modén & Feldt 2004).

Krukmakerierna dyker åter upp i Sverige under senare delen av 1400-talet men då i en mycket begränsad omfattning. Från 1470-talet finns krukmakare i Stockholm omnämnda. Först under andra hälften av 1500-talet börjar omnämnanden av krukmakare utanför Stockholm bli vanligt förekommande (Elfwendahl 1999). Krukmakarna var vid denna tid inte specialiserade enbart på tillverkning av keramikvärl utan det förekom att de även tillverkade och satte upp kakelugnar samt slog och brände tak- och murtegel.

De första kända krukmakarna i Östergötland, två i Söderköping och en i Vadstena, omnämns 1571. Först i och med Älvsborgs lösen 1613 finns belägg på en krukmakare; Hans krukmakare, i Linköping. Krukmakarna tillhörde borgerskapets mellanskikt och i Linköping var det sällan de förekom på några förtroendeposter (Lindqvist 1981). På 1696 års stadskarta förekommer en krukmakare som tomtägare; Petter Krükomakare var innehavare av tomt nr 165, belägen i nuvarande kv Decimalen 17 utmed Storgatan.

Ett stort fynd av keramik från 1600- och 1700-talen framkom i Badhusgatan (Lindqvist 1964;30, 1987;91). I fyndet ingår flera hela kärl och dessutom keramik som skadats vid framställningen och därmed kasserats. Fyndet har satts i samband med den tidigare västligaste tomten i kv Borgmästaren, som nu ligger under S:t Larsgatans sträckning, där en kruk-makartomt är känd.

Vid undersökningar i korsningen Ågatan – Repslagaregatan, vid kv Borgmästaren 11, påträffades stora mängder yngre rödgods (Hörfors 1992a). Mängden keramik var så stor att endast ett urval tillvaratogs. Bland skärvorna fanns en andel som utgjordes av misslyckade kärl som kollapsat eller spruckit vid bränningen och därefter kastats bort. Man kunde tydligt se hur en del skärvor har glasyr även på brottytor-na. Keramiken kunde dateras till 1500-1700-talen och kan sannolikt kopplas till närbelägna krukmakerier.

Även vid den nu aktuella undersökningen var det omöjligt att ta tillvara all keramik som framkom i lager och avfallsgröpar. Ett urval gjordes i fält. I urvalet prioriterades rörskaft, hankar, mynningsskär- vor, fötter till trefotsgrytor, skärvor med spår efter misslyckanden vid bränningen samt anhopningar av skärvor som bedömdes härröra från samma kärl. Det innebär att möjligheten att göra några kvantitativa analyser på materialet är mycket begränsad.

Keramiken i groparna och lagren kan med största säkerhet kopplas till de lämningar efter keramik-till- verkning som tidigare påträffats i det intilliggande kv Borgmästaren samt i korsningen Ågatan – Repslagaregatan (Hörfors 1992a). Endast sju skärvor med vitleredekorerad keramik fanns med bland de samman- lagt 274 tillvaratagna skärvorna. Den ringa mängden skärvor med vitleredekor antyder en relativt tidig da- tering, alternativt att vitleredekorerade kärl inte ingått i de avfallslevererande verkstädernas produktion.

Samtliga tre rörskaft som togs tillvara är av samma grundtyp men storlek, godskvalité och glasyr va- rierar. Grundtypen återfinns på många håll och i en kronologi upprättad på nordtyskt material dateras den till omkring 1650 (Elfwendahl 1999:47). Förutom rörskaften finns även fragment av skaft samt en hank i det tillvaratagna materialet.

Keramiken från den undersökning som utfördes i kv Borgmästaren 11 (Hörfors 1992) har tagits fram och jämförts med fynden från Repslagaregatan. Där tillvaratogs endast två rörskaft och tre hankar. Dessa båda rörskaft skiljer sig helt från de som tillvaratogs i Repslagaregatan. Båda är dock av typer som före- kommer under 1600-talet.

I samband med ett svenskt-finskt-estniskt projekt kring rödgods har en artikel som behandlar olika varianter av och kronologier för rörskaft presenterats (Bergold m fl, 2004). Rörskaft av den aktuella typen

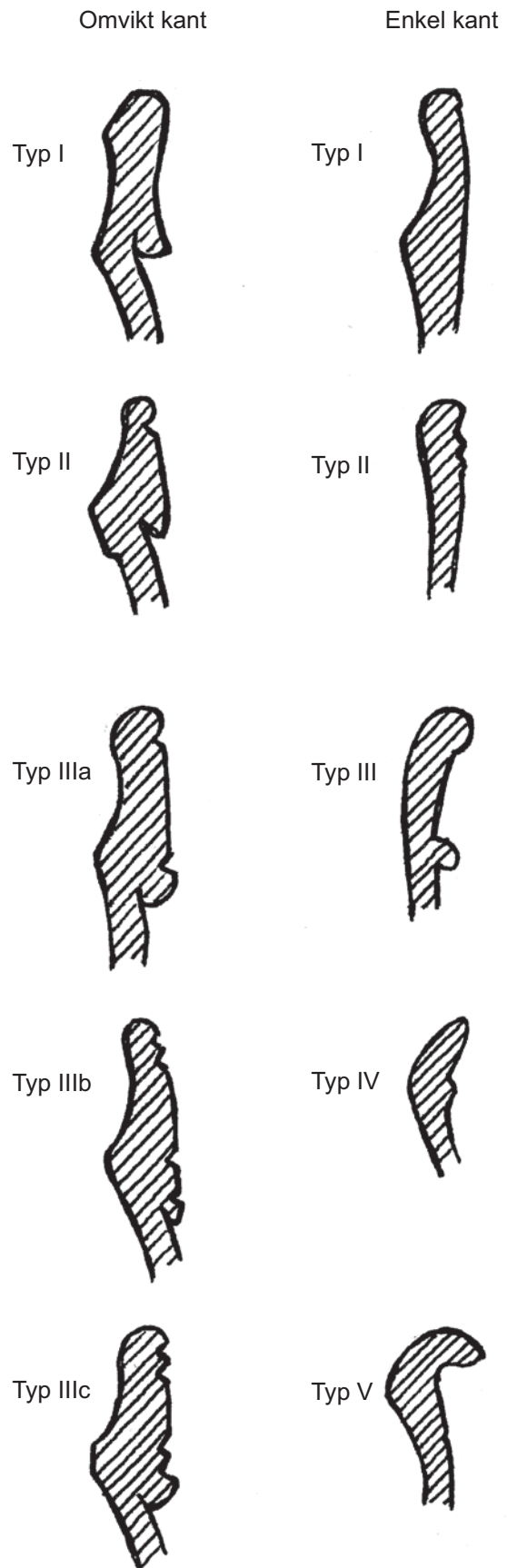
Figur 15. Rörskafv från keramikavfallet i Repslagaregatan. Foto Marie Ohlsén, ÖLM.

från Vasaparken i Västerås dateras till perioden 1660-1690. I kv Sorken i Örebro har dateringen vidare ramar; 1670-1740. Skaften däri från skiljer sig dock något från de som påträffades i Repslagaregatan i Linköping. De exempel på östgötskt material som presenteras (Dalkarlen i Norrköping och Prelaten i Vadstena) saknar helt den aktuella typen. En liknade typ uppträder däremot vid Skeppsbron i Stockholm där den dateras till 1630-1642.

Sammanlagt togs 13 fötter till trefotsgrötor tillvara. Av dessa var tre skadade längst ner på foten så att dess avslutning inte kunde konstateras. På de resterande kunde fotens avslutning dokumenteras. Den var, trots vissa variationer i storlek, glasyr och gods-kvalité, av samma typ i åtta av fallen. Avslutningen har formats för hand med hjälp av tummen och två fingrar så att en lätt urholkad botten och ett vertikalt veck på utsidan av foten bildats. De övriga två föt-

Figur 16. Olika utformning av fötter från trefotsgrötor av rödgods. Foto Marie Ohlsén, ÖLM.

Figur 17. De förekommande mynningsvarianterna. Teckning Mats Gilstring.

terna är av en typ där avslutningen formats genom att fotens insida strukits av från kärlets botten till fotens undersida så att en horisontell kant bildats längst ner på fotens utsida. Av de fem tillvaratagna fötterna från undersökningen i kv Borgmästaren 11 finns endast en som har den typiska formen efter tre fingrar längst ner. De övriga liknar inte materialet från Repslagaregatan.

Mynnings- och kantskärvorna varierar i materialet. Sammanlagt togs 40 mynningsskärvor tillvara. Av dessa hade sju en enkel profilerad kant medan 33 hade en omvikt kant. Den sistnämnda gruppen kunde delas upp i tre varianter där den vanligast förekommande varianten representerades av 17 skärvor.

Även i kv Borgmästaren 11 var skärvor med en omvikt kant vanligast och bland dessa de som helt saknade ytterligare dekoration. De varianter av kantdekorationer som uppträder är i stort sett desamma som återfanns i materialet från Repslagaregatan. Undantaget utgörs av en skärva med två kraftiga fåror på mynningens utsida.

Sammanlagt finns 15 olika varianter av glasyr och gods representerade i materialet, förutom de enstaka skärvorna med vitleredekor. Samtliga hör till kategorin yngre rödgods (BII:4). Glasyren varierar från helt ofärgad till mörkt grön. Godsen är i huvudsak tegelröda i olika nyanser. Det förekommer även exempel på ett kompakt reduktionsbränt gods med en grön-

Figur 18. Exempel på färgvariationer bland de påträffades skärvorna. Foto Marie Ohlsén, ÖLM.

tonad glasyr över vilket ger kärlet en djup mörkgrön färg.

Skärvorna från kv Borgmästaren uppvisar i stort sett samma variationer av gods och glasyrer. Dock skiljer sig materialet markant när det gäller andelen vitleredekorerad keramik. Medan de i Repslagaregatan endast utgjorde en andel på ca 2,5% var de i kv Borgmästaren 11 ca 20-25% av det totala skärvmaterialet. Skillnaden kan givetvis bero på urvalsmetoder men även på en tidsskillnad. Det kan vara så att materialet från kv Borgmästaren innehåller yngre lager. En annan möjlighet är att det handlar om olika kruk-makers produktion.

Förutom alla olika varianter av glasyrer som förekommer i materialet finns en grupp med misslyckad keramik. Den representeras av kärl som gått sönder

Figur 19. Skärva där glaseringen misslyckats och glasyren är fylld med blåsor. Foto Marie Ohlsén, ÖLM.

Figur 20. Spår efter kärl som gått sönder vid bränningen och glasyr har flutit ut över brottytorna. Foto Marie Ohlsén, ÖLM.

vid bränningen och därför uppvisar glasyr även på brottyorna samt kärl där glasyren misslyckats och blivit fylld med blåsor. Särskilt tycks en svagt gröntonad glasyr vara representerad i gruppen med blåsor i glasyren som utgörs av ett tjugotal skärvor. Andra skärvor visar spår av att kärl kommit mot varandra vid bränningen och därmed smält fast i varandras glasyr. Dessa olika missöden har också kunnat spåras i materialet från kv Borgmästaren.

Förutom keramik producerade krukmakarna ofta även kakel, satte upp kakelugnar och de slog i vissa fall dessutom tegel. Vid undersökningarna i Repslagaregatan påträffades enstaka skärvor av kakel. Bland dessa finns en bit av ett ursprungligen grönglaserat reliefkakel. Kaklet är sekundärbränt vilket kan tyda på att det är avfall från keramikverkstaden men det är även möjligt att det varit med om en brand.

Sammanfattningsvis kan det konstateras att keramik från Repslagaregatan rimligtvis kan dateras till mitten av 1600-talet. Skärvmaterialet uppvisar många varianter av färgsättning och utformning, vilket visar på den bredd på produktionen det var i Linköping vid denna tid. Den uppvisar klara likheter men också tydliga skillnader med keramik från det intilliggande kv Borgmästaren, vilket kan bero på tidsskillnader i materialen.

Figur 21. Sekundärbränt kakel. Foto Marie Ohlsén, ÖLM.

Referenser

Stadskartor över Linköping från följande år: 1651, 1696, 1700, 1733, 1734, 1757, 1800, 1811, 1815, 1834, 1850, 1867, 1882-87, 1898-1900 och 1914.

Bengtsson R. 1998. *Vid stadens hank och stör. Tullstugor, portar och bommar i svenska städer 1622-1810*. Västerås.

Bergold H, Bäck M, Johansson M, Menander H, Niukkanen M, Tulkki C & Wallebom U. 2004. *Handled with care – on the typology and symbolism of redware pottery. Muinaistutkija 2, 2004*. Helsingfors.

Björkhager V, Feldt A-C, Ohlsén M & Ternström C. 2004. Linköpings utkantslager. *Kulten Makten Människan*. Östergötland 2003. Linköping.

Björkhager V & Skoglund (Ohlsén) M. 1998. *Kv Djäknen 1 och 3, Linköping*. Arkeologisk utredning, Rapport, Östergötlands länsmuseum.

Borna-Ahkvist H & Tollin C. 1994. *Kring Stång*. Riksantikvarieämbetet. Arkeologiska undersökningar. Skrifter nr 7, Stockholm.

Claesson A & Feldt A-C. 1999. Arkeologisk förundersökning i Bielkegatan m fl, Söderköping, Östergötland. Rapportmanus och arbetsmaterial. Östergötlands länsmuseum.

Elfwendahl M. 1999. *Från skärva till kärl. Ett bidrag till vardagslivets historia i Uppsala*. Lund studies in medieval archaeology 22, Stockholm.

Feldt A-C. 1990. *S:t Larsparken/Storgatan, Linköping, Östergötland*. Arkeologisk förundersökning. Rapport, Östergötlands länsmuseum.

Feldt A-C. 1994. *kv Dolken och Draken, Linköping, Östergötland*. Arkeologisk utredning 1995, Rapport, Östergötlands länsmuseum.

Feldt A-C. 1998. Arkeologisk förundersökning, kv Absalon 17 och 18, Linköping, Arbetsmaterial och rapportmanus, Östergötlands länsmuseum.

Feldt A-C. 2000. Stångåstranden, Linköping, Östergötland, Arkeologisk förundersökning 2000, Arbetsmaterial och rapportmanus, Östergötlands länsmuseum.

Feldt A-C. 2001a. *Snickaregatan, mellan kv Blåklockan 24 och kv Braxen 19*. Antikvarisk kontroll. Rapport 2:2001, Östergötlands länsmuseum.

Feldt A-C. 2001b. *Snickaregatan*. Arkeologisk förundersökning. Rapport 42:2001, Östergötlands länsmuseum.

- Feldt A-C. 2003. *Sprickor under Klostergatan*. Klostergatan längs kv Boas, Linköping, Östergötland. Arkeologisk förundersökning 2002, Rapport 88:2003. Östergötlands länsmuseum.
- Feldt A-C. 2005. *Föll dom på sin post. - två män i en grav utanför Kungsgatans postkontor*. Arkeologisk förundersökning. Kungsgatan och kv Bikupan. Rapport 2005:64, Östergötlands länsmuseum.
- Feldt A-C & Ohlsén M. 1998. Arkeologisk undersökning, Magasinstorget, Linköping, Arbetsmaterial och rapportmanus, Östergötlands länsmuseum.
- Feldt A-C & Tagesson G. 1997. *Två gårdar i biskopens stad. Östergötland fakta 3*. Linköping.
- Feldt A-C & Wastesson Jonsson A. 1992. *Gamla polishuset, kv Bokbindaren 27, Linköping, Ög.* Arkeologisk förundersökning, Rapport. Östergötlands länsmuseum.
- Gaimster D. 1997. *German Stoneware 1200-1900*. London.
- Hök I. 1968. *Gatunamn i Linköping*. Linköping.
- Hörfors O. 1992a. *Kv Borgmästaren 11, Repslagaregatan/Ågatan, Linköpings stad, Östergötland*. Rapport Östergötlands länsmuseum.
- Hörfors O. 1992b. *Kv Detektiven, Linköpings stad, Östergötland*. Antikvarisk kontroll 1992. Rapport Östergötlands länsmuseum.
- Kugelberg A. 1972. *Gamla Linköpingsgårdar*. Linköping.
- Lindberg M. 2002. *Östgöta Correspondentens tryckeri*. Kv Badhuset 14, Linköping, Ög. Arkeologisk förundersökning, Rapport 4:2002, Östergötlands länsmuseum.
- Linderson H. *Dendrokronologisk analys av anläggning 17, Ågatan, Linköping*. CATRAS Dendro nr 04620. Nationella Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi, Rapport nr 2002:10.
- Lindqvist G. 1964. Ur krukmakarens lera. *Det levande förflutna*. Östergötlands och Linköpings stads museum 1964. Linköping.
- Lindqvist G. 1981. *Krukor och fat. Svenskt krukmakeri under 400 år*. Stockholm.
- Lindqvist G. 1987. Ett traditionellt hantverk. *Linköping 700 år. Meddelanden från Östergötlands länsmuseum 1987*. Linköping.
- Modén E & Feldt A-C. 2004. *Linköpings slotts nya byggnadshistoria*. Byggnadsarkeologisk undersökning, Linköpings slott, Rapport 2004:35, Östergötlands länsmuseum.
- Ohlsén M. 2001. *Drottninggatan invid Magasinstorget, RAÄ 153*. Linköping, Ög. Arkeologisk förundersökning, Rapport 4:2001, Östergötlands länsmuseum.
- Ohlsén M. 2002a. *Udergång i Repslagaregatan*. Kv Djäknen 1, Linköping, Ög. Arkeologisk undersökning, Rapport 17:2002, Östergötlands länsmuseum.
- Ohlsén M. 2002b. *Byggnation av punkthus*. Kv Djäknen 5, Linköping, Ög. Arkeologisk förundersökning, Rapport 58:2002, Östergötlands länsmuseum.
- Ohlsén M. 2004. *Kv Draken 5, Linköping, Östergötland*. Arkeologisk förundersökning 1995, Rapport 2004:8, Östergötlands länsmuseum.
- Ohlsén M. muntligen. Information rörande fynd av trävirke i Storgatan vid Hagatorget i Söderköping. 2005-09-16, Östergötlands länsmuseum.
- Ohlsén M & Ternström C. 2001. *Utkanten i centrum, Arkeologi i det medeltida Linköpings utkant*. Bastuplan, Linköping, Ög. Arkeologisk undersökning, Rapport 102:2001, Östergötlands länsmuseum.
- Olsson N. 1944. *Ågatan 7-17, Linköping*. Arkivhandling Östergötlands länsmuseum.
- Skoglund (Ohlsén) M. 1996. *Kv Badhuset 13, Linköpings stad, Östergötland*. Rapport Östergötlands länsmuseum.
- Tagesson G. 2002. *Biskop och Stad – aspekter av urbanisering och sociala rum i medeltidens Linköping*. Lund Studies in Medieval Archaeology 30. Stockholm.
- Wigren S. 1978. *Provundersökning i kv Decimalen, Linköping, Östergötland*. Rapport. Riksantikvarieämbetet Stockholm.

Tekniska uppgifter

Sträcka	Repslagaregatan – Kungsgatan – Ågatan – Snickaregatan – Nygatan – Repslagaregatan – Drottninggatan. Mellan kvarteren Blandaren 17 och Detektiven 25
Stad	Linköping
Kommun	Linköping
Län & landskap	Östergötland
Fornlämningsnr	RAÄ 153
Ekonomiska kartans blad	085 57 (8F 5h Linköping)
Koordinater	X6476200-6476730, Y1489380-1489710
Koordinatsystem	Rikets
Höjdsystem	Lokalt
Typ av ärende	Arkeologisk förundersökning
Länsstyrelsens dnr	220-4465-01
Länsstyrelsens handläggare	Bror-Tommy Sturk
Länsmuseets dnr	236/01
Länsmuseets kononummer	6606
Uppdragsgivare	Tekniska Verken i Linköping AB
Kostnadsansvarig	Tekniska Verken i Linköping AB
Fältarbetsledare	Ann-Charlott Feldt
Personal	Marie Ohlsén och Lasse Norr
Fältarbetstid	2001-05-16--08-14
Totalt undersöktes	ca 765 löpmeter
Varav intensivt	ca 500 löpmeter
Fynd	ÖLM C4171
Foto	Endast digitalbilder
Analyser	Dendrokronologi (CATRAS 04620)
Grafik	-
Renritning	Lasse Norr
Grafisk form	Lasse Norr
Dokumentationsmaterialet förvaras på Östergötlands länsmuseum.	
Ur allmänt kartmaterial	© Lantmäteriverket dnr 507-99-499
ISSN 1403-9273	Rapport 2005:63 © Östergötlands länsmuseum

Bilaga 1 Lagerbeskrivningar

Nygatan

1. Betongplattor
2. Fyllnadsmassor, sättsand och bärlager
3. Sand
4. Brun, homogen kulturjord med små bitar av tegel
5. Kulturlagerblandad, fet odlingsjord
6. Infiltrerad lera
7. Undergrund av brun lera
8. Mörk, kompakt kulturjord (gatunivå?)
9. Odlingsjord med en grynigare och mindre fet konsistens än lager 5
10. Hård, kompakt, lerig kulturjord med inslag av kol och tegel. Fyndfattig
11. Sättsand till A29
12. Lerig odlingsjord med göseldoft och inslag av ben

Snickaregatan

1. Asfalt
2. Bärlager av stenkross
3. Sand och grusfyllning
4. Sandig kulturjord med murbruk och småsten
5. Odlingsjord och infiltrerad lera
6. Undergrund av brun lera
7. Odlingsjord
8. Infiltrerad lera
9. Betongplattor
10. Sättsand
11. Fyllnadsmassor med byggnadsskrot och kol
12. Fyllnadsmassor med byggnadsskrot
13. Fyllnadsmassor med kol och tegelkross
14. Kullerstengata på sättsand
15. Fyllnadsmassor med grus och tegel

Repslagaregatan

1. Asfalt
2. Bärlager av grus och stenkross
3. Fyllnadsmassor, grus
4. Fyllnadsmassor, kulturjord och lera
5. Brun homogen kulturjord
6. Infiltrerad lera
7. Undergrund av brun lera
8. Betongplattor
9. Äldre fyllnadsmassor med grus och tegel
10. Odlingsjord?
11. Smågatsten
12. Odlingsjord(?) och infiltrerad lera
13. Grå lerig kulturjord

14. Raseringsmassor med murbruk och tegelkross
15. Grå lerig kulturjord med småsten
16. Leriga fyllnadsmassor med kulturjord
17. Raseringsmassor med murbruk och tegel och bitar av rumpkakel
18. Fyllnadsmassa med fet brun kulturjord
19. Fyllnadsmassor, kulturjord och lera
20. Brandlager med kol och rödbränd sand
21. Påförd grå lera med enstaka kol och fläckar med kulturjord
22. Delvis förmultnat träskikt, A3
23. Grå, lerig kulturjord med stenar, tegel och lera
24. Mörkt gråbrun, lerig kulturjord med stänk av kol, A2
25. Kullerstensbeläggning, A14
26. Sättsand för A14
27. Mörkt gråbrun, lerig kulturjord med stänk av kol, A4
28. Omrörd, sandblandad kulturjord
29. Grå, lerig kulturjord. Odlingsjord?
30. Grå, lerig kulturjord
31. Mörkt gråbrun, homogen kulturjord med enstaka fragment av tegel
32. Äldre mörkbrun, homogen fyllnadsmassa med kulturjord och sand
33. Fyllnadsmassa
34. Sand
35. Grus
36. Brandlager med kol och rödbränd sand
37. Ljust gråbrun kulturjord
38. Fyllnadsmassa med kulturjord. Troligen gasledningsschakt
39. Fyllnadsmassa med grus, småsten, tegel, ben och kol
40. Fet mörkbrun kulturjord med kol och tegel
41. Fyllnadsmassa med byggnadsavfall, tegelkross, kalkbruk och keramik
42. Homogen, kompakt gråbrun kulturjord
43. Fyllnadsmassa med grus
44. Fyllnadsmassa med homogen grå kulturjord
45. Fyllnadsmassa med gråsvart sotig kulturjord
46. Omrört lager med kulturjord, tegel och keramik
47. Fyllnadsmassa med kulturjord, lera, kalkbruk, sand och keramik
48. Porös fyllnadsmassa med kulturjord, tegelkross och kol
49. Mörkt grå sotig kulturjord, A10
50. Grå lerig kulturjord
51. Påförd grå lera

Ågatan

1. Asfalt
2. Bärlager
3. Brun, fet kulturjord med träflis och enstaka ben
4. Infiltrerad lera
5. Undergrund av brun lera
6. Mörk, fet, kompakt kulturjord med antydan till trähorisont
7. Fyllnadsmassa med grus, kulturjord och lera
8. Kullersten, A30
9. Grå sandig kulturjord med stenar, ställvis liknar det en gles stenläggning
10. Fyllnadsmassa med kulturjord och lera
11. Påförd lera med inslag av kulturjord
12. Sand och grus
13. Omrört lager med fet mörk kulturjord, lerklumpar, träflis, enstaka stenar, ben och keramik
14. Som lager 13 men inte lika mycket träflis och ljusare
15. Påförd grå lera med träflis, delvis täckt av plankstumpar
16. Lerig sand
17. Lerig fyllnadsmassa med kulturjord
18. Fet mörkbrun kulturjord
19. Lera och större stenar, A16
20. Kulturjordsblandad sand/silt
21. Odlingsjord
22. Grusig fyllnadsmassa med kulturjord
23. Mörkbrun kulturjord
24. Betongplattor
25. Kantsten
26. Fyllnadsmassa med tegelskrot, sand, grus och småsten
27. Småstenspackning i grusig brun kulturjord
28. Fet mörkbrun kulturjord

Bilaga 2 Anläggningsförteckning

Nr	Anläggningstyp	Gata	Plan/profil
1	Nedgrävning / dike	Repslagaregatan	Plan ritning 15
2	Nedgrävning / dike	Repslagaregatan	Profil 15
3	Träkonstruktion	Repslagaregatan	Profil 12
4	Grop / svacka	Repslagaregatan	Profil 18
5	Brunn?	Repslagaregatan	Profil 11
6	Grop med keramikavfall	Repslagaregatan	Profil 24, 7 m
7	Grop med keramikavfall	Repslagaregatan	Profil 24, 7 m
8	Nedgrävning med stolpe	Repslagaregatan	Profil 24, 16 m
9	Grop med keramikavfall	Repslagaregatan	Profil 24, 21 m
10	Grop med kol och sot i botten	Repslagaregatan	Profil 24, 23 m
11	Grop med keramik och stenar	Repslagaregatan	Profil 24, 25 m
12	Tunnbotten	Repslagaregatan	Profil 24, 11 m
13	Keramiklager (gata/gård?)	Repslagaregatan	Profil 24, 11-16 m
14	Kullerstensgata	Repslagaregatan	Profil 19-21 + 24
15	Syllstensrad	Ågatan	Profil 28-29 + Plan ritning 19
16	Stenfyllt nedgrävning	Ågatan	Profil 28
17	Nedgrävning med stolpe	Ågatan	Profil 29
18	Träkonstruktion	Ågatan	Plan ritning 19
19	Syllstensgrund	Ågatan	Plan ritning 19
20	Stenläggning (gata/gård?)	Ågatan	Plan ritning 19
21	Träkonstruktion	Ågatan	Plan ritning 19
22	Tegelmur	Snickaregatan	Ritning 22
23	Rökgång i tegel	Snickaregatan	Ritning 22
24	Grundmur	Snickaregatan	Ritning 22
25	Kullerstensgata	Snickaregatan	Ritning 22
26	Modern, träklädd nedgrävning	Nygatan	Profil 40, 12 m + Plan ritning 28
27	Syllstensrad	Nygatan	Plan ritning 28
28	Brunn	Nygatan	Plan ritning 28
29	Syllstensrad	Nygatan	Profil 41
30	Kullerstensgata	Ågatan	Profil 32, 17-21 m
31	Stolpe	Nygatan	Plan ritning 28
32	Stolpe	Nygatan	Plan ritning 28

Bilaga 3 Fyndlista

Fynd	Antal	Sakord	Klass 1	Klass 2	Material	Material	Teknik	Teknik	Anl	Ruta	Lager	Anmärkning
001	1	Kärl	-	-	BII:3		Drejat		A5	P11	18/-	-
002	1	Oident.	-	-	Kalksten		Hugget		A5	P11	19/-	Huggspår på fyra sidor, tre av dessa enbart "renhuggning". På den fjärde sidan, kortsidan, dessutom djupare dekorativa mönsterspår. Två motsstående sidor konkava.
003	1	Kärl	-	-	BII:4	Glasyr	Drejat	Glaserat	-	P12	15/-	-
004	1	Kärl	Fat	Kant	D	Glasyr	Pressat	Glaserat	-	P14	21/-	-
005	1	Spik	-	-	Järn		Smitt		-	P15	15/-	-
006	1	Kärl	-	Mynning	BII:4	Glasyr	Drejat	Glaserat	-	P18	12/-	-
007	1	Kärl	-	Buk	BII:4	Glasyr	Drejat	Glaserat	-	P18; 0,40 m	36/-	-
008	1	Kärl	-	Buk	BII:4		Drejat		-	P23; 2,90 m	37/-	-
009	1	Kärl	-	Mynning	BII:4	Glasyr	Drejat	Glaserat	-	P23; 0,50 m	42/-	-
010	1	Kärl	-	Mynning	BII:4	Glasyr	Drejat	Glaserat	-	P23; 1,20 m	42/-	-
011	1	Kärl	-	Mynning	BII:3		Drejat		-	P23; 2,90 m	42/-	-
012	1	Kärl	-	Mynning	BII:3		Drejat		-	P23; 4,80 m	42/-	-
013	1	Kärl	-	Buk	BII:4	Glasyr	Drejat	Glaserat	-	P23; 4,80 m	42/-	-
014	1	Kärl	-	Mynning	BII:4	Glasyr	Drejat	Glaserat	-	P23; 5,30 m	42/-	-
015	1	Kärl	Trefotsgröta	Fot	BII:4	Glasyr	Tummat	Glaserat	-	P24; 13,00 m	-/-	Del av botten.
016	1	Kärl	Trefotsgröta	Skaft	BII:4	Glasyr	Drejat	Glaserat	-	P24; 13,00 m	-/-	-
017	1	Kärl	-	Buk	BII:4	Glasyr	Drejat	Glaserat	A6	P24	-/-	-
018	1	Kärl	-	Mynning	BII:4	Glasyr	Drejat	Glaserat	A6	P24	-/-	-
019	1	Kärl	Trefotsgröta	Fot	BII:4	Glasyr	Tummat	Glaserat	A6	P24	-/-	-
020	1	Kärl	-	Mynning	BII:4	Glasyr	Drejat	Glaserat	A6	P24	-/-	-
021	1	Kärl	-	Buk	BII:4	Glasyr	Drejat	Glaserat	A6	P24	-/-	-
022	1	Kärl	-	Buk	BII:4	Glasyr	Drejat	Glaserat	A6	P24	-/-	-
023	1	Kärl	-	Blandat	BII:4	Glasyr	Drejat	Glaserat	A6	P24	-/-	-
024	1	Kärl	-	Blandat	BII:4	Glasyr	Drejat	Glaserat	A6	P24	-/-	-
025	1	Kärl	-	Buk	BII:4	Glasyr	Drejat	Glaserat	A6	P24	-/-	-
026	1	Kärl	-	Buk	BII:4	Glasyr	Drejat	Glaserat	A6	P24	-/-	-
027	1	Kärl	-	Buk	BII:4	Glasyr	Drejat	Glaserat	A6	P24	-/-	-
028	1	Kärl	Trefotsgröta	Fot	BII:4	Glasyr	Tummat	Glaserat	A6	P24	-/-	Del av botten.

Fynd	Antal	Sakord	Klass 1	Klass 2	Material	Material	Teknik	Teknik	Anl	Ruta	Lager	Anmärkning
029	1	Kärl	Trefotsgröta	Fot	BII:3		Tummat		A6	P24	-/-	-
030	1	Kärl	-	Blandat	BII:4	Glasyr	Drejat	Glaserat	A6	P24	-/-	-
031	1	Kärl	Trefotsgröta	Fot	BII:4	Glasyr	Tummat	Glaserat	A6	P24	-/-	-
032	1	Ben	Animalieben	-	Ben				A6	P24	-/-	-
033	1	Bränd lera	-	-	Ben				A6	P24	-/-	-
034	1	Kärl	-	Mynning	BII:4	Glasyr	Drejat	Glaserat	A7	P24	-/-	-
035	1	Kärl	-	Mynning	BII:4	Glasyr	Drejat	Glaserat	A7	P24	-/-	Har passning.
036	1	Kärl	-	Buk	BII:4	Glasyr	Drejat	Glaserat	A7	P24	-/-	Fäste för fot eller skaft.
037	1	Kärl	-	Buk	BII:4	Glasyr	Drejat	Glaserat	A7	P24	-/-	Endast ett urval.
038	1	Kärl	-	Mynning	BII:4	Glasyr	Drejat	Glaserat	A7	P24	-/-	-
039	1	Kakel	-	-	BII:4	Glasyr	Pressat	Glaserat	A7	P24	-/-	Blommotiv. Sekundärbränt.
040	1	Tegel	-	-	Lera		Slaget		A9	P24	-/-	-
041	1	Kärl	-	Buk	BII:4	Glasyr	Drejat	Glaserat	A9	P24	-/-	-
042	1	Kärl	-	Buk	BII:4	Glasyr	Drejat	Glaserat	A9	P24	-/-	-
043	1	Kärl	-	Botten	BII:4	Glasyr	Drejat	Glaserat	A9	P24	-/-	Spjälkat.
044	1	Kärl	Trefotsgröta	Fot	BII:3		Tummat		A9	P24	-/-	-
045	1	Kärl	Trefotsgröta	Fot	BII:4	Glasyr	Tummat	Glaserat	A11	P24	-/-	-
046	1	Kärl	-	Buk	BII:4	Glasyr	Drejat	Glaserat	A11	P24	-/-	-
047	1	Kärl	-	Buk	BII:4	Glasyr	Drejat	Glaserat	A11	P24	-/-	Skadat vid tillverkning.
048	1	Kakel	-	-	BII:3		Pressat		A11	P24	-/-	-
049	1	Kärl	Fat	Kant	BII:4	Glasyr	Drejat	Glaserat	A11	P24	-/-	Sekundärbränt.
050	1	Kärl	Fat	Kant	BII:4	Glasyr	Drejat	Glaserat	A11	P24	-/-	Sekundärbränt. Skevt.
051	1	Kärl	Trefotsgröta	Fot	BII:4	Glasyr	Tummat	Glaserat	A13	P24; 11-13 m	-/-	Del av botten. Avbrutet.
052	1	Kärl	Trefotsgröta	Skaft	BII:4	Glasyr	Drejat	Glaserat	A13	P24; 11-13 m	-/-	-
053	1	Kärl	-	Blandat	BII:4	Glasyr	Drejat	Glaserat	A13	P24; 11-13 m	-/-	-
054	1	Kärl	Kanna	Hank	BII:4	Glasyr	Tummat	Glaserat	A13	P24; 11-13 m	-/-	Har passning.
055	1	Kärl	-	Buk	BII:4	Glasyr	Drejat	Glaserat	A13	P24; 11-13 m	-/-	-
056	1	Kärl	-	Mynning	BII:4	Glasyr	Drejat	Glaserat	A13	P24; 11-13 m	-/-	-
057	1	Kärl	-	Mynning	BII:4	Glasyr	Drejat	Glaserat	A13	P24; 11-13 m	-/-	-
058	1	Kärl	-	Mynning	BII:4	Glasyr	Drejat	Glaserat	A13	P24; 11-13 m	-/-	-
059	1	Kärl	Trefotsgröta	Blandat	BII:4	Glasyr	Drejat	Glaserat	A13	P24; 11-13 m	-/-	-

Fynd	Antal	Sakord	Klass 1	Klass 2	Material	Material	Teknik	Teknik	Anl	Ruta	Lager	Anmärkning
060	1	Kärl	-	Buk	BII:4	Glasyr	Drejat	Glaserat	A13	P24; 11-13 m	-/-	-
061	1	Kärl	-	Buk	BII:4	Glasyr	Drejat	Glaserat	A13	P24; 11-13 m	-/-	-
062	1	Kärl	-	Mynning	BII:4	Glasyr	Drejat	Glaserat	A13	P24; 11-13 m	-/-	-
063	1	Kärl	-	Buk	BII:4	Glasyr	Drejat	Glaserat	A13	P24; 11-13 m	-/-	-
064	1	Kärl	-	Buk	BII:4	Glasyr	Drejat	Glaserat	A13	P24; 11-13 m	-/-	-
065	1	Kärl	Trefotsgröta	Skaft	BII:4	Glasyr	Drejat	Glaserat	A13	P24; 11-13 m	-/-	Spjälkat. Del av botten.
066	1	Kärl	-	Mynning	BII:4	Glasyr	Drejat	Glaserat	A13	P24; 11-13 m	-/-	-
067	1	Kärl	-	Blandat	BII:4	Glasyr	Drejat	Glaserat	A13	P24; 11-13 m	-/-	-
068	1	Kärl	-	Mynning	BII:4	Glasyr	Drejat	Glaserat	A13	P24; 11-13 m	-/-	-
069	1	Kärl	-	Mynning	BII:4	Glasyr	Drejat	Glaserat	A13	P24; 11-13 m	-/-	Har passning.
070	1	Kärl	-	Mynning	BII:4	Glasyr	Drejat	Glaserat	A13	P24; 11-13 m	-/-	-
071	1	Kärl	-	Blandat	BII:4	Glasyr	Drejat	Glaserat	A13	P24; 11-13 m	-/-	-
072	1	Kärl	-	Mynning	BII:4	Glasyr	Drejat	Glaserat	A13	P24; 11-13 m	-/-	-
073	1	Kärl	-	Buk	BII:4	Glasyr	Drejat	Glaserat	A13	P24; 11-13 m	-/-	-
074	1	Kärl	-	Buk	BII:4	Glasyr	Drejat	Glaserat	A13	P24; 11-13 m	-/-	-
075	1	Kärl	-	Blandat	BII:4	Glasyr	Drejat	Glaserat	A13	P24; 11-13 m	-/-	-
076	1	Kärl	-	Blandat	BII:4	Glasyr	Drejat	Glaserat	A13	P24; 11-13 m	-/-	Skadat vid tillverkning. Mynningen verkar ha del av öra eller liknande.
077	1	Kärl	-	Buk	BII:4	Glasyr	Drejat	Glaserat	A13	P24; 11-13 m	-/-	Fäste för skaft.
078	1	Kärl	-	Buk	BII:4	Glasyr	Drejat	Glaserat	A13	P24; 11-13 m	-/-	-
079	1	Kärl	-	Buk	BII:4	Glasyr	Drejat	Glaserat	A13	P24; 11-13 m	-/-	Skadat vid tillverkning.
080	1	Kärl	-	Buk	BII:4	Glasyr	Drejat	Glaserat	A13	P24; 11-13 m	-/-	-
081	1	Kärl	-	Blandat	BII:4	Glasyr	Drejat	Glaserat	A13	P24; 11-13 m	-/-	-
082	1	Kärl	Trefotsgröta	Skaft	BII:4	Glasyr	Drejat	Glaserat	A13	P24; 11-13 m	-/-	Avbrutet.
084	1	Kärl	Trefotsgröta	Fot	BII:4	Glasyr	Drejat	Glaserat	A13	P24; 14-16 m	-/-	Del av botten. Skadat vid tillverkning.
085	1	Kärl	Trefotsgröta	Blandat	BII:4	Glasyr	Drejat	Glaserat	A13	P24; 14-16 m	-/-	-
086	1	Kärl	Trefotsgröta	Fot	BII:3		Drejat		A13	P24; 14-16 m	-/-	-
087	1	Kärl	-	Blandat	BII:4	Glasyr	Drejat	Glaserat	A13	P24; 14-16 m	-/-	-
088	1	Kärl	-	Mynning	BII:4	Glasyr	Drejat	Glaserat	A13	P24; 14-16 m	-/-	Skadat vid tillverkning.
089	1	Kärl	-	Mynning	BII:4	Glasyr	Drejat	Glaserat	A13	P24; 14-16 m	-/-	-

Bynd	Antal	Sakord	Klass 1	Klass 2	Material	Material	Teknik	Teknik	Anl	Ruta	Lager	Anmärkning
090	1	Kärl	Trefotsgröta	Skaft	BII:3		Drejat		A13	P24; 14-16 m	-/-	Spjälkat.
091	1	Kärl	-	Öra	BII:4	Glasyr	Drejat	Glaserat	A13	P24; 14-16 m	-/-	Spjälkat. Har passning.
092	1	Kärl	-	Mynning	BII:4	Glasyr	Drejat	Glaserat	A13	P24; 14-16 m	-/-	-
093	1	Kärl	Trefotsgröta	Fot	BII:3		Drejat		A13	P24; 14-16 m	-/-	Avbrutet.
094	1	Kärl	-	Blandat	BII:4	Glasyr	Drejat	Glaserat	A13	P24; 14-16 m	-/-	Skadat vid tillverkning.
095	1	Kärl	-	Buk	BII:4	Glasyr	Drejat	Glaserat	A13	P24; 14-16 m	-/-	-
096	1	Kärl	-	Blandat	BII:4	Glasyr	Drejat	Glaserat	A13	P24; 14-16 m	-/-	-
097	1	Kärl	-	Mynning	BII:4	Glasyr	Drejat	Glaserat	A13	P24; 14-16 m	-/-	-
098	1	Kärl	-	Buk	BII:4	Glasyr	Drejat	Glaserat	A13	P24; 14-16 m	-/-	-
099	1	Kärl	-	Buk	BII:4	Glasyr	Drejat	Glaserat	A13	P24; 14-16 m	-/-	-
100	1	Kärl	Trefotsgröta	Fot	BII:4	Glasyr	Drejat	Glaserat	-	P24; 22-23 m	39/-	Del av botten.
101	1	Kärl	-	Mynning	BII:4	Glasyr	Drejat	Glaserat	-	P24; 22-23 m	39/-	-
102	1	Kärl	-	Botten	BII:4	Glasyr	Drejat	Glaserat	-	P24; 22-23 m	39/-	-
103	1	Kärl	-	Buk	BII:4	Glasyr	Drejat	Glaserat	-	P24; 22-23 m	39/-	-
104	1	Kärl	-	Mynning	BII:4	Glasyr	Drejat	Glaserat	-	P24; 22-23 m	39/-	Har passning.
105	1	Kärl	Fat	Botten	BII:4	Glasyr	Drejat	Glaserat	-	P24; 22-23 m	39/-	-
106	1	Kärl	-	Blandat	BII:4	Glasyr	Drejat	Glaserat	-	P24; 22-23 m	39/-	-
107	1	Kärl	-	Buk	BII:4	Glasyr	Drejat	Glaserat	-	P24; 22-23 m	39/-	-
108	1	Kärl	Fat	Kant	BII:4	Glasyr	Drejat	Glaserat	-	P24; 22-23 m	39/-	-
109	1	Kärl	-	Buk	BII:4	Glasyr	Drejat	Glaserat	-	P24; 6-7 m	42/-	-
110	1	Kärl	Fat	Botten	BII:4	Glasyr	Drejat	Glaserat	-	P24; 6-7 m	42/-	-
111	1	Kärl	Fat	Kant	BII:4	Glasyr	Drejat	Glaserat	-	P24; 6-7 m	42/-	-
112	1	Kärl	-	Mynning	BII:4	Glasyr	Drejat	Glaserat	-	P30; 25 m	03/-	-
113	1	Kärl	-	Botten	BII:4	Glasyr	Drejat	Glaserat	-	P30; 41-42 m	03/-	-
114	1	Kärl	-	Mynning	BII:4	Glasyr	Drejat	Glaserat	-	P30; 32-33 m	03/-	-
115	1	Kärl	-	Buk	BII:4	Glasyr	Drejat	Glaserat	-	P30; 32-33 m	03/-	-
116	1	Kärl	-	Buk	BII:4	Glasyr	Drejat	Glaserat	-	P30; 32-33 m	03/-	Skadat vid tillverkning. Fäste för fot.
117	1	Kärl	-	Mynning	BII:4	Glasyr	Drejat	Glaserat	-	P30; 32-33 m	03/-	Spjälkat.
118	1	Kärl	-	Buk	BII:4	Glasyr	Drejat	Glaserat	-	P30; 32-33 m	03/-	Spjälkat.
119	1	Spik	-	-	Järn		Smitt		-	P30; 32-33 m	03/-	-
120	1	Bleck	-	-	CU-leg.		Klippt		-	P30; 32-33 m	03/-	-

Fynd	Antal	Sakord	Klass 1	Klass 2	Material	Material	Teknik	Teknik	Anl	Ruta	Lager	Anmärkning
121	4	Ben	Animalieben	Blandat	Ben				-	P30; 32-33 m	03/-	-
122	1	Kärl	-	Buk	BII:4	Glasyr	Drejat	Glaserat	-	P30; 41-42 m	03/-	Spjälkat.
123	1	Kärl	Fat	Buk	BII:4	Glasyr	Drejat	Glaserat	-	P30; 41-42 m	03/-	-
124	1	Kärl	-	Buk	BII:4	Glasyr	Drejat	Glaserat	-	P30; 41-42 m	03/-	Spjälkat.
125	1	Kärl	-	Mynning	BII:4	Glasyr	Drejat	Glaserat	-	P30; 32-37 m	-/-	Lösfynd.
126	1	Kärl	Fat	Kant	BII:4	Glasyr	Drejat	Glaserat	-	P30; 32-37 m	-/-	Lösfynd.
127	1	Kärl	Trefotsgröta	Fot	BII:4	Glasyr	Drejat	Glaserat	-	P30; 32-37 m	-/-	Lösfynd. Del av botten.
128	1	Kärl	-	Mynning	BII:4	Glasyr	Drejat	Glaserat	-	P31	03/-	-
129	1	Kärl	-	Buk	BII:3		Drejat		-	P31; 30-32 m	03/-	-
130	1	Kärl	-	Botten	BII:3		Drejat		-	P31; 30-32 m	03/-	-
131	1	Kärl	-	Buk	BII:3		Drejat		-	P31; 30-32 m	03/-	-
132	1	Kärl	-	Botten	BII:4	Glasyr	Drejat	Glaserat	-	P31; 30-32 m	03/-	-
133	1	Kärl	Trefotsgröta	Skaft	BII:3		Drejat		-	P31; 30-32 m	03/-	Avbrutet.
134	1	Kärl	-	Buk	BII:3		Drejat		-	P31	03/-	-
135	1	Kärl	-	Botten	BII:3		Drejat		-	P31; 30-32 m	03/-	-
136	1	Kärl	-	Buk	BII:4	Glasyr	Drejat	Glaserat	-	P31; 30-32 m	03/-	Har passning. Skadat vid tillverkning.
137	2	Oident.	-	-	BII:4	Glasyr	Drejat	Glaserat	-	P31; 30-32 m	03/-	Sekundärbränt. Förglasat.
138	1	Oident.	-	-	BII:4	Glasyr	Drejat	Glaserat	-	P31; 30-32 m	03/-	-
139	3	Ben	Animalieben	Blandat	Ben				-	P31; 30-32 m	03/-	-
140	1	Kärl	Fat	Kant	BII:4	Glasyr	Drejat	Glaserat	-	P32; 20-21 m	03-04/-	-
141	1	Kärl	Fat	Kant	BII:4	Glasyr	Drejat	Glaserat	-	P32; 20-21 m	03-04/-	-
142	1	Kärl	Fat	Buk	BII:4	Glasyr	Drejat	Glaserat	-	P32; 20-21 m	03-04/-	-
143	1	Kärl	-	Botten	BII:4	Glasyr	Drejat	Glaserat	-	P32; 20-21 m	03-04/-	-
144	7	Ben	Animalieben	blandat	Ben				-	30-32 m	03/2	-
145	1	Kärl	-	Buk	BII:4	Glasyr	Drejat	Glaserat	-	30-32 m	03/2	Klar glasyr på in- och utsida. Dekorativa drejspår på utsidan. Antydning till fäste för hank.

Fynd	Antal	Sakord	Klass 1	Klass 2	Material	Material	Material	Teknik	Teknik	Anl	Ruta	Lager	Anmärkning
146	1	Kärl	-	Botten	BII:4	Glasyr	Drejat	Glaserat	Glaserat	-	30-32 m	03/2	Klar glasyr på utsidan.
147	1	Kärl	Trefotsgryta	Handtag	BII:4	Glasyr	Drejat	Glaserat	Glaserat	-	30-32 m	03/2	Yttersta delen av rörskaftet.
148	1	Kärl	Fat	Mynning	BII:4	Glasyr	Drejat	Glaserat	Glaserat	-	30-32 m	03/2	Grön glasyr.
149	2	Kärl	-	Blandat	BII:3					-	30-32 m	03/2	-
150	1	Oident.	-	-	Trä		Skuret			-	30-32 m	03/2	-
151	2	Ben	Animalieben	Blandat	Ben		-			-	30-32 m	11/-	-
152	1	Oident.	-	-	BII:3		-			-	30-32 m	11/-	-
153	1	Ben	Animalieben	Horn	Ben		-			-	41-42 m	09/-	-
154	1	Kärl	-	Blandat	BII:4	Glasyr	Drejat	Glaserat	Glaserat	-	41-42 m	09/-	Klar glasyr. Spjälkat. Dekorativa drej-spår på utsidan.
155	1	Kolprov	-	-	Kol					A3	-	-	-

Bilaga 4 Ritningsförteckning

Fältritningar

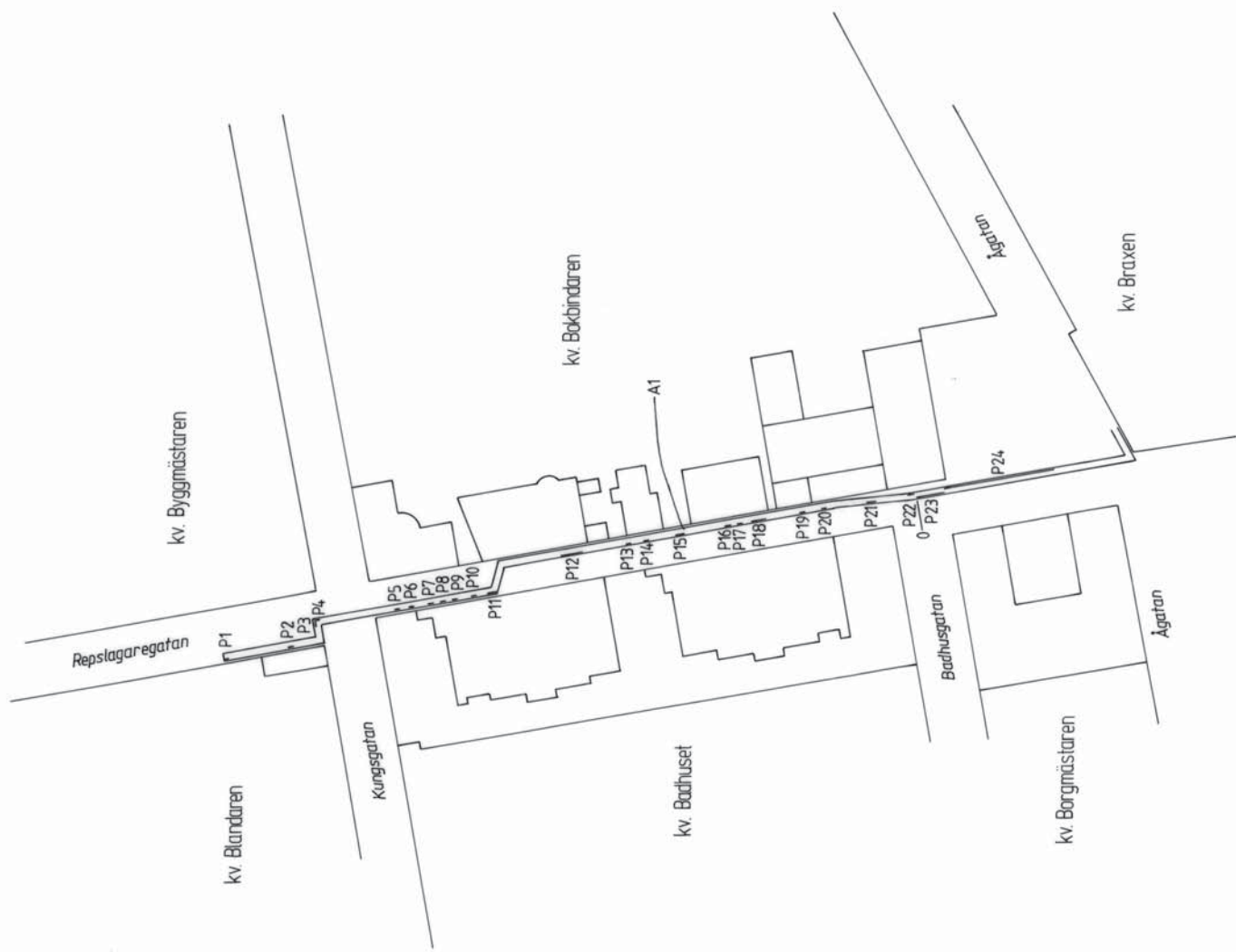
1. Repslagaregatan, N om Kungsgatan, kulturlagerpelare
2. Repslagaregatan, S om Kungsgatan, kulturlagerpelare
3. Repslagaregatan, N om Ågatan, kulturlagerpelare + plan A1
4. Repslagaregatan, vid Badhusgatan, kulturlagerpelare + profil
5. Repslagaregatan, Badhusgatan – Ågatan, profil
6. Ågatan, V om Snickaregatan, profil + kulturlagerpelare
7. Ågatan, V om Snickaregatan, profil + planer
8. Snickaregatan, S om Ågatan, plan + kulturlagerpelare
9. Snickaregatan, S om Ågatan, kulturlagerpelare
10. Nygatan, Ö om Lilla Torget, profil
11. Nygatan, Ö om Lilla Torget, profil + plan
12. Nygatan, V om Snickaregatan, profil
13. Nygatan, V om Snickaregatan, profil + planer
14. Höjdavvängning, Repslagaregatan – Ågatan

Renritningar

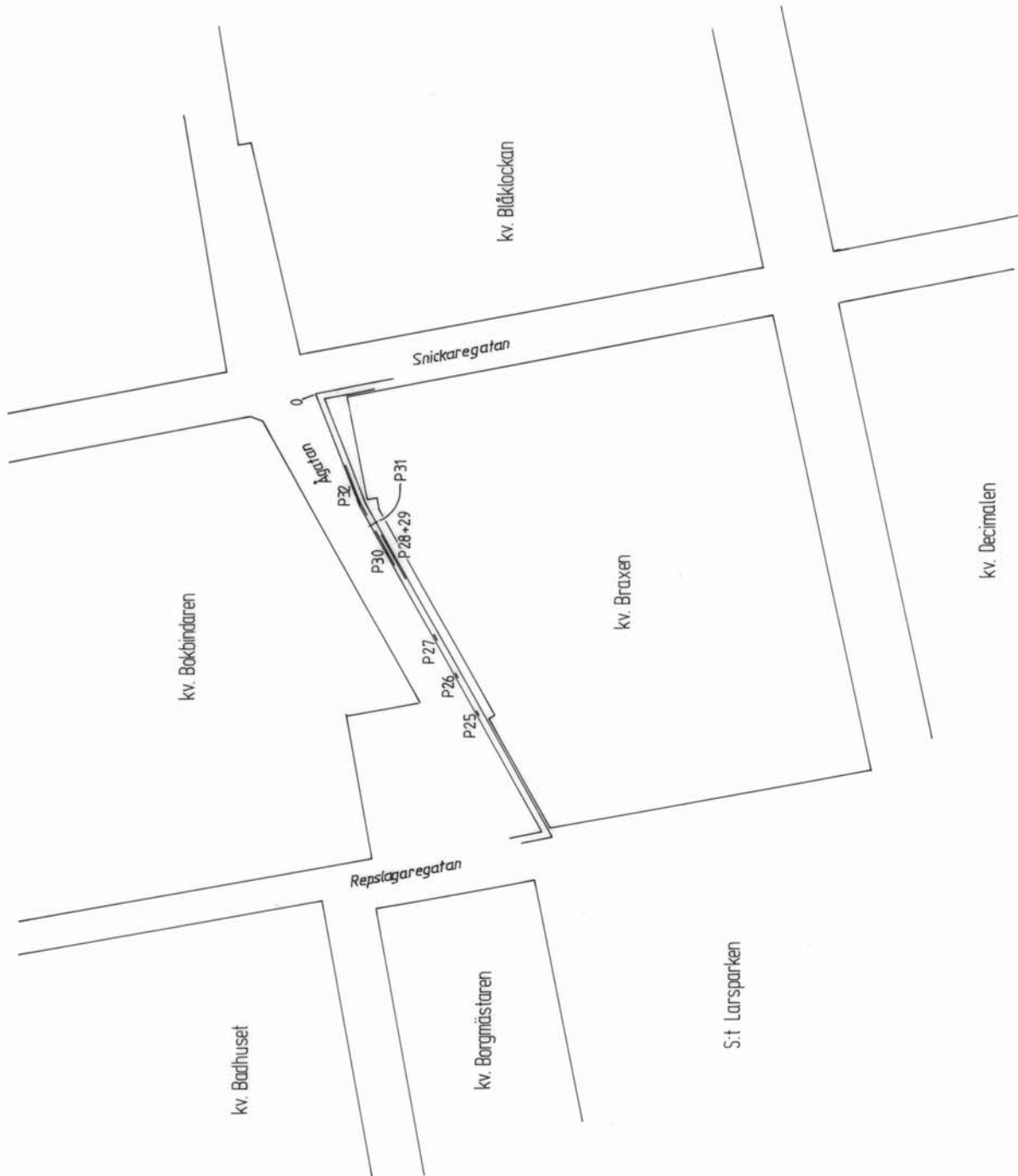
1. Schaktplan, norra delen av Repslagaregatan
2. Schaktplan, Ågatan
3. Schaktplan, Snickaregatan
4. Schaktplan, Nygatan och södra delen av Repslagaregatan
5. Profil 1-4, Repslagaregatan
6. Profil 5-8, Repslagaregatan
7. Profil 9-11, Repslagaregatan
8. Profil 12-14, Repslagaregatan
9. Profil 15-17, Repslagaregatan
10. Profil 18-22, Repslagaregatan
11. Profil 23, Repslagaregatan
12. Profil 24, 6-16 m, Repslagaregatan
13. Profil 24, 16-26 m, Repslagaregatan
14. Profil 24, 26-29 m, Repslagaregatan
15. Plan A 1, Repslagaregatan
16. Profil 25-27 + 29, Ågatan
17. Profil 28, 34,5-45,5 m, Ågatan
18. Profil 30, 33-41,5 m, Ågatan
19. Profil 31 + Plan A15, A18-21, Ågatan
20. Profil 32, 17-29 m, Ågatan
21. Profil 33-36, Snickaregatan
22. Profil 37-39 + Plan A22-24, Snickaregatan
23. Profil 40, 0-10 m, Nygatan
24. Profil 40, 10-22 m, Nygatan
25. Profil 40, 22-34 m, Nygatan
26. Profil 40, 34-45 m, Nygatan
27. Profil 41, Nygatan
28. Plan A26-29, Nygatan

Bilaga 5 Ritningar

Ritningarna är förminskade
varför skalorna 1:20, 1:50,
1:100 och 1:1000 ungefärligen
motsvaras av respektive 1:30,
1:75, 1:150 och 1:1500.

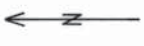

Fjärrkyla
Repslagaregatan
Linköpings stad och kommun, Ög
RAÄ 153
Schaktplan
Skala 1:1000
Dnr 236/01
2001-05-17 A-C Feldt
Renritning L Norr

Fjärrkyla
Ågatan
Linköpings stad och kommun, Ög
RAÅ 153
Schaktplan
Skala 1:1000
Dnr 236/01
2001-05-17 A-C Feldt
Renritning L Norr

Dnr 236/01:3

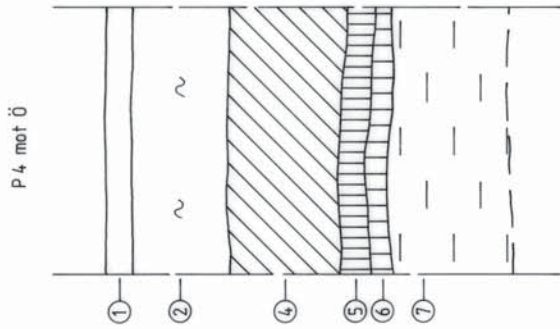
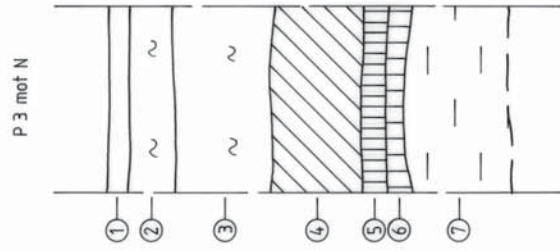
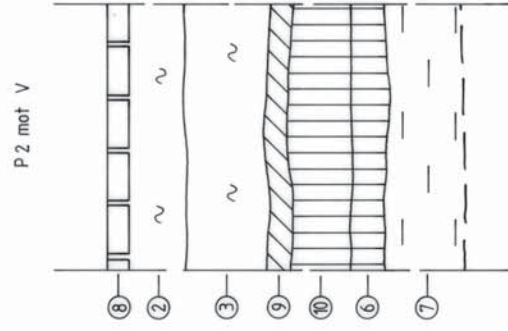
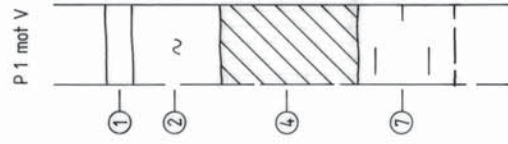

Fjärrkyla
Snickaregatan
Linköpings stad och kommun, Ög
RAÄ 153
Schaktplan
Skala 1:1000
Dnr 236/01
2001-05-17 A-C Feldt
Renrifning L Norr

Dnr 236/01:4

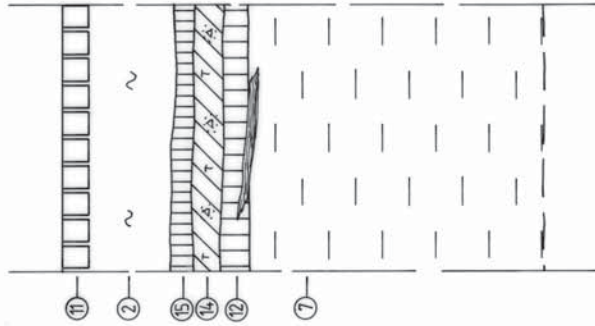

Fjärrkyla
Nygatan, Repslagaregatan
Linköpings stad och kommun, Ög
RAÄ 153
Schaktplan
Skala 1:1000
Dnr 236/01
2001-06-14 M Ohlsén
Renritning L Norr

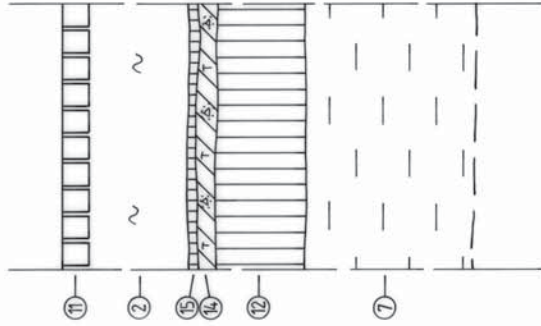

Fjärrkyla
Repslagaregatan
Linköpings stad och kommun, Ög
RAA 153
Profiltitning
Skala 1:20
Dnr 236/01
2001-05-17 A-C Feldt
Renritning L Norr

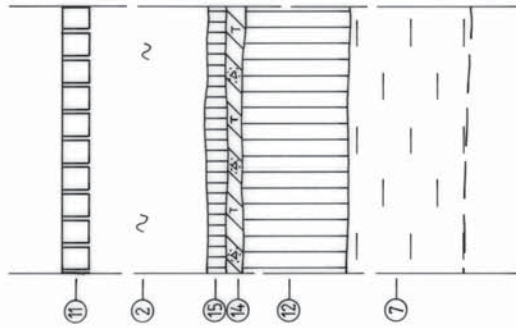
P 8 mot V

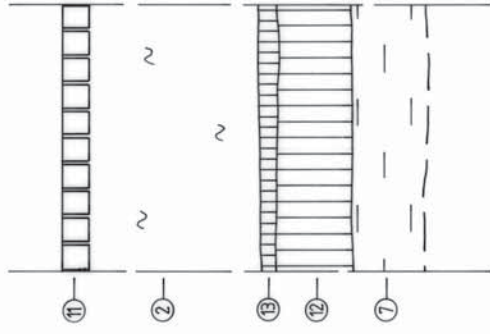
P 7 mot V

P 6 mot V

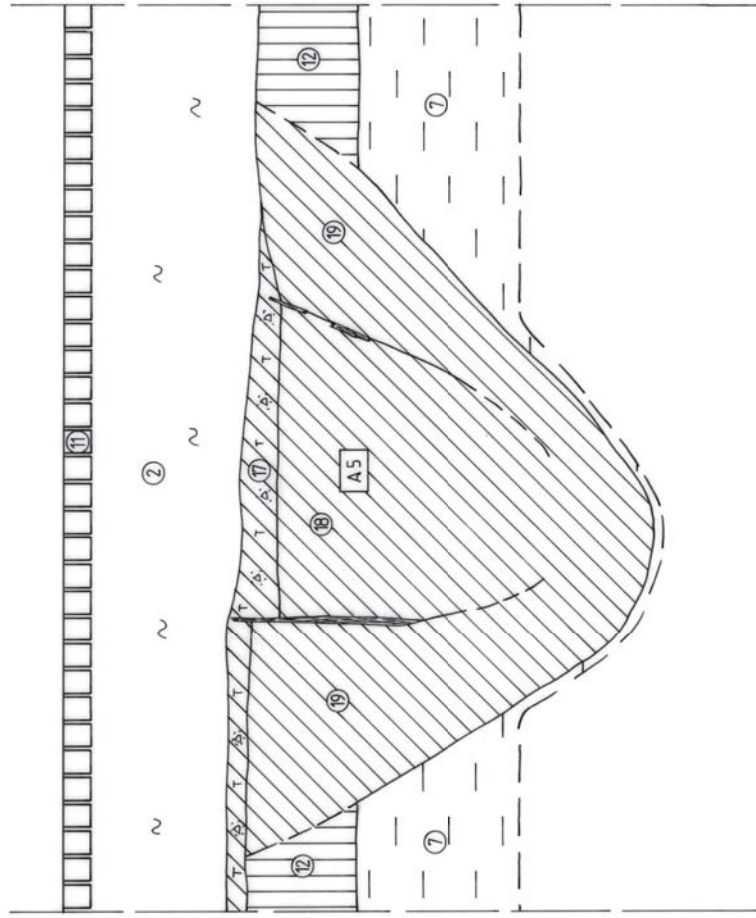

P 5 mot V

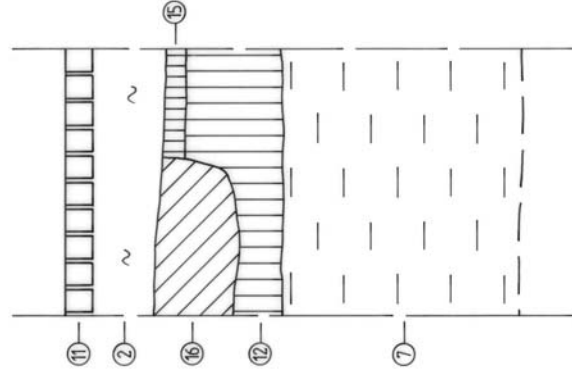

Fjärrkyla
Repslagaregatan
Linköpings stad och kommun, Ög
RAA153
Profilirning
Skala 1:20
Dnr 236/01
2001-05-17 A-C Feldt
Renrning L Norr

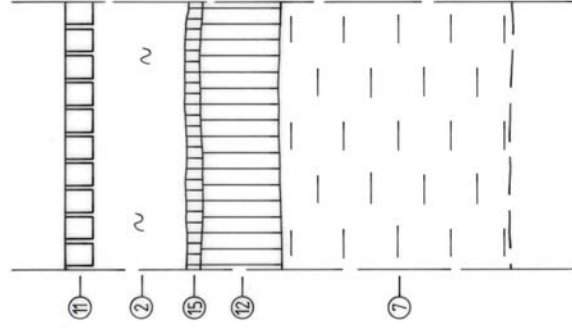
P11 mot V

P10 mot V

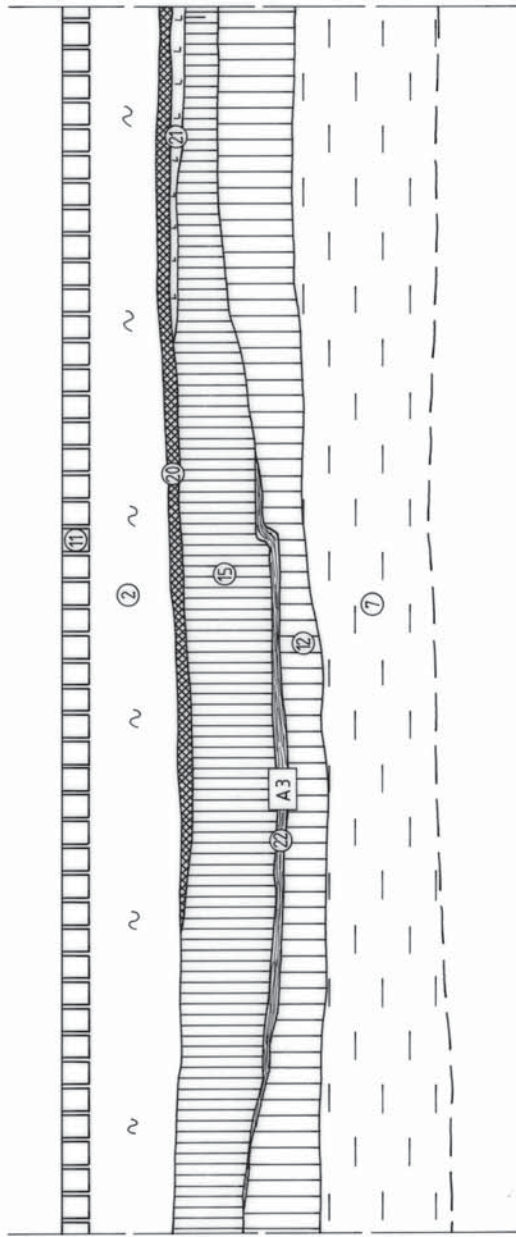

P9 mot V

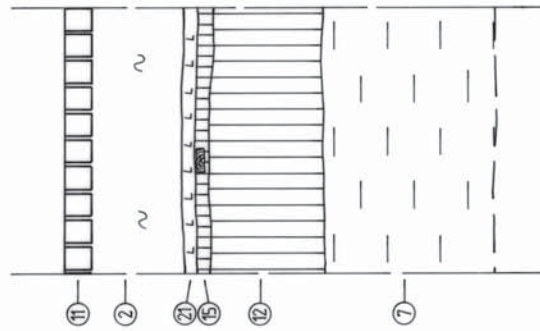

Fjärrkyla
Repslagaregatan
Linköpings stad och kommun, Ög
RAA 153
Profirritning
Skala 1:20
Dnr 236/01
2001-05-17 A-C Feldt
Renritning L Norr

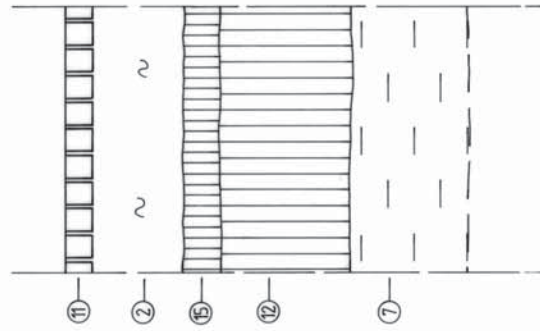
P 12 mot V

P 14 mot V

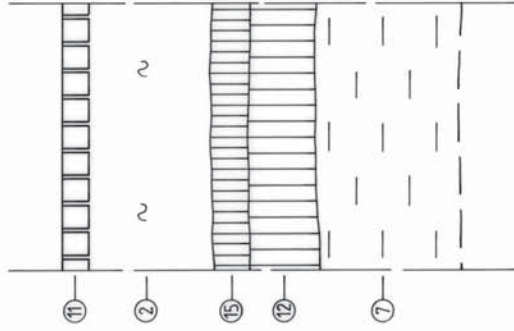

P 13 mot V

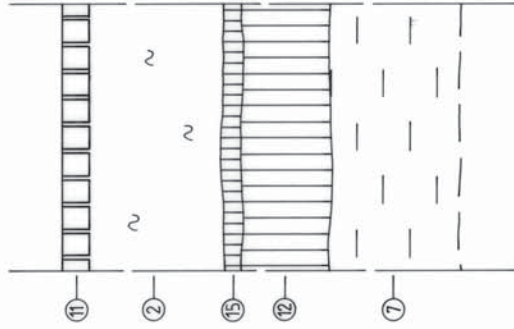

Fjärrkyla
Repslagaregatan
Linköpings stad och kommun, Ög
RAÅ 153
Profiltitning
Skala 1:20
Dnr 236/01
2001-05-17 A-C Feldt
Renritning L Norr

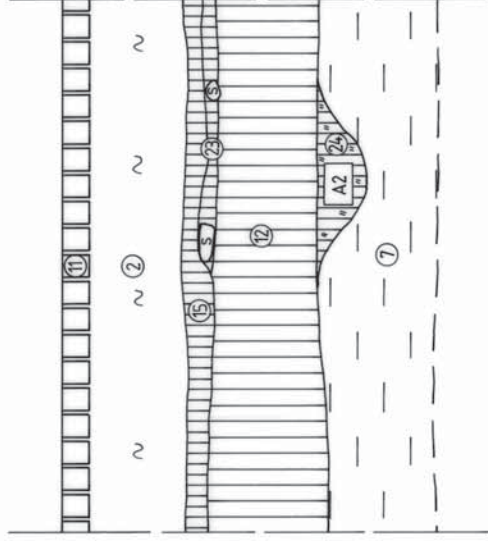
P.17 mot V

P.16 mot V

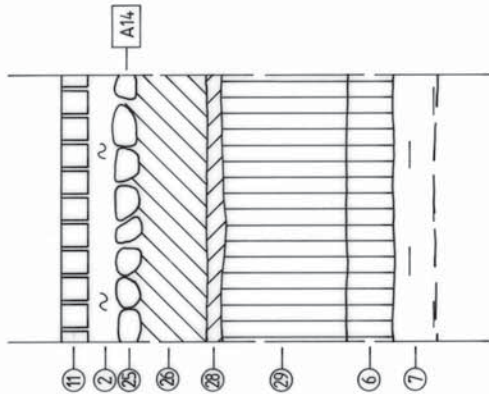

P.15 mot V

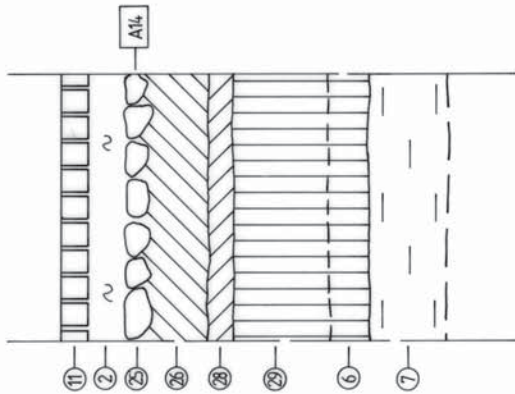

Fjärrkyla
Repslagaregatan
Linköpings stad och kommun, Ög
RAA153
Profiltitning
Skala 1:20
Dnr 236/01
2001-05-17 A-C Feldt
Renritning L Norr

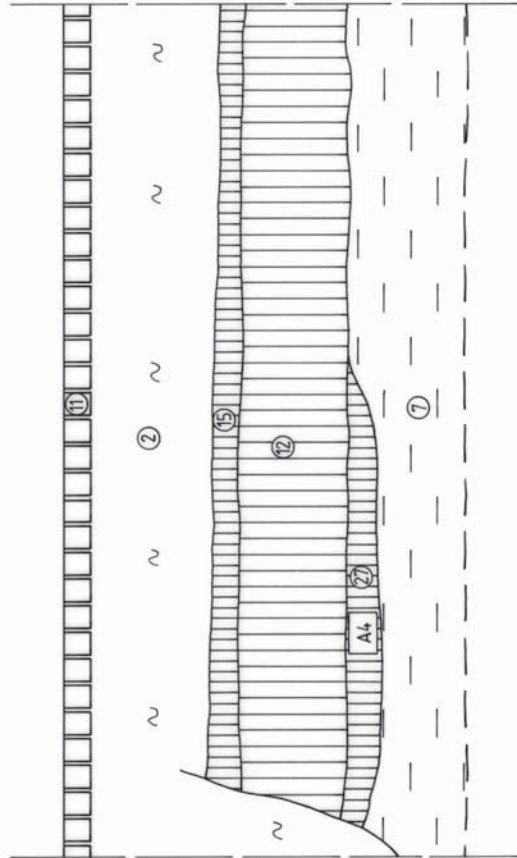
P 20 mot V

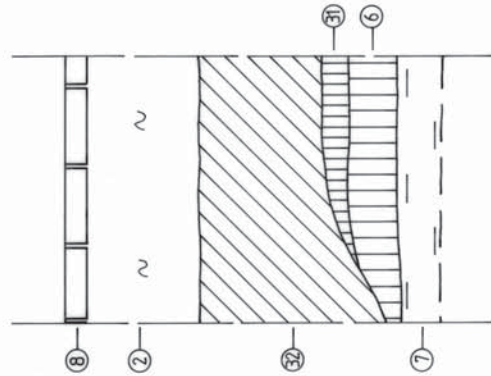
P 19 mot V

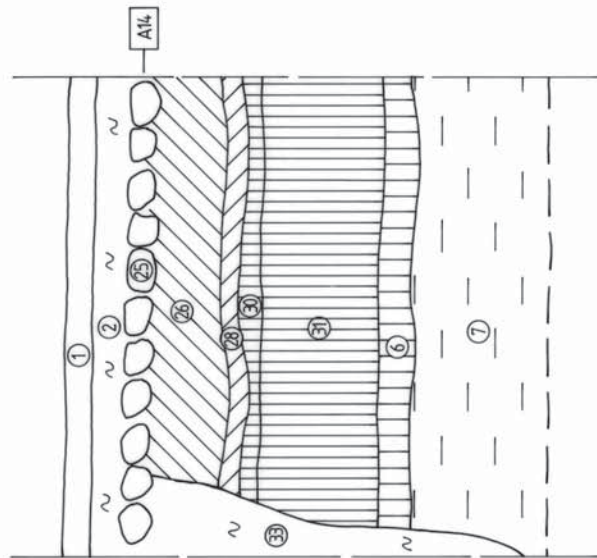
P 18 mot V

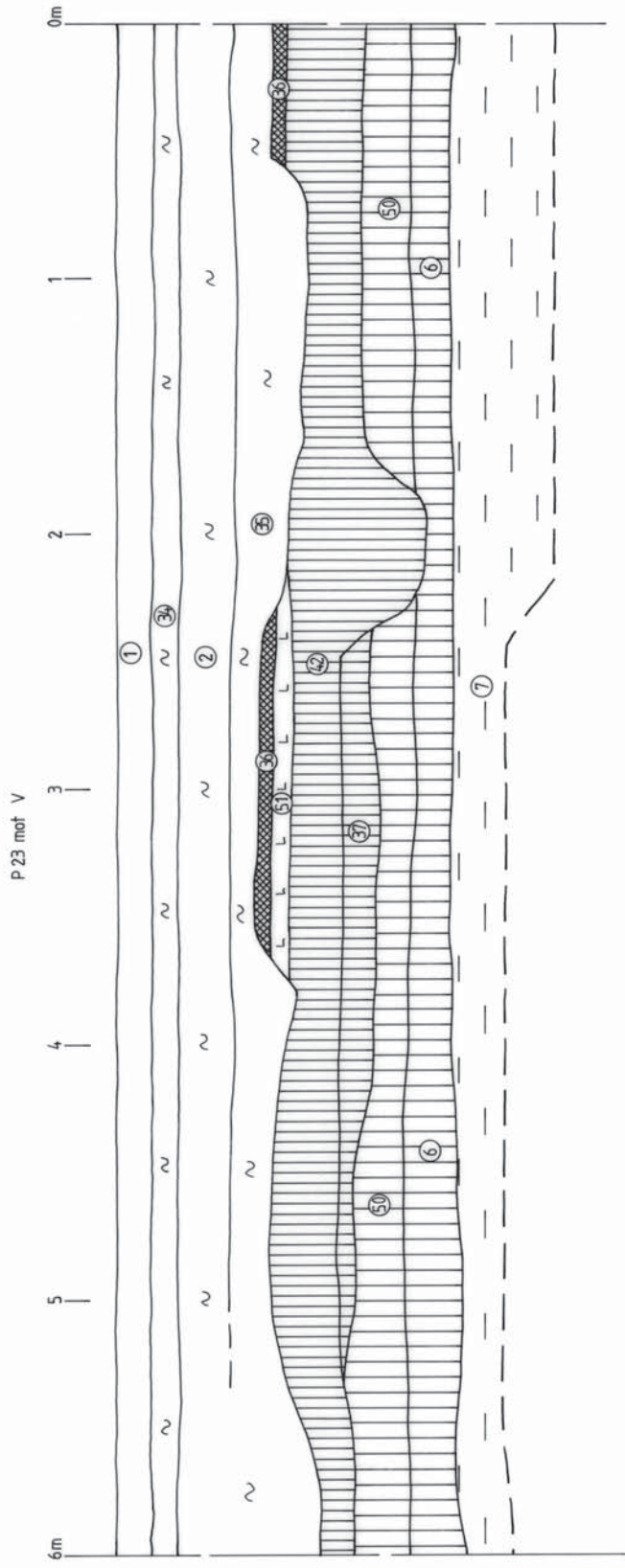
P 22 mot V

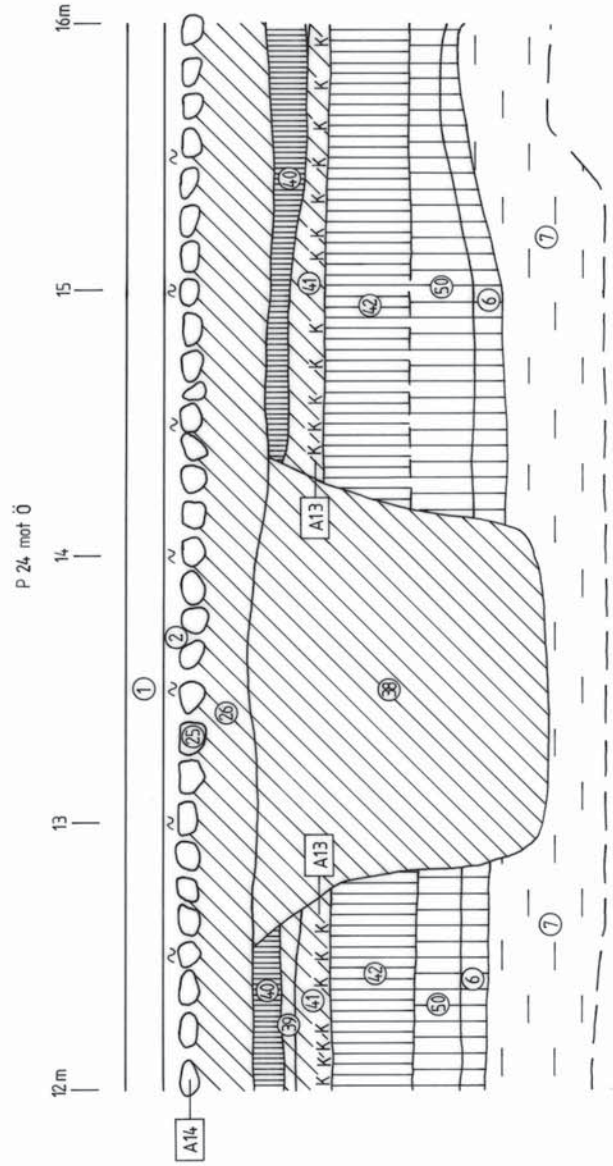
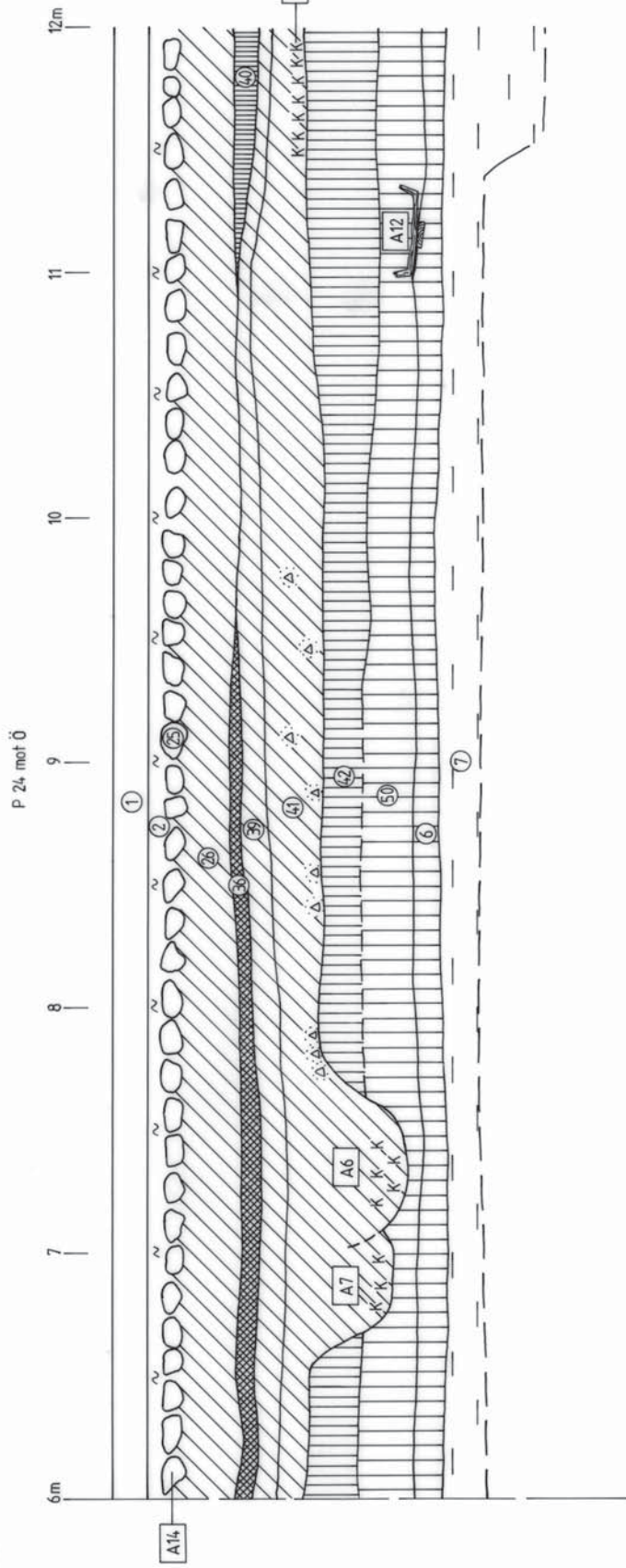
P 21 mot V

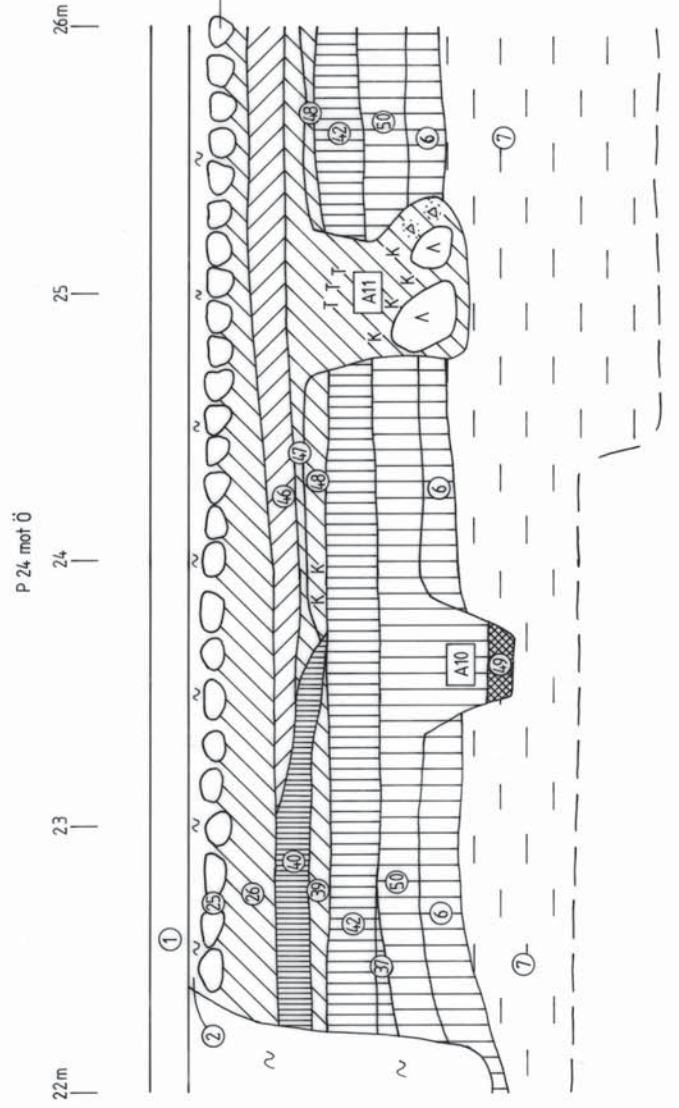
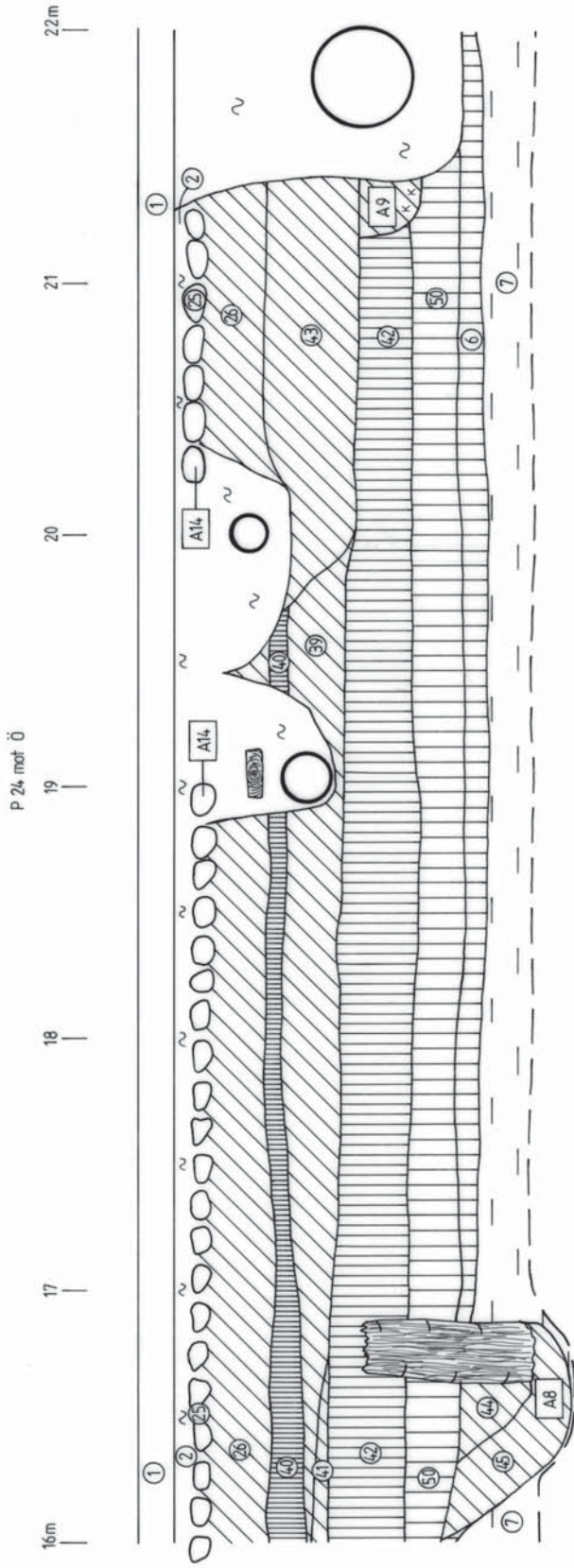
Fjärrkyla
Repslagaregatan
Linköpings stad och kommun, Ög
RAA 153
Profiltitring
Skala 1:20
Dnr 236/01
2001-05-18 A-C Feldt
Renritning L Norr

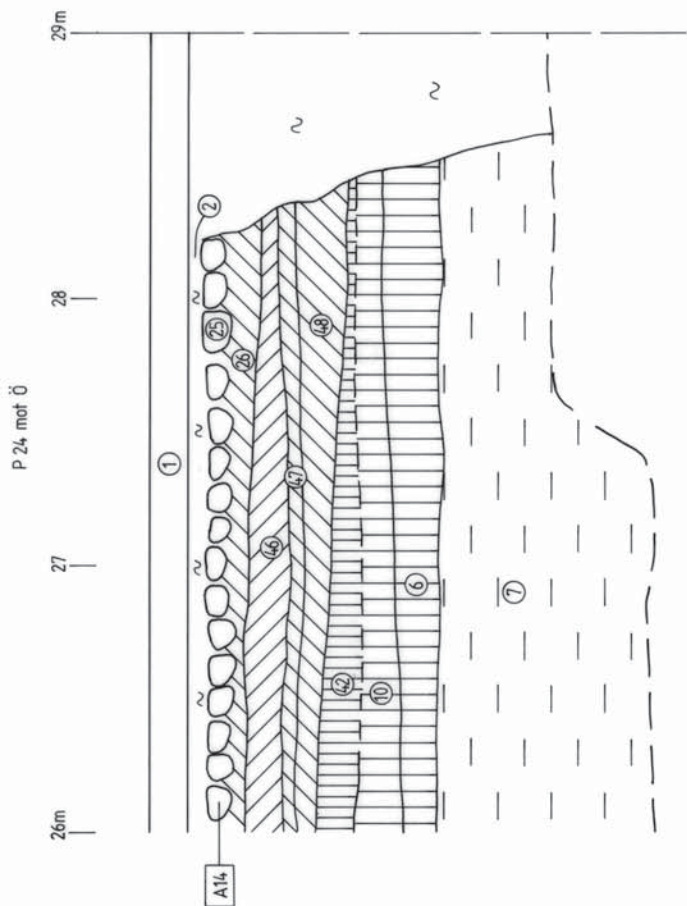
Fjärrkyla
Repslagaregatan
Linköpings stad och kommun, Ög
RAÅ 153
Profiltritning
Skala 1:20
Dnr 236/01
2001-05-22 A-C Feldt
Renritning L Norr

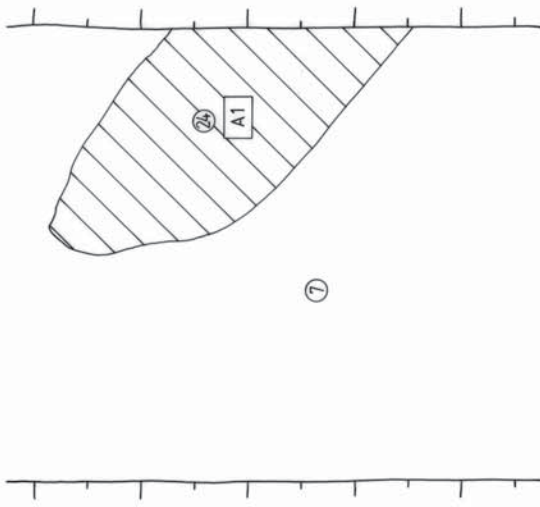
Fjärrkyla
Repstagregatan
Linköpings stad och kommun, Ög
RAA 153
Profiltirning
Skala 1:20
Dnr 236/01
2001-05-22 A-C Feldt
Renritning L Norr

Fjärrkyla
Repslagaregatan
Linköpings stad och kommun, Ög
RAÅ 153
Profiltritning
Skala 1:20
Dnr 236/01
2001-05-22 A-C Feldt
Renritning L Norr

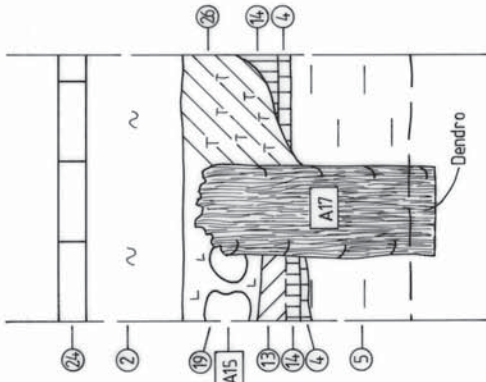

Fjärrkyla
Repslagaregatan
Linköpings stad och kommun, Ög
RAÅ 153
Profiltitning
Skala 1:20
Dnr 236/01
2001-05-22 A-C Feldt
Renritning L Norr

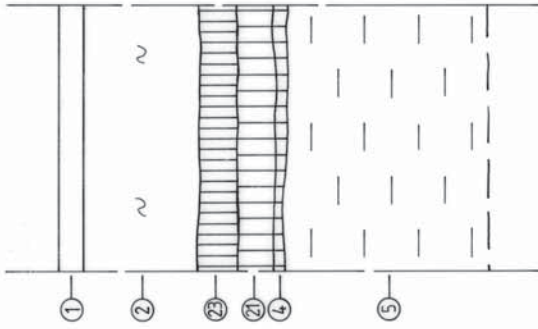

Fjärrkyla
Repslagaregatan
Linköpings stad och kommun, Ög
RAA 153
Planritning
Skala 1:20
Dnr 236/01
2001-05-17 A-C Feldt
Renritning L Norr

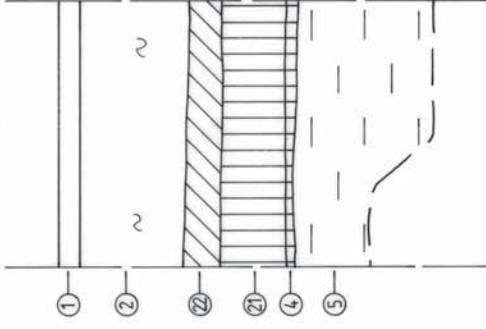
P 29 mot SÖ

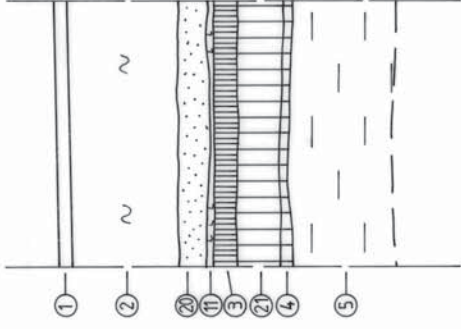
P 25 mot NV

P 26 mot NV

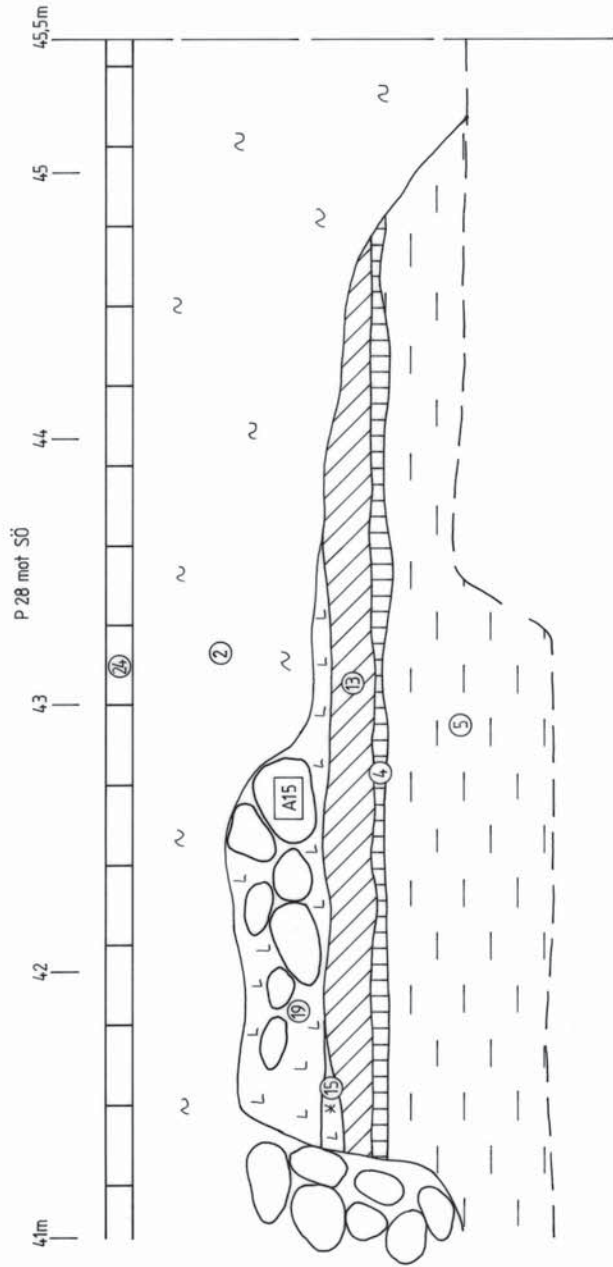
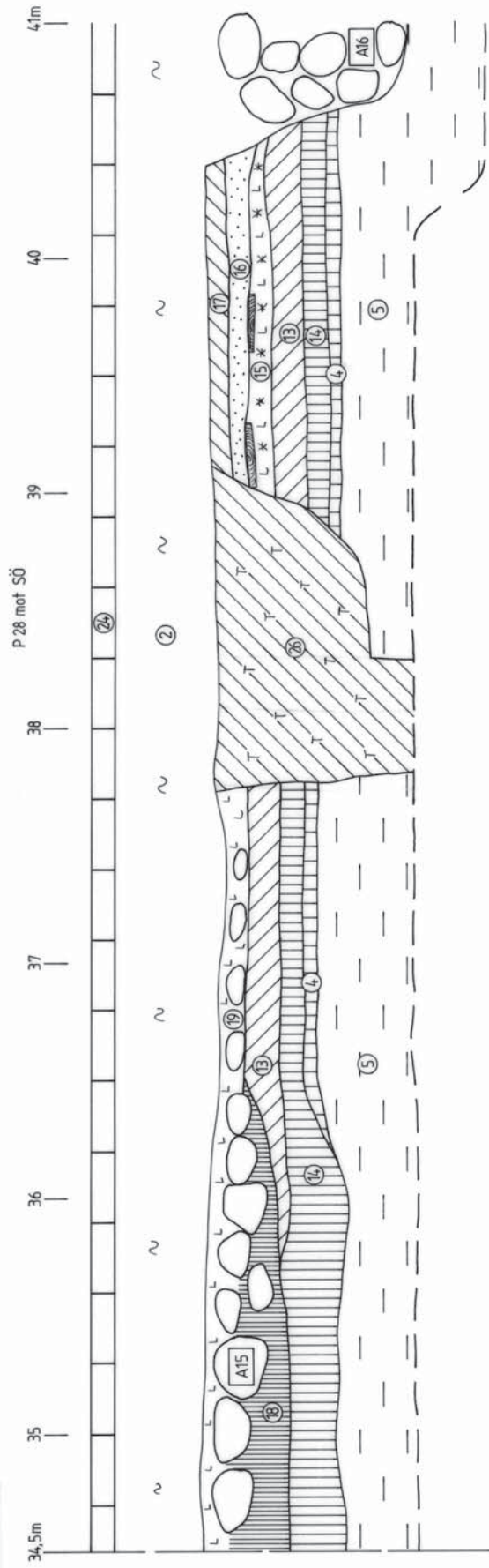

P 27 mot NV

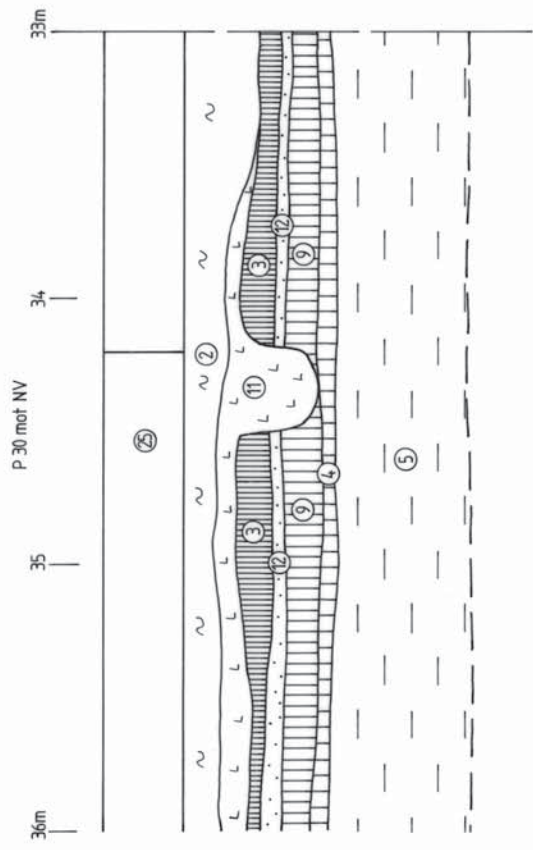
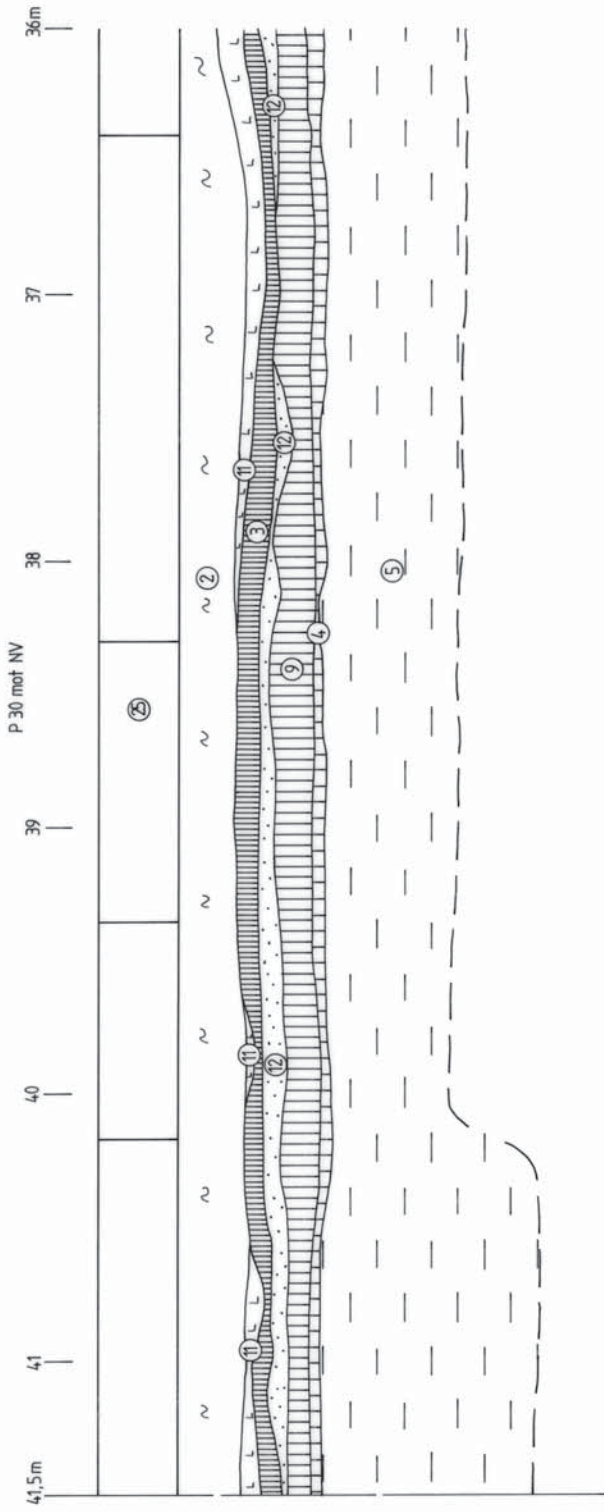

Fjärrkyla
Ågatan
Linköpings stad och kommun, Ög
RAA 153
Profiltitning
Skala 1:20
Dnr 236/01
2001-05-17 A-C Feldt
Renritning L Norr

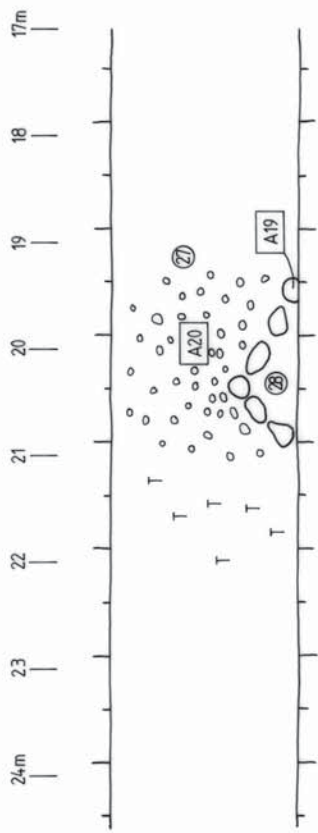
Dnr 236/01:17

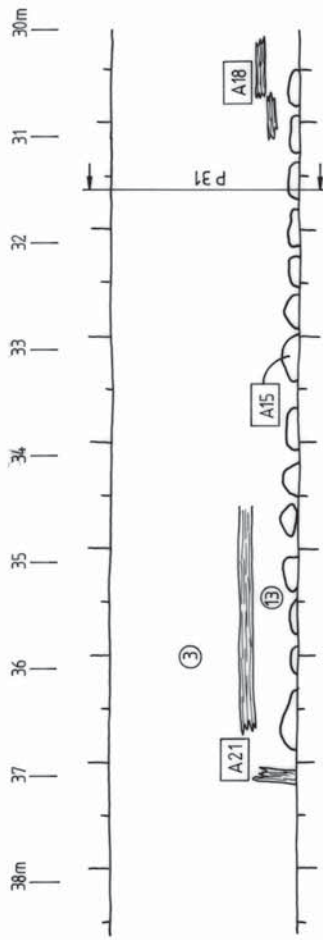
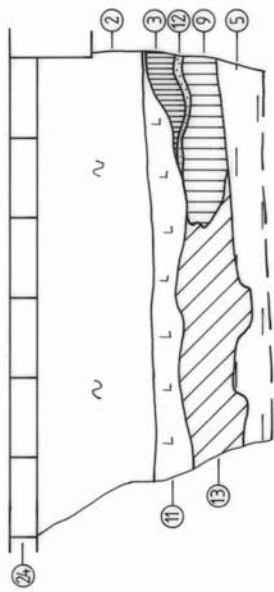
Fjärrkyla
Ågatan
Linköpings stad och kommun, Ög
RAÅ 153
Profiltitning
Skala 1:20
Dnr 236/01
2001-05-17 A-C Feldt
Renritning L Norr

Fjärrkyla
Ågatan
Linköpings stad och kommun, Ög
RAÅ 153
Profiltitning
Skala 1:20
Dnr 236/01
2001-05-17 A-C Feldt
Renritning L Norr

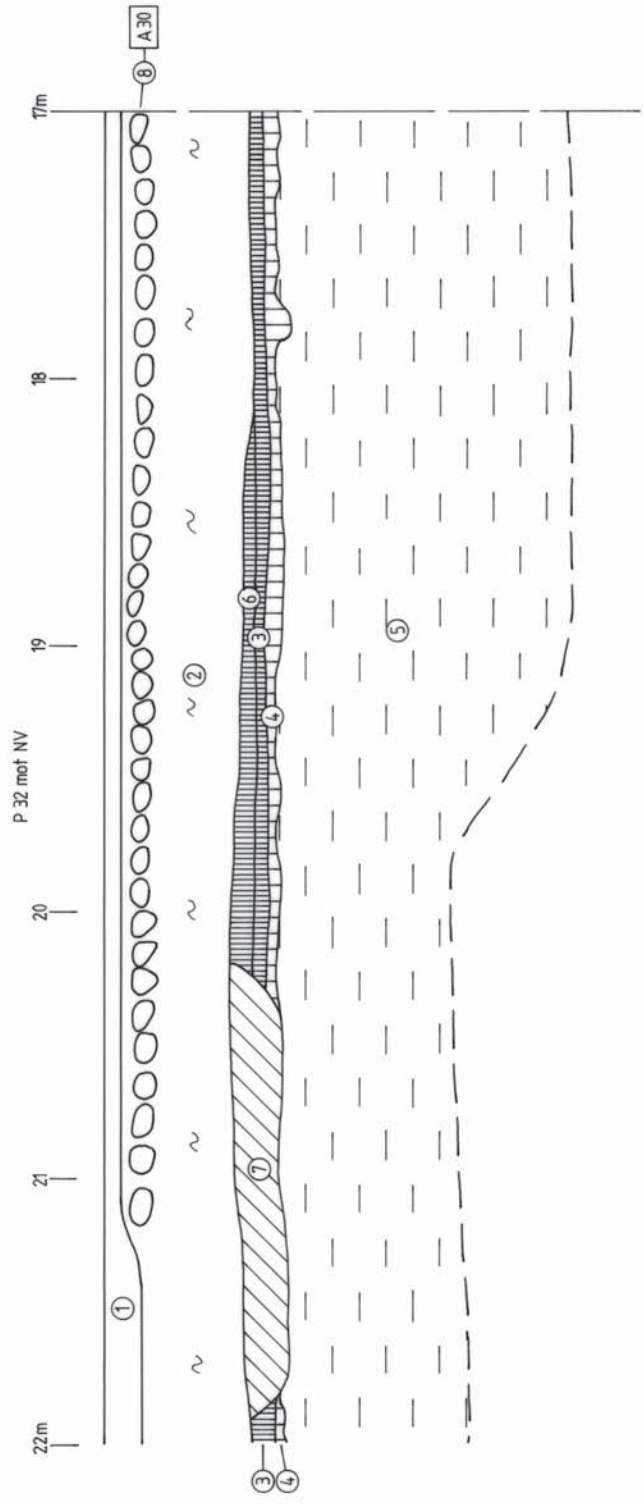
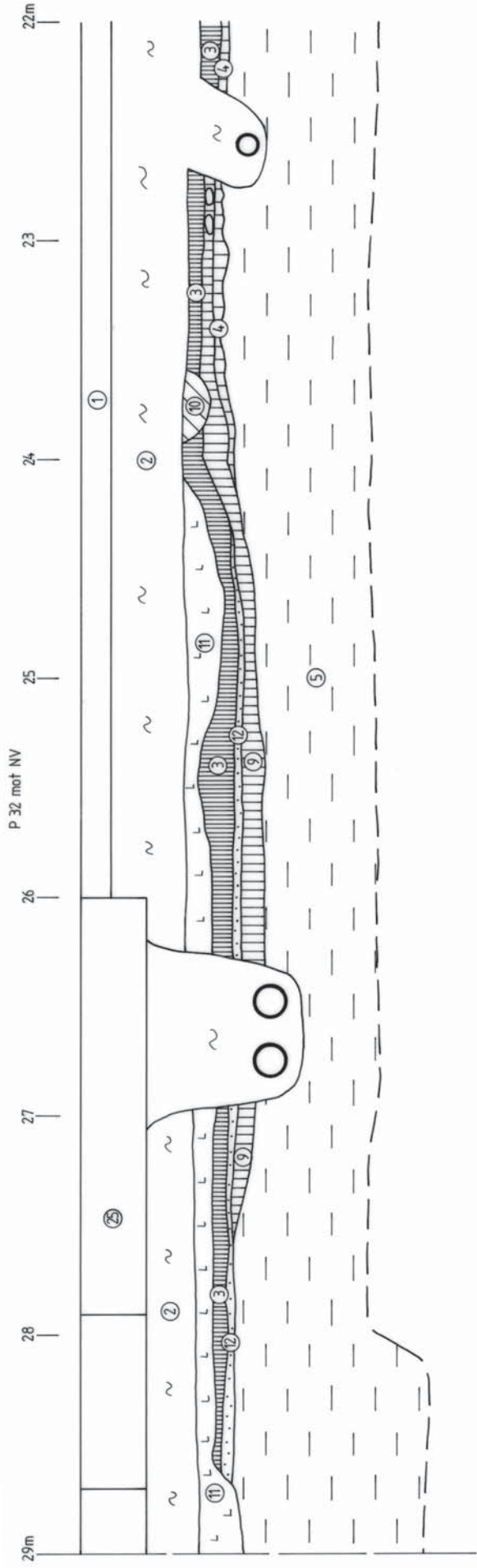

P 31 mot SV

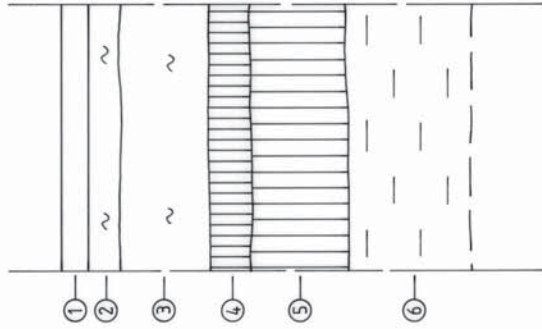
Fjärrkyla
 Ågatan
 Linköpings stad och kommun, Ög
 RAA 153
 Profil- och planritning
 Skala 1:20 och 1:50
 Dnr 236/01
 2001-05-17 A-C Feldt
 Renritning L Norr

Dnr 236/01:20

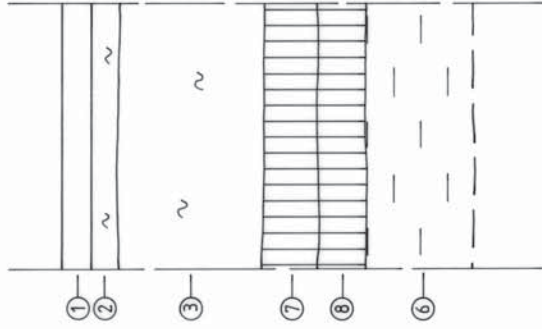

Fjärrkyla
Ågatan
Linköpings stad och kommun, Ög
RAÅ 153
Profiltitring
Skala 1:20
Dnr 236/01
2001-05-17 A-C Feldt
Renritning L Norr

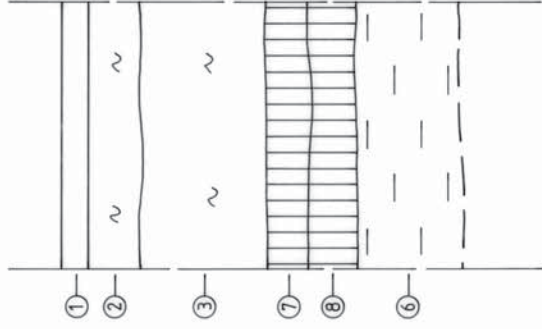
P 36 mot V

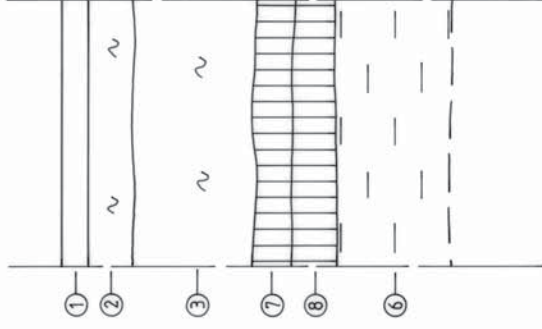
P 35 mot V

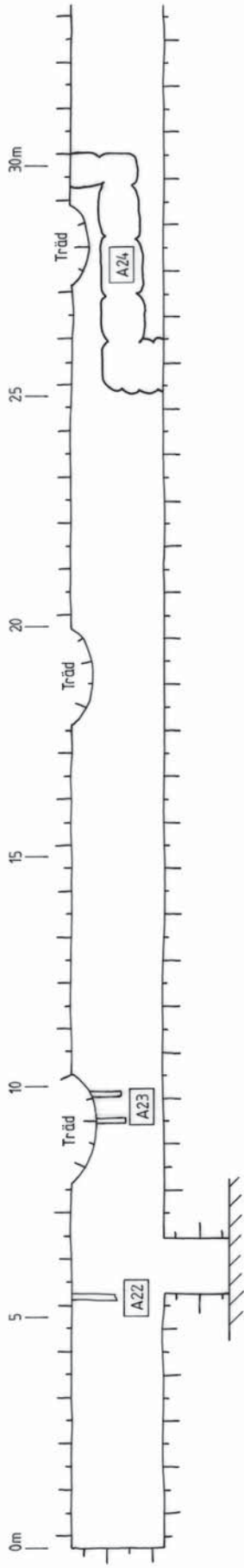
P 34 mot V

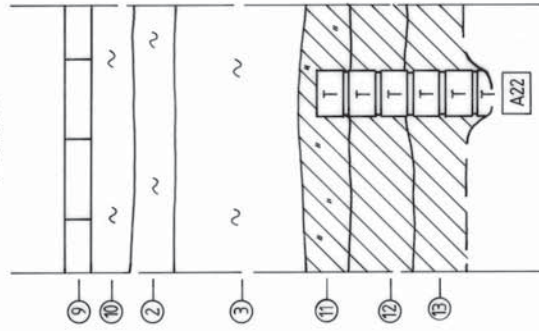
P 33 mot V

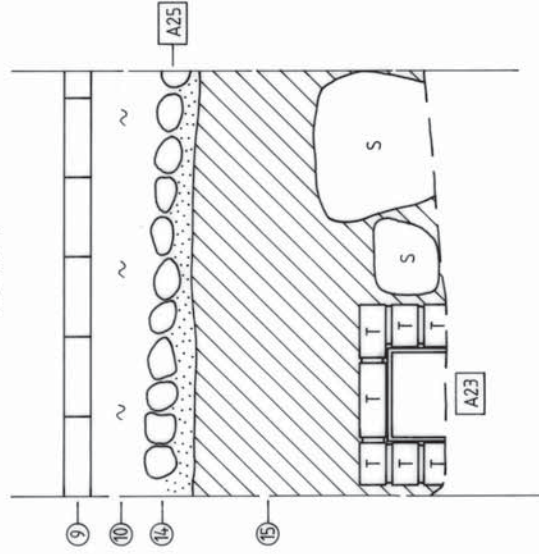
Fjärrkyla
Snickaregatan
Linköpings stad och kommun, Ög
RAÅ 153
Profiritning
Skala 1:20
Dnr 236/01
2001-05-17 A-C Feldt
Renritning L Norr

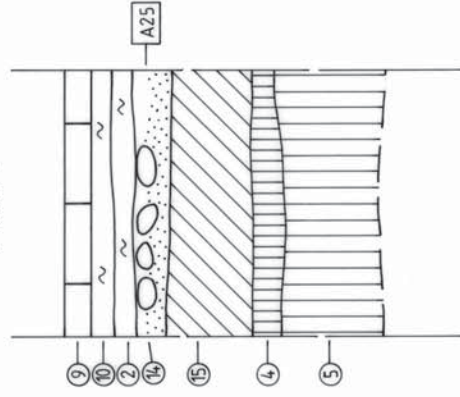
P 39 mot V

P 38 mot V

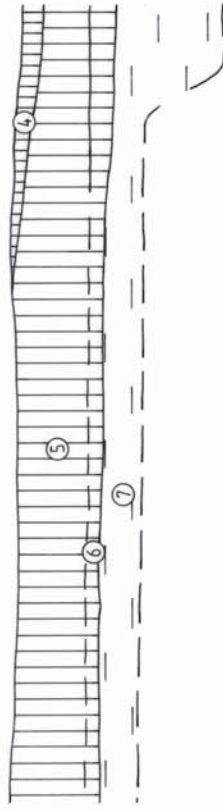
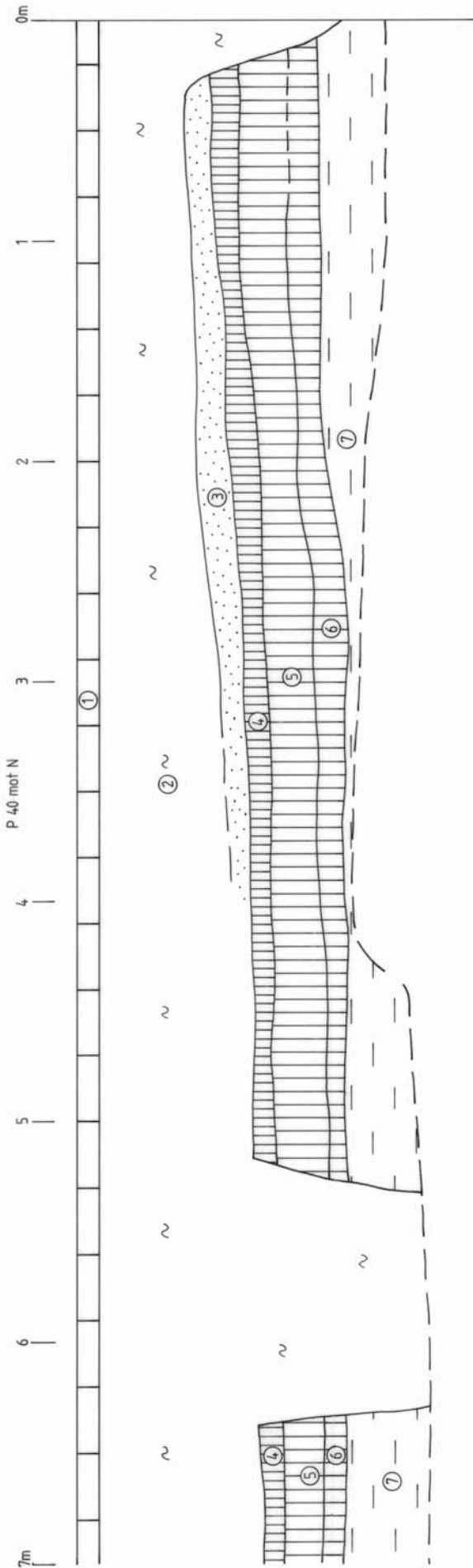

P 37 mot V

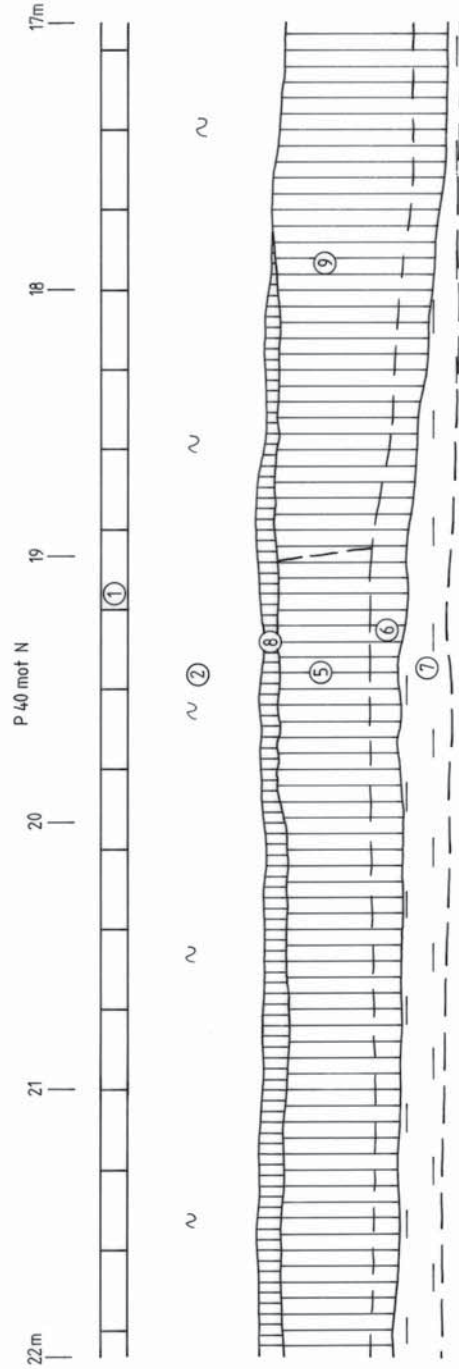
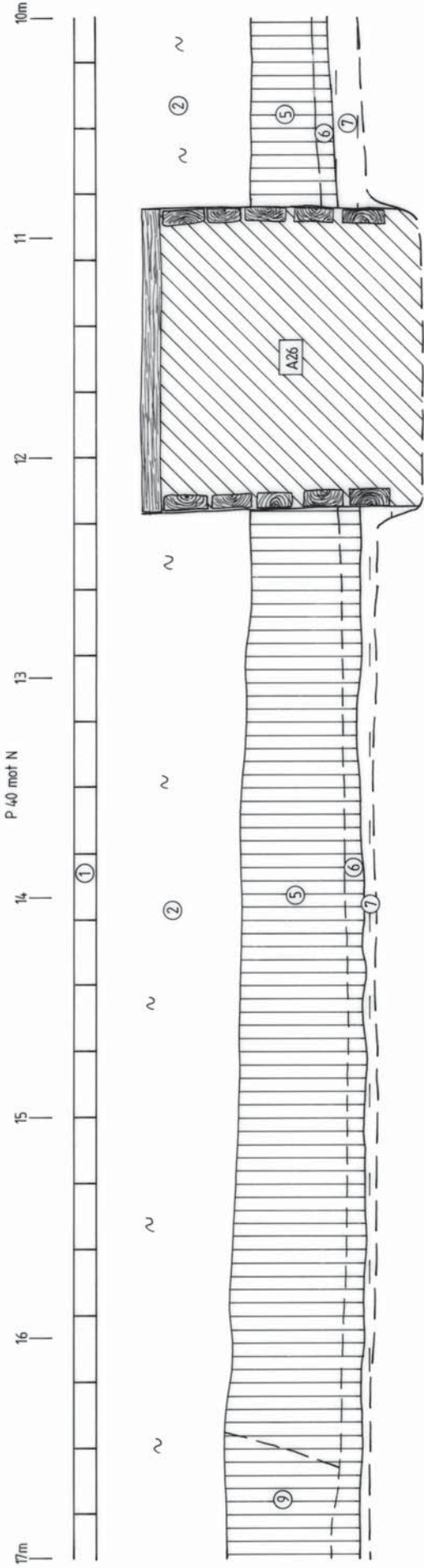
Fjärrkyla
Snickaregatan
Linköpings stad och kommun, Ög
RAÄ153
Plan- och profilritning
Skala 1:20 och 1:100
Dnr 236/01
2001-05-17 A-C Feldt
Renrning L Norr

Dnr 236/01:23

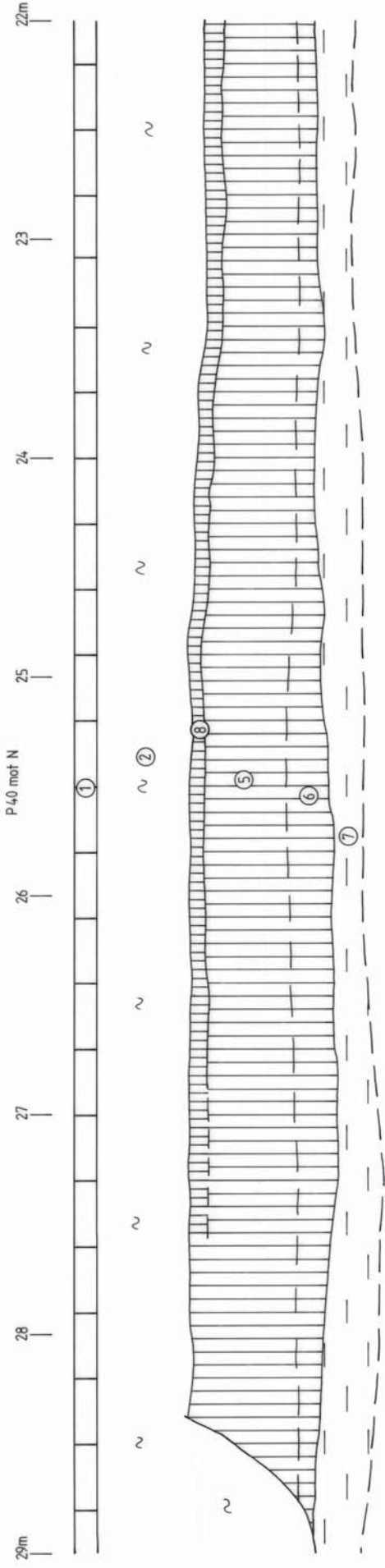
Fjärrkyla
Nygatan
Linköpings stad och kommun, Ög
RAÅ 153
Profilirning
Skala 1:20
Dnr 236/01
2001-06-14 M Ohlsén
Renfrning L Norr

Dnr 236/01:24

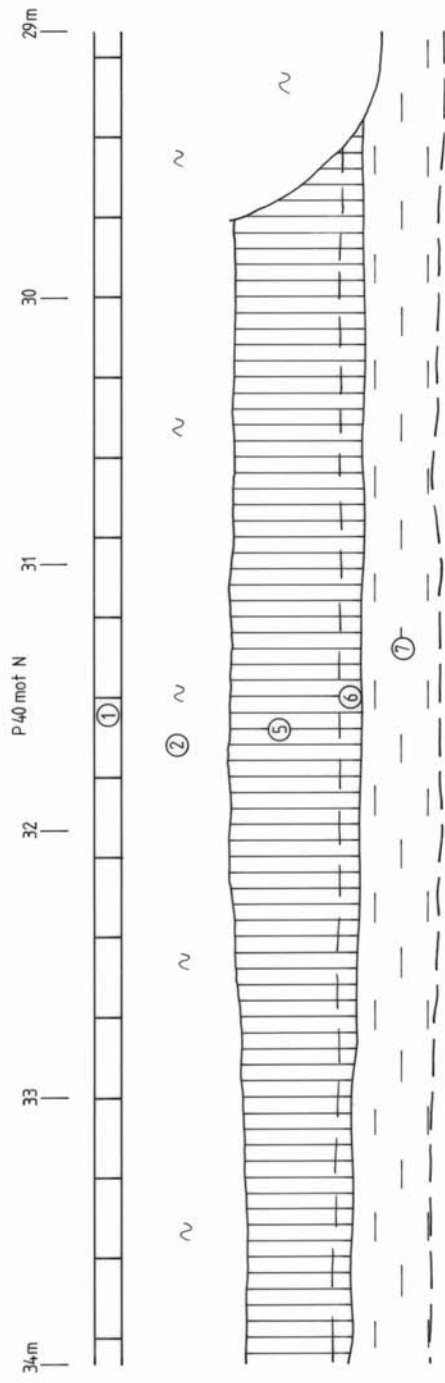

Fjärrkyla
Nygatan
Linköpings stad och kommun, Ög
RAÅ 153
Profilirning
Skala 1:20
Dnr 236/01
2001-06-14 M Ohlén
Renritning L Norr

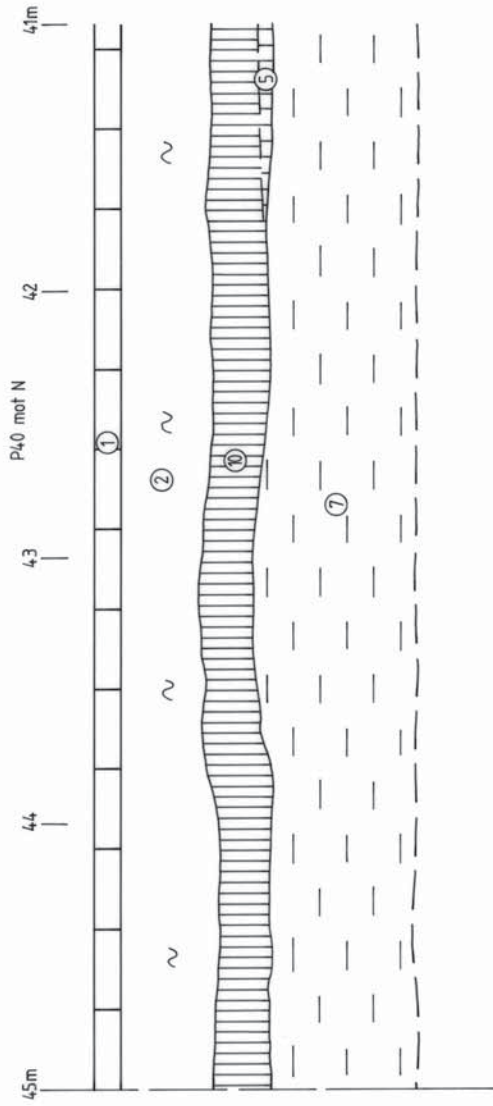
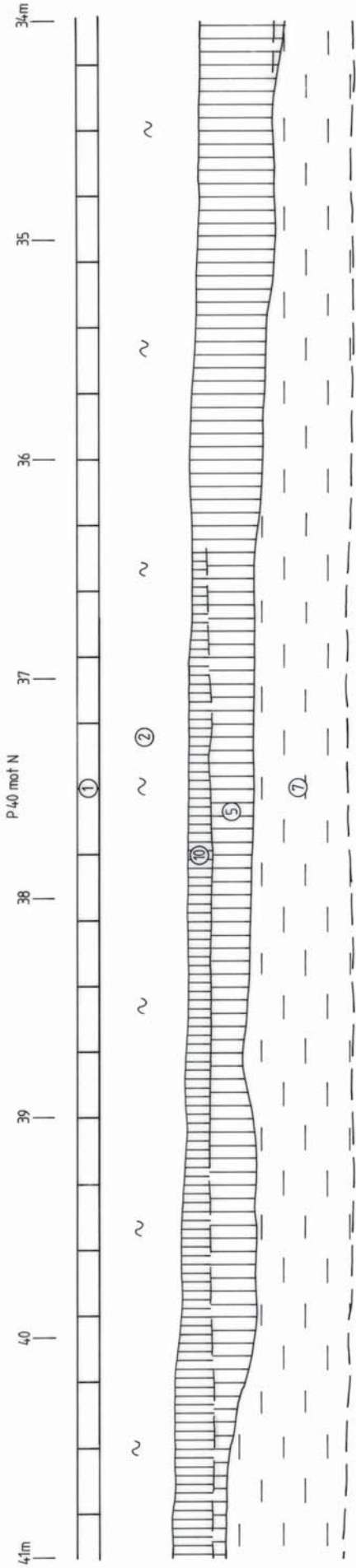
Dnr 236/01:25

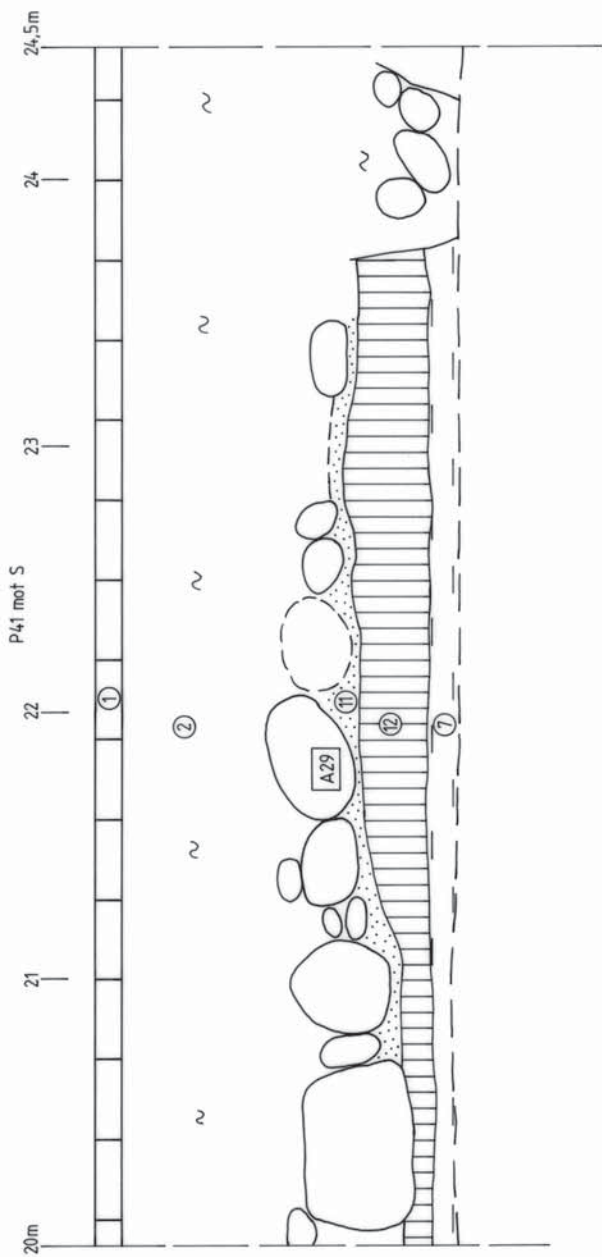
Fjärrkyla
Nygatan
Linköpings stad och kommun, Ög
RAÅ 153
Profiltitning
Skala 1:20
Dnr 236/01
2001-06-14 M Ohlsén
Renitning L Norr

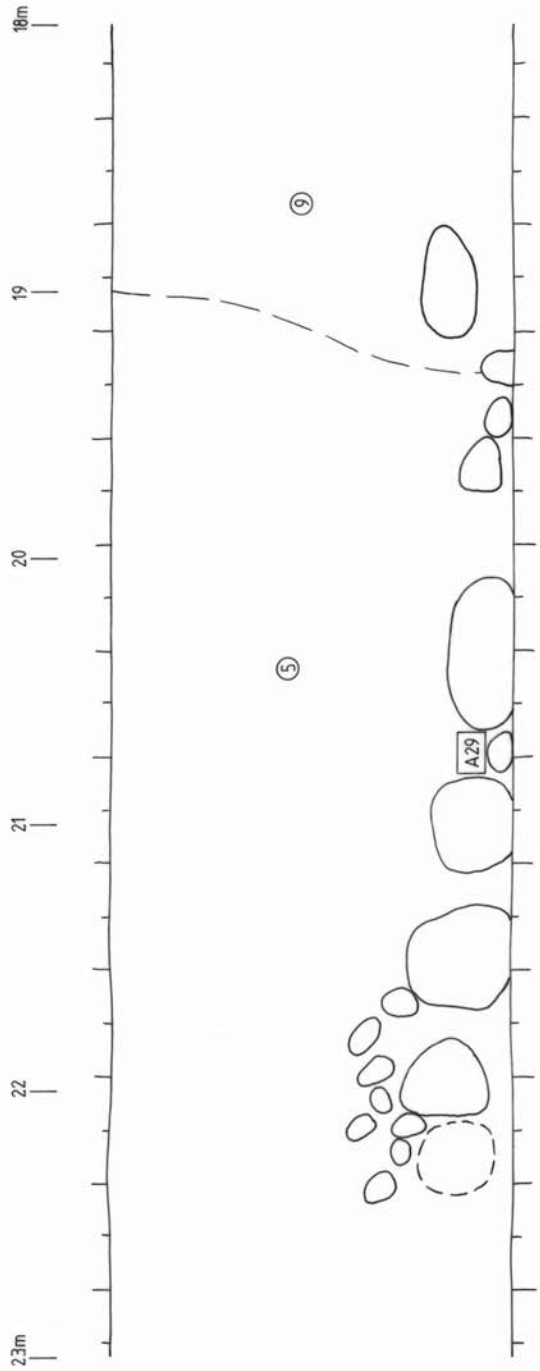
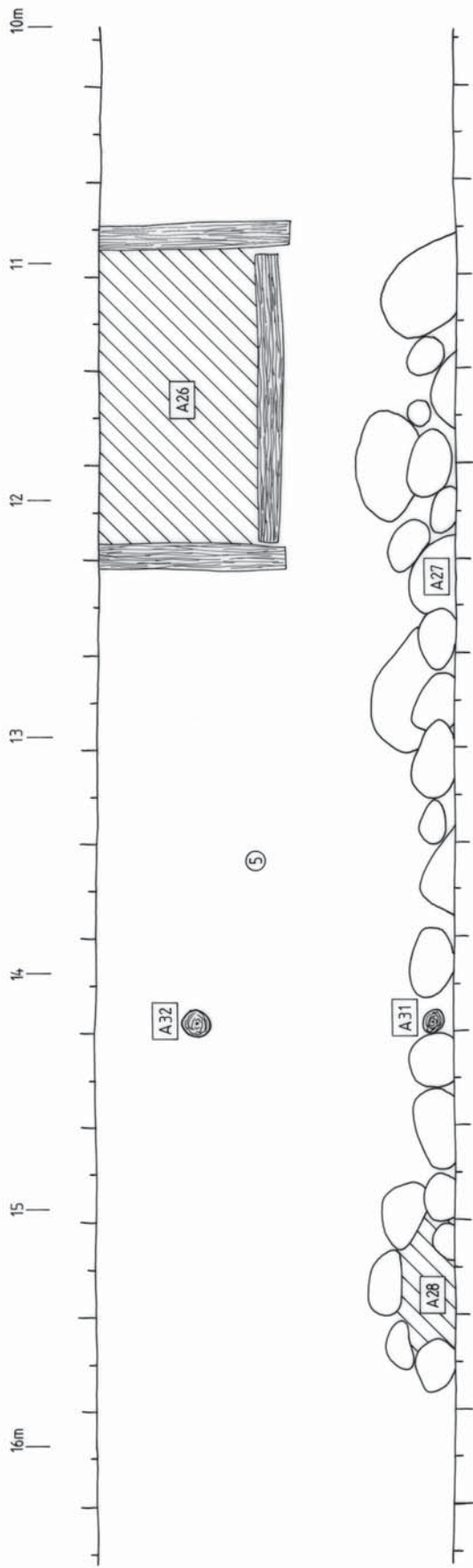
Dnr 236/01:26

Fjärrkyla
Nygatan
Linköpings stad och kommun, Ög
RAÅ153
Profiltröning
Skala 1:20
Dnr 236/01
2001-06-14 M Ohlén
Renritning L Norr

Fjärrkyla
Nygatan
Linköpings stad och kommun, Ög
RAÅ 153
Profilirning
Skala 1:20
Dnr 236/01
2001-06-15 M Ohlsén
Renritning L Norr

Fjärrkyla
Nygatan
Linköpings stad och kommun, Ög
RAÅ 153
Planritning
Skala 1:20
Dnr 236/01
2001-06-15 M Ohlén
Renritning L Norr